[illegible]

14

14
22 Q
19

I. 6. 30

11 2 H 14

8.-6.1.14

In hoc codice continentur: inſtituta artiũ Pro biqȝ Catholica: Coꝛ.qȝ Frontonis de nominum verboꝛumqȝ differentiis: ⁊ Phocae grãmatici de flatili nota atqȝ de aſpiratione libellus aureolus: Ab. A. Iano Parrhaſio nuper inuenta: ac nunc pꝛimum edita.

CVM

Priuilegio necui idem liceat in tota ditione Veneta per quinquennium.

I. Antonius Cæſarius Ad lectorem.

Qui cupis auſoniæ normas cognoſcere linguæ:
  Hoc lege frugiferum candide lector opus
Nam cito tranquillum intrabit tua cymbula portum:
  Nec mirum: quum ſint hæc proba ſcripta Probi.

Eiuſdem.

Grammaticæ quæcunqȝ Probus præcepta reliquit:
  Aetatis uitio deſituere diu.
Auſoniæ poſtq̃ Ianus cuſtodia linguæ
  Prouidit: uolitant docta per ora uirum.
Debemus tibi Iane: magis Probus ipſe fatetur
  Se debere tibi: quo duce morte caret.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

C.A.Ianus Parrhaſius:Senatui Veicetino.S.P.D.

QVanta apud antiquos Valerii Probi fuerit auctoritas.A.Gel
lius in noctibus Atticis: Aeliuſq; Donatus īdicat & Seruius
honoratus:ac (ſiquid inter hos habet loci) Priſcianus: qui
teſtimoniis eius ut oraculis utuntur.Is īter alia monimenta
frugiferi ſui laboris:Inſtituta artiū reliquit & Catholica:quæ
rationem totius emēdati ſermonis amplectunt.Ea ſexcētis
& amplius abhinc annis in altiſſimo puluere iacuerūt icogni
ta:donec afitu Georgius primū Merula uindicauit in uſū tā-
tummodo ſuum.Mox eo defuncto: qdam proprii iuris ex-
emplaria fecerant.Indignumq; uidebatur ambitioni paucorum ſeruire quæ latinæ
linguæ diligentiſſimus indagator:in hominū lucubrarat utilitatē.Quare nos iiſdem:
quibus ante Merula:ueſtigiis ad interceptæ prædæ cubile deducti libros ætate iam
putres exſcripſimus:Incredile:quanto labore propter obſoletas ueterum literarum
notas:& iam temporis iniuria uaneſcentium.Sed ne quod in aliis accuſamus imita-
ri uidear hæc edere conſtitui Probi manibus ingratum fore non ratus: ſi (cui ſcripta
ſunt) ingenua ſtudioſaq; iuuentus inde proficiat: imprimiſq; ueſtra: quam mihi
(qui maximus honor eſt) īſtituendam tradidiſtis annuis ex ærario ducentis: quā-
ti (præter me) nemini.Qua in re nō pecuniæ magnitudinem:cuius habere captū
nunq̄ uolui:ſed opinionem de me ueſtram merior ex illius Criſpi Paſieni ſententia:
quem dicere ſolitum legimus: quorundam ſe malle beneficium q̄ iudicium: quorū-
dam iudicium q̄ beneficium. Nam quorum magis oportet expetere iudicium q̄ ue-
ſtrum.P.opt. qui omnes in omnibus bonis artibus eſtis eminentiſſimi: qui tot ac tā-
tis uirtutibus abundatis:ut eas in exteris & amicis & benigniſſime foueatis. argu-
mento ſunt alia qdem multa:ſed hoc efficaciſſimum: quod Philoſophiæ: Medici-
næ:eloquentiæq; & Grāmaticæ profeſſores a uobis ad hanc diem conducti: uel in
patriam neglecto reditu apud uos in ſūmis rerum oium cōmodis ocioq; trāqlliſſimo
conſenuerunt: uel exacto docendi munere:domum grauiſſimis omnium decretis: &
donis aucti redierunt.In iis ut nomen ponatur etiam meum pro uirili parte conten-
dam.Quanq̄ (niſi me ratio fallit) aliqd effeciſſe iam uideor.Nam ſi noſtræ profeſ
ſionis (ut inqt Phocas) in eo ſūma uerſatur:ut in aliorum ſcientia tui periculum fa
cias:adoleſcentes ueſtri qui tot apud me peruenerunt ad optimam frugem:debent
expectationem noſtram ſuſtinere:ueſtraq; erga me uobis officia facere iucundiora.
Quod ut in aliis etiam nunc ſurgentibus ingeniorum propaginibus aſſequamur:
adiuuabunt hæc opera Probi quæ ueſtro nomine publicaui: pauloposſt emiſſurus &
alia:uigiliarumq; noſtrarum maturos fructus: ſi uobis hæc intellexero placuiſſe.
Veicetiæ.viii. Eid. Febr.

A Virgo i
A finalis i
A finalis i tépore ij
A finalis in actó iiii
A finalis in vctó iiii
A finalis i uerbis vii
A xiii
Ab xiii
Abſq; xiii
Ablatiuus tertiæ de/
clinationis xvii
Abas xxiiii
Ablatiuus ſingu.no/
ué modis fit xxviii
Actitiuitas xxxii
Accingier xvi
Acie caſu gtó xvii
Accuſatiuus ſingu.p
mæ dclinatóis xvii
Actor xx
acer cómune trium
generum xx
acis flu. xxiii
acus in genere xxiii
aculeus xxiii
achilas xxv
acanthus xxvii
actús ſing. qb9mo
dis termiet xxviii
ades vii
aduerbia téporis xi
aduerbia numeri xi
ad xiii
aduena trium gene/
rum ter xvi
aduéa oiſ gñis xvii
adhuc adhoc xxx ix
afer afri xxi
age xi
agger aggeris xxi
Aio ais ait : ai aiſti
ait. xxx
alibi xii
alia bis xv
amplius xi
am xiii
ambago xix
ambages xix
amyſtis xxvii
an in ſyllaba ii
androgeo iiii
an in accuſatiuo iiii
ante xiii
anio flu. xix
antores xx
anxyr xxii
anus anuis bis xxv
apud xiii
apheresis xvi
apocope xvi
apæs xxvi
apis xxvi
apes orbus & fine
liberis xxi
aquai xvi
aqla grámatic9 xxiii
arcades v
ar vii
arbor bis xv xxiii
arbo xv
artiorum xv
argos bis xviii xxiiii
argi xviii
arbos xxiii
arcas xxiii
arados arad9 xxiiii
arpi xxvi
artus xxvii
artabazes xxix
aſpirationis nota ii
as in ſyllaba iii vii
aſpes xxvi
Athamas Atha/
mæ xxv.
attis xxvii
aut xii
aulai xvi
aural xvi
auctor xx
augur ois gñis xxi
aucupes . auceps nó
dicitur xxvi
Barbariſmus xv
Balneatrix xx
Bacchis xxiiii
Binaria ſofa xxviii
Britones xix
Brixo xx
Buſo xix
Caro i
C.duplex ii
Caluus iii
Calui poema vi
Caro carnis xix
Cancer xx
Carcer xx
Calx xxiii
Cales opp. xxv.
Capys xxvi
Caſſis xxvii
Caſſida xxvii
Camiſos xxvi
Caput xxxviii
crates cratetis xxvii
caſuũ formæ xxviii
cedo xxxi
cedite xxxi
cerdo xix
caſor xx
ceres xxvi
cedrum xxvii
cæſtus xxvii
ceteo xxx
charon xix
chalybes xxi
chremes xxiiii
citra xiii
cis xiii
cyclops xv
circe xviii
circa xviii
cinis cineris xxv
clauſula Monoſylla
bo termiata xxxii
Clauſula triſylla/
ba xxxii
clauſula.iiii. ſyllaba/
rum xxxii
Clauſula uitio/
ſa xxxiii
clamatu vii
clamauerimus cla/
maueritis ix
clam xiii
cluere v
comma ii
colon ii
conſtat ſyllaba ii
coniugatio quæ ge/
minat vii
cóiugatio pría vii
cominus xi
contra xii xiii
con xiii
coram xiii
comicum carmẽ hu
mile & lene xiii
conſonantes poſitio
ni deſeruiũt xiii
cogo coegi xvi
coneæ p cicóiis xvi
cornu xvii
coniugationes uer/
borum x i
cornicen trium ge/
nerum xix
co ſyllaba termina/
ta xix
compages xix
color xxi xxv
colos xxi xxv
colus xxv
Cornu in ſylla/
ba xxviii
cóiugatio pría xxix
Cóiugatio ſcda xxix
cóiugatio tertia xixx
cóiugatio qrta xxix
creni xxxi
crudeliter xii
crebra xii
crates cratetis xxvii
cuius vi
cui vi
cur xi
cum xii
curubis xxiii
cucumis xxv
Datiu9 ſingularis p/

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

mæ declinatóis xvii
Dapem xviii
damaſcos xxiii
damalis xxv
Datiu9ſing.ī q̄s ſyl-
labas exeat xxviii
Deſinit ſyllaba ii
Denuo xi
deinde xi
De xiii
Declinationes no-
minum xvi
declinatio pría xvi
declinatio ſcd̄a xvii
Declinatio tertia
bis xvii
Declinatio quarta
bis xvii
decli. q̄nta bis xvii
defenſatrix xx
degener xxi
deleui xxix
Dis in genetiuo iiii
dic vii
diu xii
di xiii
dis xiii
diphthōgus q̄d xiiii
diana xv
dieresis xvi
dies fœmenino ge-
nere d̄clināda xvii
Dido in ſyllaba xix
dido didus xix
dido didonis xix
diſcors xxi
do xvi
Domus domi xxv
domo domui xxxi
drances xxiii
duc vii
dum xii
E.finalis i
E.finalis ī q̄titate ii
E.finalis ī actó iiii
E.finalis ī uctó iiii
E.finalis in abltó iiii
E. vii xiii
Ebur eboris xx
Ecce xi
Ectaſis xvi
Ego v
Egerimus xv
Eheu xiiii
Eius vi
Ei vi
Eum vi
Eam vi
Eo vi
Eæ vi
Ea vi
Eorum vi
Earum vi
Eos vi
Eas vi
Eis vi
Eia xi
Elephas xxiiii. xxxix
Elephātus xxiiii
Elis xx. ix
Eliſſa xxxix
En in tpe iii xi
en in actó iiii
Enim xiii
Eo is & compoſi-
ta xxix
epiſynaliphe xvi
eq̄dem xii
equeſter xxii
equeſtris xxii
ergo bis xiii
erga xiii
es finalis ī q̄titate iii
es finalis in gtó iiii
es vii
et xii
etiam xii
ex xiii
exanimis xxv
exanimus xxv
eas iii xxiiii
Far xxi
Fandi xxiiii
Fidena xv
Fidei xvii
Fidicen oís gn̄is xix
Fidicina xix
Fides xxiiii
Fidis xxiiii
Fio factus ſū xxx
Flexui xxxi
frōs frōtis xviii. xxvi
frōs frōdis xviii. xxvi
Franco xix
Frugi xviii
Funditus xii
Fuga xv
Fugiens xv
Fur cōmune trium
generum xxi
Fuat xxx
Gadir xxi
Gargarus garga-
ra xxiii
Ganges xxiiii
Genetrix xx
Genetiui ſingu. ter-
minatiões xxviii
Giges xxiiii
Gradus abſolutus q
& poſitiuus xii
Gras græ xxv
H. ii
habet ſyllaba ii
Hac xi
Haud xi
Hahahe xiiii
Haruſpex xxxix
Heus xi
Heu xi xiiii bis
Heroicū carmē viiii
Herebus xxiii
hercules xxv xxxix
hexametri fine clau
ſula uitioſa xxxii
Here xxxix
Heraes xxxix
Hermes xxxix
Hic hæc hoc vi
Huius huic vi
Hoc vi
Hi vi
He vi
Hæc vi
Hic xi. xvi. xxxix
Hymber xx
Hilar xxi
Hilaris xxi
Hilarus xxi
Hiarbas xxiii
Hieras xxvi
Hio hiaui xxx
Hy xxxviii
Hir xxxix
Hippolitus xxxix
Hiſtrio xxxix
Hodie xi
Homo hoīs xix
Honor xxii
Honos xxii
Horror xxxix
Hortus xxxix
Huc xi
I.cōſonans i
I.duplex i
I.finalis ii
I.finalis in gtó iiii
I.finalis in uctó iiii
I. vii
Ianthes xxvii
Ibi xi
Ideo xiii
Iecur xx xxxix
Igitur xii
Ille illa illud v
Illius v vi xv
Illum v
Illo v
Illi v
Illa v
Illic xi xxxix
Illuc xi
Impune xii
Impubis xxiii
Imbecilla xxv
Inſidiæ a tergo i
Infinitiu9 mod9 ix
Indicatiuus idē q̄ p

nōciatiuus ix
Interea xii
In xiii
Infra xiii
Interiectiones xiiii
Intelligerimus xv
Intellegit xv
Indugredi xvi
iſtar iſtaris xviii xxii
Inſuber xx
Inſontes xxvii
Ipſius vi xv
It bis xx
Is ea id vi
Iſte vi
Iſta vi
Iſtud vi
Iſis xxvii
iſtic xxxix
iterum xi
italia xv
italus xv
iuſta xiii
iuppiter in nō dūta xat et in acto xviii
iubar xx
iuppiter xxii
K.lſæ ptās xix xxiiii xxxv
Kamenæ xxxv
Kaleo xxxv
L.in fine ii
Late xii
Lar familiaris xxi
Labos xxi xxiii
Labor xxi xxiii
Laurus lauri & laurus xxvi
Lauo lauas xxx
Lauo lauis xxx
Lauor lauaris xxx
Lens lēdis xviii
Leto letonis xxi
Lepos leporis xxvi
Lens lentis xxvi
Lendis xxvi
Lectus lecti non lectus xxvii
Literarum gña i
Liquidæ quot & unde i
Liquidæ ſibi iungi non poſſunt i
Ligo xix
Liber xx
Liberi xx
Lyſippos xxiiii
Lyſippus xxiiii
Lis xxv
longe xii
locuples xxv
lurcho q xix bis xxi
luxus quot ſignificat xxviii
M.finalis ii
Mane xi
Magis xi
Mala poma xv
Malū pnicies xv
Malus arbor xv
Malæ genæ xv
Mauors xvi
Mage xvi
Magudur xxi
Maguderis xxi
Mallos xxvi
Mel ii
Mæcenas iii
Me v
Meus mea vi
Meum vi
Metaplaſm9 xv
Mēnon xix
Memor xx
Mænalus xxiiii
Mænala xxiiii
Mæcenas mæcenæ xxv
Mæcenas in accentu xxv
Mænes xxv
Meio Meis Me xi xxx
Mihi v
Minus xi
Mimas mimæ & mimantis xxv
mimaſ mimadiſ xxv
Minos xxv
Mneſteus ii
mnaſylos ii
moles v
mole v
modus pronunciatiuus vii
modo xii
moueo xv
mouebo xv
mouit xv
mouens xv
motus xv
moturus xv
monoſyllaboꝝ declinatio xxvi
mutæ quot & uñ i
mutarū natura ii
mus vii
muthul opp. xviii
murmur numeri tantum ſingu. xxi
muſtus xxvii
Natura ſyllabaꝝ regulis cōprēdi non poteſt ii
N.finalis ii
Nam xi
Nanq xii
Nauita xvi
Narbo xix
Nar flu. xxi
Nares xxi
Nais xxiii
Naias xxiii
Nardus xxiiii
Nardos xxiiii
Naphthas xxvii
Naxos xxviii
Nefas iii xxiiii
Nequicq xi
Nequaq xi
Ne xi
Neq xviii
Nefandi xxiiii
Nepos cōe duum generum xxvi
Neptis xxvi xxvii
Ni ii
niſi xiii
nitens xv
nitor paſſiuū xv
niſus xv xxvii bis
nihili xviii
noſtri v
noſter vi
nouies xi
non xi
notus xv
ntūs ſing.priæ decli. quot mōis fiat xvii
nti ſing.ii.decli. terminatiōes xvii
nomina.ns.terminata xviii
noia q im ſingulariter declinant xxi
nomina neutra cus terminata xxiiii
nomina neutra us finita xxiiii
noranes xxv
noranæ xxv
nolanes xxv
nolanæ xxv
Noiatiuus ſingu.fit modis.xv. xxviii
Nugas xxviii
O. i
O.finalis ii
O.finalis in gtō iiii
O.finalis i acto iiii
O. vii
O.pronomē articulare xxxix
Ob xiii
Obſono xxx
Obſonor xxx
œdipodes 24 xxv
Oedipos xxiii

Oedip9 xxiiii, xxvi
Olim xi
On i ſyllaba iii
On i accuſatiuo iiii
Onus xxxix
Optatiu9 mod9 vii
Optime xii
Or vii
Orion xv
Orchus xix. xxi
xxiiii xxxi
Or ſyllaba termiata
ꝑpria corripiunt
in genetiuo xx
Orchas xxiiii
Ormizas xxviii
Ortus xxxix
Os finalis iii
Os oſſis iii, xxiii
Os i genetiuo iiii
Os oris xxiii
Oſſum oſſi xxiii
Othrys xxvii
Participioꝝ q̃titas x
Pariter x
Parum nimiū xi
Partim xii
Pauor xii
Paulatim xii
Palam xiii
Pape xiiii
Parietibus xiiii
Pā pāis & pāos xix
Paup triū geneꝝ 22
Paupera xxii
pallas palladis xxiiii
pallas pallātis xxiiii
Parthus xxvii
Paſſiuitas xxxii
Participiū tpis pti
uñ formaṫ xxxii
paſtores fui xxxviii
Ph. xxxviii
Periodos ii
Perſona pria vii
Perſona ſcda vii
Perſona tertia vii

Penitus xii
Per xiii
Penes xiii
Pedo xix
Pedeſter xxii
Pedeſtris xxii
Pelias xxii
Pelides xxiiii
Perſes xxvi
Pietas iii
Piper xxii
Plaga xv
Pone xiii
Poſitionis rō xiiii
portū porti i8 24
Pollē in genere xix
pſila q̄d xxxix
Pronominū tēpora
ꝑ oēs caſus v
ꝓnoīa pſonalia v
præteritū tp̄s oiūm
cōiugationū viii
præteritū pfectū &
pluſq̄pfectū ix
Procul xi
Præſertim xiii
Propterea xiii
præpoſitiones loq̄
lares xiii
præpoſitiones accu
ſatiuæ xiii
præpoſitiones ca
ſuales xiii
præteriti pfecti tp̄s
uñ formaṫ xxvii
prope xiii
propter xiii
præter xiii
pro xiii
præ xiii
propago xv
prothefis xvi
proſparalēpſis xvi
præſepe xviii
præſepis xviii
præs prædis xxiii
prægnas xxvi

proibeō xxxix
pulcher i9 xxi xxxi
publipor xxii
pulois xviii
pubes puberis triū
generum xxiii
puppes xxvi
pus xxvi
Q.lrā ptās xix
xxx xxxi
Quis uel q̄ qd̄ vi
Quem vi
Quorum vi
Quarum vi
Quos vi
Quas vi
Quis vi
Quibus vi
Qualis bis vi
Quale vi
Qualem vi
Quali vi
Qualia vi
Quantus vi
Quo xi
Qua xi
Quater xi
Quare xi
Quianam xi
Quaſi xi
Quam xi
Quoties xii
Quæ xii
quidem xii
quoq; xii
quippe xii xiii
quādoq̄dem xii
quando xii
quin xii
quia xiii
quoniam xiii
quare xiii
quid xiii
quies q̄tis xxii
quæſtus xxvii
q̄ternaria ſoſa 28
qnaria ſoſa xxviii

Ratio i
R.i quātitate iii
R.iſ genetiuo iiii
R.lrā vii
Raro xii
Reges regei xxiii
Rh. xxxviii
Reboo xxxi
Remus xxxvii
Rurſus xi
Romulus xxxviii
rura gnate colis xvi
Rufus xxiii
Satius xii
Sal xviii
Sale xviii
Sanguen xix
Sanguis xix
Saxō cōmune duū
generum xix
Santones xix
Sarcio ſarciui xxx
Salue xxxi
Saluete xxxi
Saluere xxxi
Salueo xxxi
Scilicet xiii
ſchema fœmini gnīſ
apud plautū xviii
Scrobis xxiii
Semiuocales quot
& quæ i
ſemiuocaliū nā i
Semel xi
Seorſum xi
Separatim xi
Sæpe xii
Seu xii
Sed xiii
Se xiii
Secundum xiii
Seferens xvi
Seriei xvii
Sætabis xxiii
Secus xxiii
Senaria ſoſa xxix
ſyllabæ naturales 12

Syllaba nálı́s lóga ii
Sibi yi
Sic xi
Si xii
Sigdem xii
Sin xii
Siue xii
ſyllabæ nä cões xiiii
Syllabæ poſitione
cómunes xiiii
Sinus xv
Sinum xv
Syncope xvi
Syſtole xvi
Synaliphe quot &
qb9modis fiat xvi
Sinapi xix xxvi
Sinapis xix xxvi
Sinon xix
ſico xix
ſiler frutex xxi
ſincipuc xxviii
ſol ii
ſoleo ſolit9ſú xxix
ſorbui xxxi
ſorbſi xxxi
ſpecierum xvii
ſpecieum xvii
ſponte xix
ſpuo xxxi
ſteterunt xv
ſtobi ciuitas xxiii
ſtructura q̃ xxxii
ſtructura diſſylla-
ba xxxii
ſubiũctiu9 nũer9 ix
ſuper xiii
ſubter xiii
ſub xiiii
ſuaue in abló xvii
ſuthul oppi. bis xviii
ſuber xx
ſumptus xxvii
ſuppellex xxviii
ſuffio ſuffiui ſuffii 30
T. finalis iii
Talis bis vi
Tale vi
Talem vi
Tali vi
Talia vi
Tantus vi
Tantorum vi
Tamen bis xii
Tabo xviii
Tanaql xviii
Tartarus xxiiii
Tartara xxiiii
Tellus iii xxv
Tenus xiiii
Tetuliſſem xvi
Tenedos xxiiii
Tenedus xxiiii
Ternaria ſorã xxviii
Tergo xxviii xxxi
Tergeo xxviii xxxi
Thuria fl. xviii. 27
Thaumãtias xxii
Thias xxiiii
Tharrhos xxxiiii
Thales xxv
Tharros xxvi
Tis in gtõ iiii vii
Tibi v
Tibicẽ ois gñis xix
Tydides xxiii
Toties certe xii
Tollo xxxi
Tractim xii
Tranſuerſa xii
Tragici uerſus eẽ tu
midi debẽt xiiii
Tu v
Tuí v
Tulerunt xv
Tus xxvii
Tuli xxxi
V. conſonans i
V. finalí ſyllaba ii
V. finalis ſ vcõ iiii
V. vii
Va xiiii
Vaha xiiii
Vappo xix
Vas uaſis 23 xxvii
Vas uadis 23 xxvii
Valles xxvi
Vbi xi
Vergilii locus iiii
Veſtri v
Veſter vi
Verborum termina
tiones vii
Verba dfectiua vii
Verboꝝ q̃titas ſ ſyl
labis p cõiugatões
mõs tpa pſõas vii
Veniſſe ix
Verboꝝ paſſiuorũ
dponẽtiũ cõiumq
p cõiugatiões mo-
dos & tpa quãtitas
in ſyllabis ix
Veſperi xi
Vero xii
Veni xvi
uerna triũ generum
xvi xviii xxvii
uerber xxii
uerbalia xx
ueios urbs xxiiii
uenus ueneris xxv
uenatus xxvii
ueſtitus xxvii
uerbũ latinũ. o. ante
o. habens non in-
uenitur xxxi
uerba or ſyllaba ter
minata xxxii
uſens flu. xviii
uirgo i
uirtus iii
uergilii locus xliii
uirgilius in qbus cõ
tra pſcriptã ſylla-
rum tõnem ſuo iu-
re uſus eſt xv
uidet xv
uidi xv
uizo opp. xx
uis uires xxiii xxvii
uirus xxiiii
ultra xiii
unde xi
una xi
unaria forma xxviii
unguo xxx
ungueo xxx
uocales quot &
unde i
uocales apud oẽs
dichronæ i
uocaliũ natura i
uos v
uocales naturæ de-
ſeruiunt xiiii
uobis xv
uocatiuus ſecundæ
declinatõis xvii
uocatiuus a nomini
bus ꝓpriis & ap-
pellatiuis in ſus xix
uola xx
uomer xxi
uomis xxi xxv
ur vii
us finalis iii
us in genetiuo iiii
ut xi
utiq xi
utinam xi
uti xi
uſq xiii
uulgus xxiiii
uulpes xxvi
X. duplex ii
X. finalis iii
Y. ii
Ys finalis iii
Z. ii
Z. duplicari nõ po-
teſt xiiii
Zidar opp. xx

Explicit index.

¶PROBI Grámatici: Inſtituta artium Ad Cæleſtinum.

ACcipe noſtra tuis audacius edita iuſſis
Cæleſtine potens: & mentibus inſere dicta.
Quo cumulante mihi ſemper fortuna fauore
Haud inuita dedit ſeſe: comitante benigno
Quem ſuperi uoluere uirum: mihi cōdere famam.
Auſus enim incipio (quoniam tua iuſſa fatigant)
Tēpora uel numeros uerborum & cōmata uerbis
Vt poſſum monſtrare meis. licet alta ſubire
Mens humilis uetet: & res metrica fortius arcet.
Aptius eſſe tamen conantes iuſſa fatemur
Arcta ſubire nimis: quam uoce animoq́ ſilere.

¶ De elementis literarum.

LIterarum elementa tria ſunt: quæ planius genera memoramus. unū uocalium: alterum ſemiuocalium: poſtremo mutarū. elementū uocalium literarum quibus ex uocalitate inditū nomē eſt: apud nos quinq́ literis cōtinetur: apud græcos ſeptem. harū illi aliquas & corripiūt & ꝓducūt: aliquas ſemꝑ lōgas ſemꝑ breues habēt. nos uero quoniā numero ſumus exigui uocaliū literarum: pro natura uniuſcuiuſq́ ſyllabæ eaſdē corripere & producere poſſumus. ſunt aūt hæ. a. e. i. o. u. his quæcūq́ ſyllaba: aut ſingularibus conſtat: ut A uirgo īfelix. & o dea: aut adhærētibus ex qualibet parte cōſonantibus. ut ne pete connubiis natam. et en qd agoſ aut duplicatis uocalibus qd' græci diphthōgon uocant: interdum ſine aliqua conſonāte: ut œnotrii coluere uiri. aliquādo præcedētibus cōſonātibus: ut ꝑterea genus. aut interdū cōſequētibus: ut æſtatē increpitās ſerā. Elementū ſemiuocaliū ſeptē lr̄is ꝯſtat q̄ ꝑ ſe quidē proferri ſingulæ poſſūt: ſine uocali tamen per ſe ſyllabā facere nequeunt. Ideoq́ ſemiuocales dictæ. quod per ſe ꝓferantur uocalitatis nomen attingūt: quod ꝑ ſe ſyllabā nō faciāt mutis ſimiles inueniuntur. ſunt aūt numero ſeptē. f. l. m. n. r. s. x. Elementū mutarū literarū nouem literis cōſtat: qbus ex natura ſuum uocabulū ceſſit. Ideo enim mutæ dicuntur quoniā ꝑ uocales lr̄as ꝓnuncianē: neq́ etiā ꝑ ſe ſyllabam facere poſſunt: ſūt autem numero nouem. b. c. d. g. h. k. p. q. t. harum omnium diuerſi elementi literarum uim naturāq́ per ordinem memorabo.

Literarum genera.
Vocales quot & un̄.
Vocales apd̄ nos oēs dichronæ.
A uirgo.
Semiuocales quot & q̄
Mutæ quot & unde.

¶ De uocalibus literis.

Vocalium natura. O.

Vocales literæ quinq; ſunt. ex his omnibus o litera ſpecialē continet rõnem. & ω græcā ſemꝑ productā: non tamē plenius imitaẜ: nā & ſi naturaliter breuis fuerit: pro longa poni poteſt. in ultima dũtaxat ſyllaba ſæpe cõtingit qbuſcũq; partibus orationis: in nominibus maſculinis & fœmininis caſu noĩatiuo recte ó litera ꝓducitur: qa & in genetiuo ſingulari ꝓducta eſt: ut Cato: & rõ. ut qs te magne Cato tacitũ? ut arduus arma tenẽs nõ te rõnis egentē. Lucañ. uero breuē poſuit o ſyllabā ſupioris nois: ut Arcano ſacras reddit Cato pectore uoces. hic eam quoniā ultima ſyllaba pedis eſt: uideẜ corrupiſſe. ille: quoniā nõ ſolũ pedi faciat caput: ſed etiam quod manifeſte lõga ſit ꝓduxit. At in hoc noie uirgo uirginis ubi manifeſte breuis eſt: quoniā genetiuo deficit: quēadmodũ eā longā poneret Verg. in hoc uerſu? hũc mihi da ꝓprium uirgo ſata nocte laborem: niſi eā pro lõga poni poſſe ſecũdũ eius literæ naturā ſciret? nõ quod initium pedi faciat ut qbuſdā placet. In uerbis quoq; licet breuis ſit pro lõga poniẜ. ut en qd ago? luſtra domoſq; traho. Ne uerearis: ergo hāc uocalem ultimā uerbi nõ pedis: in qualibet parte oratiõis ꝓducere.

Cato

Ratio.

Virgo

A finalis

E finalis

I conſonãs

V cõſonãs

Inſidiæ. a tergo.

I duplex.

A aũt & E naturā ſuæ uocalitatis: ſiue correptæ ſiue ꝓductæ cuſtodiũt: duæ uero I & V nũc uocales nunc pro cõſonãtibus ponũtur ea rõne. ſi eas præcedẽtis aut uocalis aliqua de ſupioribus cõſequaẜ: ut iuueni germana uiam: aut harũ duarũ de qbus agimus alterā ꝑcedentē quælibet fuerit alteram cõſecuta: ut tum iuno omnipotẽs: & altius ad uiuũ ꝑſedit. nec imerito prior a poſteriore comprimiẜ: quia facultas obruendi præcedẽtem a tergo inſidiãtibus exhibeẜ. Præterea uim naturāq; i literæ uocalis pleniſſime debemus cognoſcere: quod duarũ interdũ loco conſonãtiũ ponatur. hanc. n. ex ſuo numero uocales duplicē literā mittunt: ut cætera elemẽta literarũ ſingulas duplices mittũt: de qbus ſuo diſputabimus loco. illa ergo ratione i litera duplicem ſonum deſignat: una q̃uis figura forma ſit: ſi undiq; fuerit cincta uocalib9. ut acerrimus Aiax: & aio te Aeacida Romanos uincere poſſe.

¶ De ſemiuocalibus.

Semiuocalium natura.

Liqdæ quot & unde.

Liqdæ ſibi iũgi nõ pñt.

Semiuocales literæ ſeptem ſunt. f. l. m. n. r. s. x. harũ natura generalis ea eſt ut omnes cõſonãtium loco ponãtur. Nam & ſemiuocales mutæ conſonantes appellãtur: uerũtamen iſtaꝝ quattuor. l. m. n. r. liquidæ ſunt ſi cõſonãtibus aliis in una tamē: ſed poſterior dũtaxat ſyllaba poſtponaẜ. Idcirco dictæ liqdæ quoniā poſtpoſitæ propriā uim poteſtatēq; deperdunt: dum coꝝ ſonus liqueſcit & tenuaẜ: & nunc breuē nunc longā communemq; ſyllabā ꝑ poſitionē eā quæ ꝑceſſerit pro arbitrio ſcribẽtis efficiunt. Si tamē conſonãs una ꝑceſſerit liqdam: ut phœbe grauis troiæ: & Euandrũ Euãdriq; domus. Nã ſi duæ liqdā ꝑceſſerint mutæ neceſſario fiet ꝑcedens ſyllaba poſitiõe longa. recte igiẜ liquidæ dictæ: quod ſibi

inhærere

inhærere non poſſunt.exceptis duobus nominibus ut mneſtheus &
mnaſylas.x quoq; ſpecialem uim tenet quod q̄uis una conſonans ſit
tamen pro duplici ſemper præcedit:& ſola facit poſitione longam ſiue
in præcedenti ſyllaba ſit ſiue in conſequenti :in præcedenti ut nox erat:
in conſequenti ut axem humero torquet . hanc ergo ſemiuocales lite-
ram duplicem mittunt.

Mneſtheus
Mnaſylas
X duplex

¶ Mutæ literæ noné ſũt. b.c.d.g.h.k.p.q.t. hæ omnes præter.c.in ora-
tione poſi:æ ſimplices ſunt:qm̄.c.litera duplex in ſolis dũtaxat prono-
minibus inuenitur & una pro duabus conſonantibus cedit : quoniam
craſſum ſonum reddit:ac duplicé:ut hoc illud germana.& pro Iuppiter
ibit hic ait:& hoc erat alma parens. In cæteris aũt partibus orõnis dupli
cem nõ optinet poteſtaté.Nã ſi dicas nec erat alma parés:nec ait.p una
cedit:& uis illa ſoni deficit craſſioris:h literã uero ſcire debemus cõſonã
tis loco poni nõ poſſe:qa nota eſt aſpirationis:non ſolida litera quã græ
ci nõ tam figura aliqua literæ:quã titulo pronunciationis oſtendunt.

Mutarum
natura
C duplex
H aſpiratio-
nis nota.

¶ Grææ literæ duæ ſunt in oratiõe latinitatis y & z quarũ diuerſa natu
ra eſt y uocalis eſt:quæ & pduci & corripi poteſt : producitur in hoc:
quos neq; Tydides:corripitur in hoc.ſic demum lucus ſtygiæ . z auté
cõſonás eſt:has latinitas de græco fõte deriuauit:nõ tã ſuoꝝ neceſſitate
uerboꝝ:quã græcorum nominum ratione . Sed z litera apud græcos
duplex eſt.ita & apud latinos inuenitur.ut eſt cõtemptorq; deum Me-
zentius.& ad medias inter cædes exultat amazon.

Y Z

¶ De ſyllabis naturalibus.

VOcalis litera naturæ deſeruit:conſonás poſitioni ex litera ſyl
laba naſcitur ex ſyllaba pes:ex pede cõma: ex cõmate uer-
ſus:ex uerſu colon:ex colo periodos . Cõma eſt cum parti-
cula uerſus uim ſenſus oſtendit.ut o pater.

¶ Colon cum in fine uerſus:ex maxima parte ſenſus cõcluditur.ut o pa-
ter o hominum rerũq; æterna poteſtas.Periodos eſt cũ protractus per
multa ſenſus:ſequenti uerſu plenius explicat̃.ut o pater o hominum re
rumq; æterna poteſtas.Nãq; aliud quid ſit quod iam implorare quea-
mus? Natura ſyllabarum breuium:atq; longarum in nominibus cæte-
riſq; orationis partibus:per ordiné:nulla poteſt rõne artis cõprendi . ſed
ſola auctoritate inueſtigari põt.neq; enim omniũ nominũ græcorũ atq;
noſtroꝝ poſſumus numerũ comprehendere diuerſorum.ergo licet p-
funda ſit atq; difficilis ratio ſyllabarum naturalium uim qualitatéq; mõ
ſtrare:tamen de poſtremis ſyllabis regulariter diſputabo.

Syllabæ na
turales
Comma
Colon.
Periodos
Natura ſyl-
labarũ regu
lis cõprendi
non poteſt.

¶ Syllaba naturaliter longa eſt quattuor modis.ea enim aut cõſtat aut
incipit:aut habet:aut definit.Conſtat dicitur quãdo ſola uocalis ſylla-
bam facit.ut o decus.incipit cum in principio ſyllabæ fuerit.ut En ego
uicta ſitu.habet cum in medio fuerit.ut uos æterni ignes: deſinit quan-
do in fine poſita eſt:ut te quoq; magna pales.

Syllaba na
turalit̃ lõga
Conſtat ſyl
laba.
Incipit ſylla
ba.
Habet ſyl-
laba.
Deſinit ſyl-
laba.

A.finalis in tempore.

¶Nominatiuus ſingularis duodecim literis terminatur p̄ hos omnis nouiſſimarū ſyllabarum naturas aperiam. Nominatiuus ſingularis a litera terminatus:in omni genere poſtremam ſyllabam breuem facit maſculino.ut aduena noſtris : fœminino. Vt irim de cœlo miſit ſaturnia iuno. neutro quoq̧ in ſolis noibus græcis quoniam latina nō ſunt:breuis eſt. ut Horatius in arte poetica. Sic animis natū inuentūq̧ poema iuuādis. & Cōi gn̄e eadē ſyllaba breuis eſt.ne in exēplis diutiſſime remoremur.

E.finalis in quātitate.

¶Nominatiuus ſingularis e litera terminatus maſculino & fœminino genere nominū græcorū eſt:& nouiſſimā ſyllabam ſemper longam facit. ut præterea ſceptrum ilione:& non Beroe uobis. Neutro autem genere latinorum nominum eſt:& ſemper breuem recipit:ut Tum uero omne mihi uiſum:& nomine quenq̧ uocans.

I.finalis.

¶Nominatiuus ſingularis i litera terminatus non fere accidit : tamen ſi euenerit nouiſſimam ſyllabam longam recipit.

O.finalis in tempore.

¶Nominatiuus ſingularis latini nominis o litera terminatus(ut ſuperius dictum eſt)ſemper longam recipit:interdum pro neceſſitate breuē: at ſi græca nomina fuerint ſemper longam recipiunt.ut allecto toruam faciem:Pyrgo tot priami natorum.

V.finalis in ſyllaba.

¶Nominatiuū ſingularē aptoti noīs:neutri generis u lr̄a terminatum:in poemate aliquo nō facilius iuenies:ut ſi facias hoc cornu:hoc genu uel hoc gelu. nā hæc noia apud Vergiliū ſeptimo caſu iueniunt᷑. uerūtū ſi noīatiuū caſū cōlocare uolueris ultimā hāc ſyllabā lōgā ponito: qm̄ neceſſe eſt in ablatiuo eā produci.ut Tulli9in arato. Iā Tauri læuū cornu dexterq̧ ſimul pes. ibidē & corripuitur hac p̄pter læuum genu niſi parte locatus.in ablatiuo tamen ſine ambiguitate producitur.

¶Noiatiuus ſingularis ſex lr̄is ſemiuocalibus terminat᷑. l. m.n.r.s.x.

L. in fine.

Mel Fel Sol

¶Nominatiuus ſingularis l lr̄a terminat9maſculino & neutro genere p̄cedētibus trib9uocalib9: a.e.u.nouiſſimā ſyllabā breuē recipit.ut Lucanus quā ſi poenus tranſcenderit alpes hānibal.& ſi facias mel & fel. p̄cedente o litera longa eſt.ut ſol mediū cœli.nā natura longa ubiq̧ eſt.nō poſitione nō imerito & in genetiuo producit᷑.ut ſolis equi.

M,finalis.

¶Noiatiuus ſingularis m lr̄a terminatus ſemp̄ breuē facit.ſed ſi ſola reſtiterit & in ſynaliphā nō ceciderit durā ſtructurā metro facit:& iō apud Vergiliū in ſynaliphā ſemper cadit:a uocali excepta:& fit poſitione lōga ut ilium oīs humo fumat.& at:q̧ ubi iam in patria . per hoc uigilantia uergiliana laudāda eſt:quod ubiq̧ hæc litera finalis a uocali excipiatur:aut ab aſpiratione. ut fit ſynaliphæ locus & per ſe ſtare non poſſit.

N.finalis: An in ſyllaba.

¶Nominatiuus ſingularis n litera terminatus præcedentibus uocalib9 uarias naturas ſyllabarū facit.quas per ſingulas uocales oſtendemus. An ſyllaba nomīatiui caſus ſingularis quæ maſculino & fœminino genere in græcis nominibus inuenitur ſemper longa eſt. ut quorum alter acarnan.& Lucanus.unde uenit titan.

Noīatiuus

¶ Nominatiuus ſingularis en ſyllaba terminatus græci nominis eſt & maſculino ſiue fœminino genere ſemper longa eſt : maſculino ut Hymen.ut Seneca in Hecuba.quicunq; hymen funeſtus inlætabilis. Neutro uero genere latina ſunt nomina & ſyllabam breuem ſemper recipiunt.ut fulmen erat.& flumen agit:ſunt & maſculina.ut & attollens apicem generoſo uertice flamen.ergo quæ græca ſunt nomina ultimã ſyllabam producunt:latina corripiunt. En in tpe.

¶ Nominatiuus ſingularis on ſyllaba terminatus maſculino & fœminino genere nominũ græcorum longam habet maſculino genere. ut armiger Automedon.& hunc uehit immanis Triton:fœminino. ut Calydõ Babylon.neutro ſane genere ultima breuis eſt. Oni ſyllaba

¶ Noĩatiuus ſingularis in uel un ſyllabis terminatus non fere cõtingit.

¶ Nominatiuus ſingularis r litera finitus omni genere græcis latiniſq; nominibus breuem habet:græcis.ut Hector ubi eſt:latinis.ut ager ille malus:& hic uir hic eſt:& ipſe doli fabricator Epeus.& nec gemere aeria ceſſabit turtur ab ulmo. R in q̃titate

¶ Nominatiuus ſingularis s litera terminatus per naturas uocaliũ:ultimam ſyllabã p diuerſa nomina & pducit & corripit:has me neceſſe eſt explanare per ordinem uocalium literarum.

¶ As ſyllaba terminatus nominatiuus in græcis nominibus maſculino dũtaxat genere:longã aliquãdo recipit. Vna ingens periphas.& Filius huic Pallas.interdũ breuẽ.ut Arcas eques.ergo in propria qualitate nominis producit̃:at in appellatiua corripitur:fœminino aũt genere græci quoq; noĩs breuis eſt.ut Horatius Pallas honore:at dipodia dactylice. ut ſit dactylus & ſpõdius.ut Vergili⁹ Atq; Getæ atq; Hebrus atq; Actias Orithyia.latinis uero nominib⁹ maſculino genere & fœminino ſemper producit̃.ut hanc etiã Mæcenas & labentẽ pietas.ſiue crudelitas. As ĩ ſyllaba

¶ Non fruſtra ergo producitur:quia eadem a litera uocalis genetiuo ea ſu longa eſt.ut pietatis crudelitatis.Item neutro longa eſt genere . ut ſit mihi fas audita:& in lucano.in cõmune nefas. Mæcenas Pietas. Fas Nefas.

¶ Es producta ſyllaba in græcis nominibus noĩatiuus ſingularis. ſemp explicatur.ut Aeneas anchiſiades & priamides.In latinis autẽ nominibus alibi altera corripit̃:alterã alibi pduci neceſſe eſt:corripit̃ in his nominibus quæ genetiuũ ſingularẽ in tis ſyllabã mittunt.ut Comes comitis:ut filius huic palla:illi comes ibat Achates:interdũ tamen huius declinationis es ſyllaba longa eſt.ut Vergilius poſuit in Bucolicis ipſe aries etiã nunc uellera ſiccat.& Arebant & uictum ſeges ægra negabat. Es finalis in quãtitate.

¶ Ea uero nomina quæ genetiuũ lis aut mis uel dis:aut pis cæteris ue ſyl ab is finiuntur:ultimam ſyllabam producunt. ut Lucretius ſexto libro de rerũ natura.ſuſtentata ruet moles & machina mundi . & Vergilius. Hæc erat illa fames . & Ille uelut pelagi rupes immota manebat. illa quoq; nomina ſine ambiguitate ſemper producũt ultimam nominatiui

caſus ſyllabam quæ genetiuum ſingularis in e & i ſyllabam mittuntur facies faciei:ut uiſa maris facies:& huius declinationis Analogia e literã in ablatiuo caſu ſemper producit:ſuperiores autem corripiunt aliquæ aliæ producunt:corripiunt.ut mole .tenet ſcopuli producunt . ut Luca/nus. Vbera ſicca fame medios mittentur in ignes.

Is in fine quanta.
Caluus

¶ Is ſyllaba noïatiui caſus breuis eſt maſculino ſiue fœminino genere atq; cõmuni.maſculino ut nãq; ſuã patria antiqua cinis. a.h.fœminino. ut Caluus in.io.Frigida iã celeri pagrata boryſthenis ora.in monoſyl/labis uero inuenit̃ lõga.ut Degeneraſſe tamẽ ni uis humana quot ãnis.

Os finalis

¶ Os ſyllaba græci noïs:maſculino genere ſiue fœminino breuis eſt : ſi aut nulla cõſonans uocalem præceſſerit:aut r litera præceſſerit : maſculino.ut Cromis & Mnaſylus in antro.& ſcorpios & iuſta plus.aut Iſma/ros:aut rhodope:ſi aũt n litera uocalem pceſſerit:lõga eſt. ut quæſitor Minos urnam mouet.hoc monoſyllabo etiã nomine lõga eſt. ut Tros ait Aenea ceſſas.fœminino breuis.ut Dulychiũ Sameq; & Neritos ar/dua ſaxis:& deſuper omnis eo terrore ægyptos & idi.Neutro breuis. ut Vergilius & chaos & phlegethõ.Latini nominis ſæpe pducta eſt. ut mos erat heſperio in latio:& uomeris huc & falcis honos.& os hume/roſq; deo ſimilis:& Luce ſedet cuſtos aut ſũmi culmine tecti : & breuis

Os oſſis

inuenitur.ut in hoc nomine:hoc os unde fit genetiuo huius oſſis.

Vs finalis

¶ Vs ſyllaba maſculino genere ſemper & neutro breuis eſt.ut campus ager gemitus:& hoc nemus hunc inquit fõtem:fœminino ſane genere ea nomina ultimam ſyllabam corripiunt: quæ aut ſimilem genetiuum nominatiuo habuerint:ut At manus interea muris tectiſq; propinquãt: aut quæ genetiuum i litera concluſerint uocali:ea uero producũt quæ uocalem ultimæ ſyllabæ nominatiui caſus in genetiuo produxerint : & tis uel ris ſyllabam habuerint.ut uirtus uirtutis & tellus telluris.ut Luca

Virtus
Tellus

nus.Ne tanta in caſſum uirtus eat.: & Vergilius. Heu quæ nunc tellus inquit.etiam ſi duplex u fuerit penultima quoq; corripitur. ut Carduus & Arduus arma tenens.

Ys finalis

¶ Y.græca litera uocali & s latini terminatus noïatiuus lõgam habet. ut Teq; ſibi generum Tethys emat omnibus undis. At maſculino breuis eſt.ut at capys & quorum melior.eadem in accuſatiuo breuis eſt.ut aut capyn aut celſis in.p.a.c.

T.finalis

¶ T.litera terminatus nominatiuus nõ tantum in nomine.ſed ubiq; nouiſſimam ſyllabam breuem facit.ut hoc caput.

X.finalis

¶ X.litera finitus nominatiuus licet longã ſemper poſitiõe faciat ſyllabã: tamẽ naturaliter nũc corripit nũc producit:corripit in hoc. ut nox erat. producit in hoc.hic primum noua lux oculis:& ſi fratrem pollux:& ea q̃ producunt̃ noïatiuo caſu eãdem uocalem etiam in genetiuo producũt penultimæ ſyllabæ.ut intonuit radiis . q.a.l. & talis amyclæi domitus pollucis habenis.hactenꝰ de nominatiuo iã de genetiuo diſputãdũ eſt.

¶ Genetiuus ſingularis æ ſyllaba terminatus diphthongum faciête ſemper longam recipit in omni genere.

Genetiuus in têpore

¶ I.quoq; litera ſemper lóga eſt. at ſi duplex i fuerit penultima ſyllaba breuis erit:poſterior lóga.ut dixi.Dardaniiq; rogú.neceſſarium eſſe exiſtimo rationem horú nominum & declinationis exponere quæ genetiui ſingularis:uel nominatiui & uocatiui pluralium i literam ultimá debeant duplicare.Ea noia quæ nominatiuo caſu ſingulari i literam uocalem ante ultimam ſyllabá habuerint in omni genere i literam debêt neceſſario geminare:nó ſolum metri gratia ſed etiam propter uitiú barbariſmi:& ut ne ſit contra rationem nominatiuo breuior genetiuus . ut Aoniiq; patris.quia dicimus hic Aonius:ergo rite i literam geminauit. ut maſſylius maſſylii.ac ſi ante ultimam ſyllabam in nominatiuo caſu i litera nó fuerit nullo modo duplicari poteſt.

I.finalis in genetiuo

¶ O.litera genetiuus terminatus græcus eſt.eáq; produci neceſſe eſt.ut in foribus letum Androgeo.eſt enî proprie græcus genetiuus.licet aliqui ſic legunt In foribus lætum Androgei græcæ declinationis ignari.& portuſq; ſubimus Chaonio pro chaonii Patrisportus. q̄uis legat portuſq; ſubimus chaonios.eſt ergo genetiuus chaonio.

O.finalis in genetiuo Androgeo. Vergilii locus.

¶ Genetiuus ſingularis es ſyllaba terminatus græcam declinationê habet & lógá recipit.ut Luca.æſtiferæ libyes.ut andromaches & beroes.

Es finalis in genetiuo.

¶ Tis uel ris aut dis & ſimilis ſyllaba qualibet præcedente conſonante uocalê in eodê caſu genetiuo ſemp breuis eſt.ut quáq̄ o ſi ſolitæ quicq̄ uirtutis adeſſet.& inſerit̃ uero & fœtu nucis arbutus ho.& Euaditq; celer ripam irremeabilis unda.& Necnó ad templum ſummuſq; ad palladis arces.& Aſpice uentoſi ciciderunt murmuris auræ.

Tis Ris dis in genetiuo

¶ Genetiuus ſingularis os ſyllaba terminatus:in græca declinationê inueniri poteſt.& eadê maſculino genere & fœminino corripit̃.ut Parthaſio dictum Panos de more lycæi. fœminino.ut Lucanus.ut Pagaſea ratis peteret cum Phaſidos:& in Terentio.quaq; fretum torrens meotidos.& Vergilius cum Daphnidos arcum.

Os in genetiuo. Terê. uarro

¶ Vs ſyllaba terminatus genetiuus græci nominis:non cito apud poetas latinos inuenit̃.tamê ſi fuerit longa eſt.ut ſi facias:didus & allectus. Latini etiá nominis lóga eſt.ut huius manus & huius currus . ut diſcrepet a nominatiuo genetiuus:ut attonitæ magna ora domus & talia fat̃.

Vs in genetiuo.

¶ Datiuus caſus omnis poſtrema ſyllaba quacunq; uocali terminata fuerit:ſemper longa eſt in omnibus generibus.

Datiuus in ſyllaba.

¶ Accuſatiuus a litera correpta terminatur in omni genere : & eſt græcæ declinationis.maſculino : ut hectora circum : fœminino ut lampada quaſſans.Neutro ſine dubio breuis.

A.finalis in accuſatiuo.

¶ Accuſatiuus ſingularis e litera correpta terminatus in generibus neutris inuenit̃.ut infelix nati funus crudele.& hoc genus acre uirum.

E.finalis in accuſatiuo.

¶ Accuſatiuus cauſus ſingularis i lr̃a terminatus gñe neutro:in aptotis

nominibus inuenitur:& longam habet ultimam.ut ſi facias hoc ſinapi.

O. finalis in accuſatiuo.

¶ O.litera terminatus accuſatiuus græci nominis & fœminini generis inuenitur quam produci neceſſe eſt.ut luctificam allecto.

¶ V.litera terminatus accuſatiuus ſingularis in genere neutro tantũmo do ĩuenit̃:& noĩatiuo cõſentit.cui⁹de poſtrema ſyllaba diſputatũ eſt.

¶ Scire autem oportet quod in generibus neutris græcis latiniſq; tres caſus ſimiles ſui nominatiui:accuſatiuum & uocatiuum utroq; numero ultimam ſyllabam breuem habent.

¶ L. litera terminatus accuſatiuus genere tantum neutro comprehendi tur.& ſemper breuem recipit.

¶ M.litera terminatus accuſatiuus in omni genere ſemp breuẽ habet.

An in accuſatiuo.

¶ N.litera cõſonãte terminatus accuſatiuus oĩbus generibus repperies. ſed naturæ diuerſæ:ẽt eni maſculino & fœminino genere græcorũ nomi num lõga erit ultima.a litera præcedente.ut æneã hominũ quiſq̃.

En in accuſatiuo.

On in accuſatiuo.

¶ E.litera ꝑcedẽte.ut priamiden Helenũ.& patrio andromachen.O.lite ra præcedente breuis.ut Vergilius Pelion innixu fugiens.fœminino ge nere.ut Horatius in primo carminũ.ſperne dilectã Cypron.Neutro au tem genere latina ſyllaba eſt:& ubiq;(ut ſupra dixi)breuis.

¶ R.litera terminatus accuſatiuus.uel.s.aut.t.in generibus neutris.ſem per breuem habet.ut ſuperius dictum eſt.

A. finalis in uocatiuo.

¶ Vocatiuus caſus a litera terminatus latina quidem breuem ſyllabam recipit.ut & ſcelerum pœnas.& o dea.In græcis uero nominibus ſem per longa eſt.ut o lycida.& quo fugis ænea.

E. finalis in uocatiuo.

¶ E.litera uocatiui caſus lõga eſt:græci dũtaxat noĩs.ut Tydide mene iliacis.nec ĩmerito lõga eſt:niſi quia & in noĩatiuo ſingulari ꝑducit̃ lati na ſane ſi fuerit breuis eſt.ut Turne quod optanti.& Aeole nãq; tibi.

I. finalis in uocatiuo.

¶ I.litera terminatus uocatiuus ſingularis interdum breuem habet:in terdum longam.breuem in hoc Tybri pater.& O crudelis Alexi.& Daphni quid antiquos?

¶ Item genere fœminino.ut iri decus cæli.longam in hoc.an ne lacus tantos & lari max.recte hic producitur poſtrema q̃ a nominatiuus ri & poſtea iis ſyllabis explicat̃ hoc eſt hic larius huius larii:ergo ea nomi na producũtur i literam quæ in genetiuo duplicauerint.Nam quæ is ſyl labam habuerint eodẽ caſu genetiuo corripiunt.

¶ O.litera terminatus uocatiuus nominatiuo congruit.

V. finalis in uocatiuo.

¶ V.litera terminatus græcis noĩbus lõgã habet.ut quo tes ſũma loco Pãthu.Neutro uero genere noĩatiuo atq; accuſatiuo reſpõdit nominũ latinoꝝ.Vocatiuus ſingularis latini noĩs:ſiue græci quacunq; conſonã te finitus fuerit breuem habebit ut nominatiuus.

E. finalis in ablatiuo.

¶ Ablatiuus ſingularis qualibet uocali terminatus: lõgam habet ultimã ſyllabam præter e literam correptam:hæc enim ſola in iſto caſu duplex eſt.producitur uero ſpecialiter ſi nominatiuus habuerit es ſyllabam

longam

lógam & genetiuũ ſuum e & i ſyllabis explicuerit:ut macies maciei ſpe-
cies ſpeciei. ut cũ ſubito ſyluis macie cõfectű:ut cauſa fuit. neq; enĩ ſpe-
cie famaue mouet̃. poteſt etiã in his produci nominibus: quæ genetiuo
caſu ab hac declinatione deſciſcũt. ut hæc fames huius famis. nam lon-
ga eſt ultima nominatiuo & ablatiuo. ut hæc erat illa fames. & amiſſis.
ut fama apibus morboq; fameq;. In aliquibus nominibus es ſyllaba.
ut in noĩatiuo breuis eſt. ita & in ablatiuo. ut ĩpius hæc tã culta noualiã
miles habebit. & alibi. ingentes uterũq; armato milite cõplẽt. Inueniunt̃
etiã nomina quæ in ablatiuo poſtremã e literã uocalẽ corripiunt. cũ in
nominatiuo longa ſit. ut Rupe ſub aeria. & mole tenet ſcopuli: quare in Rupes
his ambiguitatibus auctoritas inquirenda eſt. uerũ ſi in nominibus græ- Rupe
cis ablatiuum noſtrũ quem illi non habent formaueris nouiſſimam ſyl Moles
labam breuem eſſe intelliges. ut Daphnis me malus urit. ego hanc in Mole
in Daphnide Laurum. & poſtera cum primo luſtrabit lampade terras.
Latina uero nomina præſertim ea quæ nominatiuo es & genetiuo tis
ſylllabas recipiunt: in ablatiuo caſu ſemper breuẽ habent.

¶ De numero plurali.

PLurali numero in ultimis nominũ ſyllabis: nullã difficultatẽ rep
peries: etenĩ nominatiuus accuſatiuus & uocatiuus omni in ge-
nere: exceptis nominibus græcis & neutro genere noſtro: po-
ſtremã ſyllabam ſemper longã recipiunt. Græca enĩ & neutra ſemp̃ bre
uem nominatiuo caſu. ut Thyrrheniq; omnes: accuſatiuo Arcades ac- Arcades.
cenſos monitu. uocatiuo. Arcades hæc inquit. fœminino itẽ genere per
nominatiuũ caſum. ut pulſant & pictis bellant̃ amazones armis. Et ta-
men græca nomina quæ nominatiuo caſu plurali nouiſſimã ſyllabam
longã per diphthongum habent: hanc quoq; in accuſatiuo producũt.
ut Vergilius. Arctos oceanĩ metuentis æquore tingi.

¶ Itẽ es ſyllaba ut ſupra diximus græca breuis eſt in accuſatiuo. Cycla
das & crebris legim9. & uocatiuo. ut nymphæ nr̃ amor libethrides &
Naides ĩdigno. Neutro genere in caſibus ſupradictis ſine ambiguitate
breuis eſt. græcis latiniſq; nominibus per nominatiuum. ut carmina.
Vel cœlo. p. per accuſatiuum. ut arma manu per uocatiuum. o patria o
diuum domus. græci etiã nominis exẽpla ſubiiciam9. Ennius in primo.
Nam latos populos res atq; poemata noſtra cluebant. & in Vergilio
Arcada piſcoſæ cui circum flumina lernæ.

¶ Nominatiuus pluralis i lr̃a terminatus duas formas habet. etenĩ aut Cluere.
ſimplicem habet. ut cũctiq; fremebãt. aut ĩterdũ duplicẽ. ut o ſocii: neq;
enĩ ignari ſumus ante malorũ. utraq; tñ forma nouiſſimã ſyllabã longã
recipit: geminata aũt i litera peneultimã ſyllabã breuẽ facit. huius aũt
declinationis rationẽ in genetiuo ſingulari pleniſſime diſputatũ eſt

¶ Nominatiuus pluralis diphthongo finitus ſemper longam habet.

¶ Genetiuus pluralis ſemper breuẽ habet latino ſeu græco nomĩe, ſed

huic aut poſitio ſubuenire debet ut longa fiat:aut a uocali excipitur ſynaliphham faciat:ſicut in accuſatiuo diximus.

¶ Datiuus pluralis & ablatiuus duabus tantum ſed diuerſis ſyllabis terminantur is & bus:is ſyllaba ſemper longa eſt: ſed hæc interdũ unam i literã habet:ut it comes & paribus curis ueſtigia figit.interdũ duplicem ſecundũ genetiui ſingularis & noĩatiui pluralis formã ut correptis ſubito mediis ut & ſaxũ ingens uoluunt alii.hii quoq; caſus ut nominatiuus pluralis penultimam breuem facit:bus autem ſyllaba ſemper breuis eſt:penultima quoq; corripitur. De poſtremis ſyllabis nominum inquantum uoluimus diſputatum eſt:nunc ad pronomina ueniamus.

¶ De pronomine.

Pronominũ tẽpora per oẽs caſus.

Pronomina perſonalia.

Ego Mei pronominis genetiuus.

PRonomina quoniã non plurima ſunt:neq; multiplicib9 ſyllabis late diſtenta:idcirco non tantum de poſtremis ſyllabis eorum ſed de oĩbus diſputabo. Pronomina perſonalia ſũt hæc ego tu ille. Primæ pſonæ ego duabus breuibus cõſtat: ut en ego uicta ſum & hic ego nãq; tuas.aliquãdo tamen ultima longa eſſe poteſt ſecundum naturã o literæ uocalis:quæ frequenter in ultimo quidem produci q̃ corripi poteſt. Genetiuus huius pronominis ex breui & longa cõſtat ſecurus pelagiatq; mei.

Mibi Tibi

¶ Datiuus interdum ex duabus breuibus cõſtat ut eſt mihi nãq; domi. interdum ex breui & lõga:ut dic age nãq; mihi fallax.hoc autem regulariter accipiendum eſt:quod hæc pronomina mihi tibi nouiſſimas ſyllabas & producunt & corripiunt.longæ ſunt in his uerſibus.dic age nãq; mihi:& Aeole nãq; tibi:breues in his:ſunt mihi bis ſeptem. Nam tibi

Me

Tymbre caput. Accuſatiuus & ablatiuus longam habent me & a me. ut meme adſum qui feci:& me duce. Dardanius.

Vos Nos

¶ Item pluralis nominatiuus & accuſatiuus primæ & ſecundæ perſonæ ſyllabis longis conſtant:uos & nos.

Noſtri Veſtri

¶ Genetiuus in omnibus perſonis m litera terminatus: breuem habet ultimam.i litera finitus longam.ut Nil noſtri miſerere. & Atq; utinam ex uobis unus ueſtriq; fuiſſem.

Tu

¶ Datiuus & ablatiuus duabus longis conſtant. item ſecunda perſona nominatiui ſingularis longam habet.ut tu quoq;.

Tui

¶ Genetiuus ex breui & longa conſtat:ut o genitor nec te miſeret gnatiq; tuiq; de datiuo.ut ſupradictum eſt.

Ille Illa illud

¶ Accuſatiuus & ablatiuus longa conſtant:ut Te quoq; magna pales.

¶ Tertia pſona ille illa illđ.ntũs caſus ſingularis nouiſſimã ſyllabã breuẽ hẽt ĩ oĩ gñe.ut ille meñ cõitat9iter:& illa ul' itactæ ſegetis.& uer illđ erat.

Illius illum.

¶ Genetiuus dactylum recipit.ut illi9arma:ſed mediã metri cã corripuit: quam in proſa producimus.poteſt alibi ergo media longa poni.Accuſatiuus trochæum recipit. Datiuus & ablatiuus ſpondium.

Illo Illi Illa

¶ Noĩatiu9 & accuſatiu9 pluralis:genere maſculino & fœminino duab9

longis

lógis cóſtát.neutro uero gñe ex lóga & breui.ut illa manẽt ĩmota locis.

¶ Genitiuus omnium generum ex duabus longis & breui conſtat.

¶ Infinitæ qualitatis pronomina quis uel qui quæ uel quod:uocali finitæ ſyllabæ longæ ſunt.conſonáti breues.ut ſed quis ad hæſperiæ?

¶ Genitiuus omniũ eoquod i litera uocalis duplicis conſonãtis loco po nitur:ex longa & breui cóſtat.ut cuius Ariſtæo qm̃ eſt oblata facultas.

¶ Datiuus interdum ex duabus breuibus:ut & cui putre ſolũ:interdum ex breui & longa ut nunc locus aruoꝝ.in ſynalipham longa.

¶ Accuſatiuus breuem poſtremam recipit.Ablatiuus in omnibus pro nominibus & generibus longam.

¶ Nominatiuus pluralis longã naturaliter capit ultimã ſyllabam.maſcu lino & fœminino genere.Neutro aũt tribus caſibus breuẽ ut illa. Gene tiuus ex lóga & breui cóſtat:quoꝝ uel quarũ.ut externi ueniũt: quorũq; a ſtirpe nepotes.& quarũ quæ fandi doctiſſima cymodocea.Accuſatiuꝰ maſculino & feminino:longã habet quos uel quas.ut quas ego.

¶ Datiuus & ablatiuus ſi is ſyllaba terminantur Iambum recipiunt:ut quis ante ora patrum:ſi bus pyrrichium.ut hii quibus inuiſi fratres. Itẽ talis & qualis tale & quale eiuſdẽ infinitæ qualitatis recipiunt noĩatiuo & genetiuo ſingulari:Trochæũ. ut talis ĩ aduerſos & Qualis erat.& Ta le tuum nobis carmen.& quale ſopor feſſis.accuſatiuo trochæũ recipit.

¶ Datiuo & ablatiuo ſpondium tali & quali.

¶ Plurali numero nominatiuꝰ maſculino & fœminino genere ſpódiũ re cipit. Neutro Dactylũ:ut talia per latiũ.& qualia multa mari nautæ.

¶ Accuſatiuus maſculini & fœminini generis ſpódium habet:ut talis & qualis.Cæteri omnes dactylum recipiunt.

¶ Item minus q̃ finitæ qualitatis pronomina.is.ea.id.maſculino & neu tro genere noiatiuꝰ ſingularis breuem ſyllabã recipit fœminino utraſq; breues.Genetiuus omniũ trochæũ capit eius.Datiuus iambũ ei.Accuſa tiuus pyrrichiũ eum uel eã.Ablatiuus iãbum ab eo.Itẽ pluraliter noĩati uo caſu maſculino qdẽ genere lóga eſt & una fit ſyllaba de duabꝰ uoca libus.ut ii genere fœminino iãbũ recipit ut ex neutro pyrrichium.

¶ Genetiuus caſus in omnibus generibus amphibrachym . Accuſatiuꝰ maſculino & fœmíno iãbũ. Neutro pyrrichiũ.Datiuꝰ & ablatiuꝰ iãbũ.

¶ Itẽ pnomina finita.iſte iſta iſtud.Nominatiuus ſingularis omniũ ge nerum nouiſſimã breuẽ recipit.Genetiuus palimbacchio conſtat inter dum ita ut media longa ſit.iſtius:interdum dactylus poni poteſt ut me dia ſyllaba corripiatur.ut illius aram.& ipſius ante oculos. Datiuus ſpõ dium habet.Accuſatiuus trochæum ablatiuus ſpondium. Item pluralis nominatiuus maſculini & fœminini generis recipit ſpondium neutro trochæum.Genetiuus palimbacchium. Accuſatiuus nominatiuo cóſen tit:datiuus & ablatiuus ſpondio conſtant. Item pronomina poſſeſſiua noſter ueſter noſtra ueſtra noſtrum ueſtrum . Nominatiuus ſingularis

Datiuus & ablatiuꝰ ex duabꝰ lógis
Quis uel q quæ quod
Cuius
Cui
Quem
Quorum
Quarum
Quos
Quas
Quis
Quibus
Talis
Qualis
Tale
Quale
Talem
Qualem
Tali
Quali
Talia
Qualia
Talis
Qualis
Is ea id.
Eius Ei
Eum Eam
Eo
Ii Ex
Ea
Eorum
Earum
Eos Eas
Eis
Iſte
Iſta
Iſtud
Iſtius
Illius Ipſius
Nr̃ Veſter

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ubiq; trochæum recipit Genetiuus ſpondæum.

¶ Datiuus eundem. Accuſatiuus trochæum. Ablatiuus ſpondæű. Pluralis maſculino & fœminino genere nominatiuus ſpondæum habet neutro tribus caſibus ſimilibus trochæum, genetiuus palimbacchium accuſatiuus cæteriq; ſpondæum.

Sibi Se

¶ Item triptota pronomina ſibi ſe. a ſe. ſibi pronomẽ datiuo caſu utroq; numero frequẽter duabus breuibus conſtat: ut hoc ſibi pulchra ſuű. interdum ex breui & lõga quẽadmodum eſt mihi tibi. quoq; de natura ſupradictum eſt. ut Calu9 in. io. mens mea dira ſibi prædicẽs oĩa uæcors.

Calui poema.

¶ Se autem & a ſe utroq; item numero ſyllaba longa conſtat.

Suus ſua ſuum.

¶ Item pronomina ſuus ſua ſuű. Nominatiuo ſingulari pyrrhichiű recipiunt: & neutro genere V litera geminat̃ ne ſit uerbű: ut auguriűq; ſuű. Genetiuo datiuo ſiue ablatiuo: iambum accuſatiuo pyrrichium.

¶ Item pluraliter maſculino & fœminino iambum recipit: neutro tribus caſibus pyrrichium.

¶ Genitiuus amphibrachym. cæteri uero caſus iambum.

Hic hæc hoc.

¶ Item pronomina finita atq; demonſtratiua hic hæc hoc. Nominatiuo ſingulari maſculino ſiue neutro genere eadem ſyllaba breuis eſt: fœminino longa. genetiuus caſus omnium trochæum recipit. non tam natura quam poſitione quod i litera duplex ſit. ut huius odorato radix eſt. Datiuus pyrrichium huic: ſed poſſunt ambæ ſyllabæ in ſynaliphã cadere. ut atq; huic reſponſum paucis ita reddidit: Accuſatiuus & ablatiuus breuem ſyllabam recipiunt natura: ſed poſitione lõgam. item pluraliter hi & hæ hæc. nominatiuus longam recipit genetiuus ex lõga & breui conſtat: cæteri omnes ſyllabam longam recipiunt.

Huius huic Hoc Hi Hæ Hæc

Meus Mea Meum

¶ Item pronomina poſſeſſiua: & ad aliquid referentia meus mea meum noĩatiuus ſingularis ſiue accuſatiuus: & uocatiuus pyrrichiű recipiűt. genetiuus ſiue ablatiu9 iãbű. pluralis noĩatiuus & accuſatiu9: & uocatiu9: maſculino & fœmino gñe: ex breui & lõga ꝯſtat neutro ex duab9 breuibus genitiuus omniű breui & lõga & breui. Datiu9 & ablatiu9 ex breui & longa. ut ſiue meum corpus ſpoliatű lumine mauis reddere.

Quantus Tantus

¶ Item pronomina quantus tantus nominatiuo caſu ſingulari. & accuſatiuo ultimam breuem recipiunt: ut quãtus ab occaſu. Tantus amor terræ. fœminino & neutro genere ſupradictis caſibus eadem ſyllaba breuis eſt. genetiuo quoq; breuis datiuo & ablatiuo longa.

¶ Item pluralis nominatiuus accuſatiuus & uocatiuus maſculini & fœminini generis longam habent naturaliter ultimam: nam prima poſitione fit longa: neutro uero genere his caſibus breuis erit ultima. genetiu9 omnium ex duabus breuibus & longa conſtat: ut miſerere laborű tantorum. Datiuo & ablatiuo extrema longa eſt. Non immerito plæraq; pronomina comprehendi: ut aliquantulum pateſceret naturalium ratio ſyllabarum, cætera autem ex his facile colliguntur.

Tantorum.

De

ℭDe Verbo.

Verboꝝ terminationes

De ultimis ſyllabis dicam:peneultimiſq; uerboꝝ.uerba oīa cunctis ſignificatiōibus:cōiugationibuſq;:modis tēporibus atq; pſonis:decē līs terminant uocalibus qnq; cōſonātibus totidē.

ℭA.litera uocali ſemper producta.ut da nunc Thymbræe pater:E litera producta.ut m uatem tu diua mone litera correpta.ut en age ſegnis. i litera ſemper producta tēpore præſenti.Nāq; ſub œbalia memini. præterito pfecto.ut læta dedi.O.litera frequēter pducta.ut luſtra domoſq; traho.aliquando correpta.Nā ut ſuperius dictum eſt o litera poſtrema uocalis in nominatiuis caſibus nominū ſiue pnominū: perſonis quoq; uerborum & corripi & pduci poteſt. u litera ſemp longa ſed hæc in uerbis īperſonalibus inuenit.ut clamatu & monitu.Cuius declinatiōis forma apud Vergilium noſtrum non facilius inuenit.

A.finalis in uerbis.
E I
O.
V.
Clamatu
Monitu

ℭItē de conſonantibus uerba m litera terminata breuem ſyllabam recipiunt.cuius rationem ſupra memoraui. ut aut in ſynalipham cadat. aut poſitione longa reddat ſyllaba.

ℭC.līa terminata ſæpe producit.ut dūc age duc ad nos.& dic age nāq; mihi īterdū corripit.ut fac ergo ut fuerit.in aliis pſonis tēpoꝝ & modorū eadē ſyllaba ita īperatiuo modo & corripi & pduci p ſua natura pōt.

C Duc Dic
Fac

ℭAs uel es ſyllaba in omnibus uerbis & coniugationibus præter ſum. & quæ ex ipſo naſcunt.ut adſum proſum quia & defectiua ſunt.& cōiugatione carent ſemper producunt.ut uicinoſq; ignare paras inuadere portus.& Formoſam reſonare doces amaryllida ſyluas:& in illis defectiuis uerbis eſt.ut Huc ades o Gelathæa.

As Es
Ades

ℭIs ſyllaba ſi fuerit tertiæ coniugationis productæ pducit etiā in monoſyllabis uerbis quæ cōiugatione carent:poteſt ſyllaba produci.ut uis & Tarquinios.At ſi fuerit tertiæ correptæ.corripit:ut his germana malis oneras atq; obicis hoſti. mus uel tis ſyllabæ plurali numero inueniuntur:ſed ſemper breues ſunt.ut Nox ruit ænea nos flendo ducimus horas & lumina labentem cælo quæ ducitis annū. Verba r litera terminata qualibet præcedente uocali nouiſſimā ſyllabam breuem recipiunt.ar ſyllaba ut inferar & quos ſydonia uix urbe reuelli.Er ſyllaba magicis inuitam accingier.or.ut teſtor utrūq; caput:ur ſyllaba ut ducit īfelix æuo maturus Acætes t litera poſtremam ſemper breuem ſyllabam reddit pcedentibus tribus uocalibus.a.e.i.ut lydorūq; manus collectos armat agreſtes:& admonet ira deum:& nec turnum ſegnis retinet mora: ſed rapit acer.diſputauimus genera de poſtremis ſyllabis: nunc ſpecialiter diſceptamus:per ſignificationes modos tempora atq; perſonas.

Is
Mus Tis
R.litera
Ar
Or Vr
T.litera.

ℭPrima pſona modo pronunciatiuo:ideſt indicatiuo tēpore pſenti actiuorum neutralium uerborū ſæpiſſime longam recipit.ut luſtra domoſq; traho.Secunda pſona primæ & ſecūdæ uel tertiæ coniugationis productæ:ſemper pducit ultimam ſyllabam.ut donas mones audis. Tertiæ

Modus pronunciatiuus

uero cõiugationis correptæ corripit.ut cauſando noſtros in longũ ducis
amores. Tertia ꝑſona oibus quattuor ordinibus cõiugationũ ultimam
ſyllabã corripit plurali numero.prima & ſecũda in tribus ordinibus cõ
iugationũ productis:excepta tertia coniugatiõe correpta penultimã ſyl
labam producũt:nouiſſimã corripiunt.ut donamus donatis. Monemꝰ
monetis.audimus auditis. Tertia uero cõiugatione correpta penultima
ſemper corripit᷑.ut nos flẽdo ducimus horas.& labentẽ cælo qui duci
tis annum.Tẽpore ꝓterito impfecto numero ſingulari penultimã ſylla
bam in omnibus pſonis utriuſq; numeri uniuerſæ coniugationes longã
recipiunt.ut donabã monebam audiebã legebam.itẽ pluraliter dona
bamus monebamus audiebamus legebamus:nouiſſima ſyllaba ſingu
lari numero prima pſona ſemper breuis eſt: in omnibus coniugatiõibꝰ.
ut clamabãt & cætera.ſecũda pſona ſingularis omniũ cõingationũ ſem
per ꝓducit ultimã.ut clamabas monebas audiebas rapiebas. Tertia aũt
pſona ſingularis & pria uel ſecũda pluralis ſemꝑ breuẽ hñt.ut clamabat
clamabamꝰclamabatis. Tertia ãt pluralis poſitiõe lõga fit.ut clamabãt.

Verba defe ctiua.

¶ In defectiuis ſane uerbis:ſi conſideres ſum & adſum uel proſũ penul
tima corripit᷑.ut eras aderas ꝓfueras. In cæteris pſonis ſimiliter præteri
tum perfectũ tẽpus ſemꝑ longã recipit ultimã ſiue i litera poſtrema ſim
plici prima pſona terminat᷑.ut Tytire tu patulæ cecini:ſiue geminata.ut
Quo feror unde abii.ſcire aũt neceſſe eſt quænam coniugatio ultimam

Cõiugatio ꝗ gemĩat .i.

i literã debeat duplicare. Sola tertia coniugatio producta ſeu correpta:
nõ tamen in oibus uerbis geminare põt.ut Appetii & Veneris uiolaui
uulnere dextrã.& ut ſupra dictũ eſt.quo feror unde abii. In tertia quoq;
pſona ſingularis eandẽ i lr̃am duplicat.ut adiit agnouit & obſtupuit.ſu
biit cari. Sed in tertia pſona ſingularis in ꝗbus i lr̃a duplicat᷑ penultima

Verborum quantitas in ſyllabis. per cõiugatiões modos tẽpora pſõas.

ſemꝑ corripit᷑. In prima aũt cõiugatione producit᷑. ut clamaui donaui.
In ſecũda coniugatione corripit᷑:ut monui ſplẽdui ac ſi primæ coniuga
tionis declinationem hanc induxeris:quæ ex auctoritate non ex ratio
ne deſcendit.coniuncto domui penultimam corripies. In ſecũda pſona
ſingularis ſemꝑ ultima producit᷑ in omnibus uerbis.in tertia perſona

Coniugatio prima.

coniugationis primæ penultima ſyllaba aliquando corripit᷑.ut intonuit
læuum.nonnunq̃ producit᷑.armauit ornauit. In omnibus autem coniu

Perſona prima.

gationibus nouiſſima breuis inuenit᷑:plurali numero prima perſona cõ
iugationũ omnium:penultimã ſiue ultimã ſyllabã ſemper corripit.ut ha
ctenus & fragili donauimus.& iunximus hoſpicio.ſecunda pſona ulti

Perſona ſecunda.

mam ſemper corripit. Tertia perſona penultimam ſemper ubiq; produ
cit.ut & ſocii amiſſi petierunt æthera pennis. Tertia uero duplex perſo

Perſona tertia.

na quam alii quartam:nominant penultimam ſemper ubiq; producit &
ultimam corripit.ut Romanos ad templa deum duxere triumphos.
præterito pluſq̃perfecto tempore numero ſingulari prima perſona pe
nultimam ultimamq; in omnibus coniugatiõibus corripit.ut donauerã

ſplenduerã

ſplenduerам audieram iunxeram. ſecunda pſona penultimam corripit nouiſſimam pducit. ut audieras. Tertia pſonæ primæ conſentit. ut ær circum iliacos raptauerat hectora muros. Plurali numero ptia perſona ſecũdaq; in oibus cõiugationibus penultimam longã: & ultimã breuem recipit. ut donaueramus donaueratis. ſplendueramus ſplẽdueratis. audieramus audieratis: traxeramus traxeratis. Tertia pſona ultimam ſemp corripit. ut donauerant traxerant. Tẽpore futuro primæ & ſecũdæ cõiugationis in omnibus pſonis penultima ſyllaba lõga eſt. ut amabo monebo. poſttema quoq; bo ſyllaba longa eſt: ſed ſi neceſſe fuerit ut p breui ponatᷣ licebit. ſecũdum quod in prima uerbi poſitione diſceptauim9. cæteræ ſane pſonæ ſupradictaꝝ coniugationũ utroq; numero nouiſſimam ſemp corripiunt. ut clamabis monebis clamabit monebit. at in numero plurali etiã penultima corripitᷣ. ut clamabimus monebimus clamabitis monebitis. Tertiæ uero coniugationis productæ ſeu correptæ: prima pſona nouiſſimam ſyllabam corripit. ut audiam rapiam penultima uero ſyllaba tertiæ productæ ſemper corripitᷣ. ut ſentiam audiã. ut audiam & hæc manis ueniet mihi fama. Si tertiæ autem coniugationis correptæ penultima ſyllaba fuerit natura ſyllabæ: in aliis ita alia corripitᷣ alia produciťᷣ. corripitᷣ in hac mortalem eripiat formam. producitur in hac. ducam ſcribam quoniam primæ ſunt uerborum ſyllabæ: nec declinationibus immutatæ ſecundæ perſonæ ſingularis coniugationis tertiæ duplicis nouiſſima ſyllaba ſemper producitᷣ. ut audies ſcribes quæ ſyllabæ uerborum ultimæ ubiq; producitᷣ. penultima ſane ſyllabæ primæ perſonæ congruit. Tertia quoq; perſona ſimiliter in ambabus ſyllabis conſentit. Pluralis perſonæ omnes ſine ambiguitate penultimã ſemper producũt: & ultimã corripiunt. ut audiemus rapiemus audietis rapietis. Tertiæ uero pſonæ penultima ſyllaba ſingularis pſonæ conſentit.

Futurũ primæ & ſecundæ coniugationis.

¶ Modo imperatiuo tempore præſenti numero ſingulari perſona ſecunda omnes coniugationes productæ præter tertiam correptam ultimam ſyllabam producit. ut littus ama. & Tu uatem tu diua mone. Tertiæ ſane coniugationis correptæ perſona ſecunda ſingularis ultimam corripit. ut continuoq; greges uillis lege. Tertia perſona ſingularis omnium coniugationum ultimam ſyllabam corripit. ut donet moneat audiat rapiat. Secũda pſona pluralis in prima & ſecunda uel tertia cõiugatione pductis penultimã ſyllabã ſemp pducit: & ultimã corripit. ut donate monete audite. ultima aũt breuis eſt in tertia cõiugatione correptæ ultima & penultima breues ſunt. ut dicite felices animæ. & cingite frõde comas.

Imperatiu9 modus.

¶ Futuro tempore numero ſingulari ſecunda perſona in tribus ordinibus coniugationum productis ultimam & penultimã ſyllabã ſemp pducit. ut clamato moneto audito. In tertia coniugatione correpta penultimam corripit. ut poſtremas metito. Tertia perſona coniugationis primæ numero ſingularis penultimam producit ſi a literam quæ coniuga

tionem oſtendit habuerit.eam & aliquando corripit.ut Lucanus in q̃n
to Cæſar habet.& ſi o uocalem habuerit producit.ut donet.Q uoniam
ut ſupra diximus primæ uerborum ſyllabæ in fundamento non in decli
nationis flexibilitate conſiſtunt:merito ſuam naturam penultimo loco
cuſtodiūt.At in aliis uerbis eiuſdem primæ coniugationis ubi declina-
tio inflectiť:penultima ſyllaba breuis inueniť.ut clamitet quæritet. Cæ
teræ uero coniugationes huic formæ conſentiunt.ut penultimam bre-
uem habeant.ut ire iter neq; ab terra moneat.t.c.ſ.& audiat hæc geni-
tor qui fœdera.ſ.nouiſſima etiam ſyllaba quæ.t.litera conſonante ſem-
per finiť in omnibus breuis eſt.In omnibus autem cōiugationibus nu-
mero plurali perſona ſecunda penultimam ſyllabam ſemper longam:
& ultimam breuem recipit.ut clamatote monetote auditote ſcribitote.

Optatiuus modus

¶ Optatiuo modo tempore præſenti & præterito imperfecto productis
coniugationibus prima perſona ſingularis penultimam longam:& po
ſtremam breuem habet.utinam amarē docerem audirem: tertia corre-
pta corripit penultimam ut arriperem cingerem.Secunda perſona dua-
bus longis terminať:utinam amares moneres audires moueres.hæ
enim uocales quibus cōiugatio producta cognoſciť:ubiq; produci de-
bent:præter tertiam correptam quæ e literam correptam recipit. Tertia
uero coniugatio correpta penultimam corripit utinam cingeres. Tertia
perſona ſingularis primæ cōſentit plurali numero prima & ſecūda per-
ſona omnium cōiugationū penultimā longā & ultimā breuem recipiūt.
ut utinā clamaremus clamaretis:moneremus moneretis:audiremus au-
diretis:raperemus raperetis.Tertia pſona in productis coniugationib9
penultimam producit.In tertia correpta corripit.utinam cingerent.

Præteritum tempus omnium coniugationum

¶ Tempore præterito & pluſq̃perfecto omnib9 coniugationibus perſo-
na prima ſingularis:poſtremā breuē habet.ſecunda pſona longā:es eni
ſyllaba producta terminať.ut amaſſes audiſſes.Tertia pſona primæ cō
gruit.Plu.in omnibus coniugationibus prima ſecundaq; pſona penulti
mam longam & poſtremā breuem habet.ut amaſſemus amaſſetis.ra-
puiſſemus rapuiſſetis.

¶ Tēpore futuro prima pſona penultimā ſyllabā in omnibus cōiugatio-
nibus corripit:utinā clamitē moneā audiā eripiā.ſi uero prima uerbi ſyl
laba in penultimo loco fuerit pro natura ſui longa inueniť.utinā clamē
utinā donē a lr̄a corripiť.ut flumina amē ſyluaſq; inglorius.ultima om-
nium ſemp breuis eſt.In ſecūda pſona eadem erit penultima ſyllaba q̃
in prima fuerit.ſecūda pſona.ſiue es ſiue as ſyllabas habuerit ultimas p
ducit.In tertia pſona penultima ſyllaba eadē quæ in ſupioribus erit.ulti
ma uero ſemp breuis.Pluraliter aūt & prima & ſecūda pſona in oibus
cōiugationibus penultimā longā recipit.& ultimā breuē.ut utinā done-
mus donetis moneamus moneatis:audiam9 audiatis:legamus legatis.
Tertiæ perſonæ ſingularis in penultima ſyllaba ſimilis inueniť.

Adiūctiuo

Subiūctiuꝰ modus.

¶ Adiunctiuo modo præſens & præteritū imperfectum & pluſq̄pfectū tempus optatiuo modo congruit. Perfectū uero tempus numeri ſingularis in oibus pſonis omniū cōiugationū penultimas ultimaſq; ſyllabas breues habet. ut cū clamauerim clamaueris clamauerit. ut cū monuerim monueris monuerit. ut cū audierim audieris audierit. ut cū ſcripſerim ſcripſeris ſcripſerit. Plurali aūt numero in oibus quattuor coniugationum modis perſonas duas primam & ſecundam: quæ penultimam ſemper ꝓducunt: ultimam uero corripiunt. Tertia uero perſona penultimam corripit. ut cum donauerint: monuerint audierint legerint. Tempore ſunt alio. (Nam duo recipit) quoniam primum futurum tempus futuro tempori modo pronunciatiuo conſentit prima pſona ſingularis ſola nouiſſimam ſyllabam lōgam habet. ut donauero monuero cæteræ duæ ſingularis: eadēq; primam penultimā breuē recipiūt. ut donauero donaueris donauerit. Plurali numero prima & ſecunda pſona omnium coniugationum: penultimam longā & ultimam breuē habent. ut clamauerimus clamaueritis monuerimus monueritis audierimus audieritis dixerimus dixeritis. Tertia pſona omnium penultimā breuem habet.

Futurū ſubiunctiui.

Clamauerimus.

Clamaueritis.

¶ Infinitiuus modus tēpore præſenti productis tribus coniugationibꝰ penultimā longā habet. ut Plauſæ ſonitū ceruicis amatæ.

Infinitiuus modus.

¶ Ité docere monere. Interdū tamen in ſecunda coniugatione penultima ſyllaba corripit̄. ut feruere leucaten. & cū littora feruere late. ſed in hoc uerbo recte corripit̄. quoniā antiqui tertiā coniugationē magis quā ſecundā eſſe uoluerunt. ut Lucilius feruit nunc feruet ad annū. & Terentius in adelphis dū feruit maxime. ergo errare noſcunt̄ hi: qui Vergiliū noſtrū longā pro breui poſuiſſe putant: ut in his uerſibus longā pro breui ſane poſuit. Illæ autē paribus quas fulgere cernis in armis: & Auroq; effulgere: nā ſine dubio huius uerbi ſecunda eſt coniugatio: quæ debet produci. Nā tertiæ coniugationis ꝓductæ exēplu ſubiiciā & ſtabulo frenos audire ſonantes. Tertia coniugatio correpta tēpore præſenti penultimam breuē recipit. ut Tu calamos inflare leues ego dicere uerſus. ultima autē ſyllaba in oibus coniugationibus breuis eſt tēpore ꝑterito: poſtrema ſemp ubiq; breuis eſt. ut ſuperas cœli ueniſſe ſub auras. Interdū autē præteritū tēpus i lrām duplicat penultimæ ſyllabæ: ſed in his dūtaxat uerbis: quæ ꝑterito pfecto modi ꝓnunciatiui duplicauerint: ut ſupradictum eſt: non ſolū metri cauſa: q̄ rōnis. ut nos abiiſſe rati. futuro quoq; tempore penultima longa & ultima breuis eſt: ſed non facilius huius tēporis & modi uerbum in poematibus inuenit̄.

Ferueere

Fulgere.

Veniſſe.

¶ De declinatiōe paſſiuoꝝ deponētiū cōiumq; uerboꝝ.

MOdo ꝓnūciatiuo. i. indicatiuo: tēpore ꝓſenti numero ſingulari: pſona prima penultimā ſyllabā in aliquibus uerbis longam recipit. ut ducor clamor. Si tamen prima uerbi ſyllaba fuerit in aliquibus breuē. ut quo feror unde abii ſi multa

Indicatiuus idēq; pronūciatiuus.

Verborum paſſiuorum deponentiũ cõmuniũq; : p cõiugatio‑nuȝ modos & tempora quantitas in ſyllabis.

rum uerbũ aliquod fuerit ſyllabarum frequenter penultimam corripit:
poſtrema autem ſemp breuis eſt & erit. ſecunda tertiaq; perſona ſingu
laris excepta tertia coniugatione correpta: penultimam longam & po
ſtremam breuem recipiunt. Tertia enim correpta duabus breuibus po
ſtremis terminat᷑. ut ducit᷑ infelix æuo. numero plurali perſona prima
in productis coniugationibus penultimam longam habet. ut ſecun
da & tertia perſona ſingularis. ut clamamur monemur audimur. In ter
tia autem correpta breuem recipit. ut legimur & ferimur per opaca lo
corum. Perſona ſecunda penultimã breuem & ultimã longam admittit
ut amamini & mouemini. omnis enim ſyllaba in uerbis: ut in aliis parti
bus orationis: i lr̃a uocali finita: ſemper producit᷑. Tertia perſona po
ſtremam breuem habet.

Præteritum perfectũ & pluſq̃perfe‑ctum.

Tempore præterito imperfecto omnibus in cõ
iugationibus perſoniſq; præter ſecundam perſonam pluralis penulti
mam ſemper longam & ultimam breuem inuenies. ut ducebar duceba
ris ducebat᷑. Item plurali ducebamur. ſecũdæ uero perſonæ pluralis ſyl
laba in tertio ab ultima loco producit᷑. ut ducebamini. Tertia perſona
pluralis ultimam breuẽ habet. Tẽpore præterito perfecto & pluſq̃perfe
cto numero ſingulari prima & tertia coniugatio producta peneultimã
longam & poſtremam breuem habet. ut donatus auditus. ſecunda au
tem coniugatio uel tertia correpta: penultimam ſyllabam aliquando bre
uem recipit. ut admonitus aliquando poſitione longã. ut ſcriptus: plura
li autem numero ultima longa eſt. ut admoniti: penultima breuis. Tem
pore futuro prima & ſecunda coniugatio perſona prima numero ſingu
lari penultimam longam habet. ut amabor & docebor. Secunda & ter
tia perſona breuẽ. ut Horatius in arte poetica. Nec ſemper feriet quod
cunq; minabit᷑ arcus. Scire autem oportet q̄ lr̃æ uocales: quæ tres cõiu
gationes productas oſtendũt: frequenter produci debeat. Numero plu
rali prima pſona poſtremas breues habet. ut amabimur monebimur.
Secunda pſona breuẽ & longã. Tertia perſona ultimam breuẽ recipit.
Tertia coniugatio producta uel correpta eiuſdem tẽporis futuri primã
perſonam duabus poſtremis breuibus explicat. ut nutriar rapiar. In diſ
ſyllabis autem uerbis interdum penultima lõga: & poſtrema breuis erit.
ut in Horatio primo carminũ. Scriberis uario fortis. plurali numero pri
ma perſona penultimam longã: & poſtremam breuem habet: ut audie
mur & rapiemur. Secunda perſona tertiam ab ultima longam: penulti
mam breuem: poſtremam lõgam habet: ut audiemini & rapiemini. Ter
tia perſona ultimam breuem habet: ut utinam audirent᷑: raperent᷑. Impe
ratiuus modus tempore præſenti numero ſingulari perſona ſecũda uel
tertia in coniugationibus productis penultimam longam & ultimam
breuem habet: ut amare amet᷑: monere moneat᷑: audire audiat᷑. In ter
tia autem cõiugatione correpta ſecunda perſona: utraq; poſtremæ bre
ues ſunt, ut ſcribere legere. In tertia perſona penultima longa & poſtre

ma breuis

ma breuis eſt, ut legatur. Plurali numero perſona prima omnium con-
iugationum penultimam longam & ultimam breuē habet. ut amemur
moneamur audiamur: ſcribamur. Secunda pſona tertiam ab ultimā lon
gam: penultimam breuem: poſtremam longam habet. Tertia perſona
poſtremam ſemp breuem recipit. Tempore futuro in omnibus coniu-
gationibus productis: ſecunda uel tertia perſona ſingularis penultimā
longam habet: & ultimā breuem. ut Contemplator item cum. tertia au
tem coniugatio correpta penultimam ſyllabam breuem habet. ut legi-
tur ſcribitur. Pluralis numerus perſona ſecunda coniugatione tertia cor
reptæ competit. Optatiuo modo tempore præſenti & præterito imper-
fecto numero ſingulari pſonæ omnes in tribus coniugationibus produ
ctis penultimam longam recipiunt. ut utinam donaret moneret audi-
ret: ſimiliter in cæteris perſonis ſingularibus. Item pluralis prima perſo-
na ſingulari congruit. ſecunda perſona tertiam a fine longam habet.
penultimam breuem & ultimam longam. ut utinam amaremini mone-
remini: audiremini: ultima autem ſyllaba præter ſecundam pſonam plu
ral. breuis eſt. Tertia autem coniugatio correpta a ſuperioribus longe
diſcrepat. Nam ut illæ lrām uocalem producunt: quæ eſt index coniuga
tionis: ita & iſta corripit. Prima tamen pſona ſingularis. ut utinam ſcribe
ret utinam legeret. ſecunda autem pſona uel tertia ſingularis penultimā
ſyllabam pducunt. ut utinam raperetis raperet. Numerus pluralis ſupe
rioribus cōiugatiōibus cōſentit. utinā ſcriberemur: Præteritū pfectum &
pluſq̄pfectum tēpus modi pnunciatiui: præ duobus tēporibus cōgruit:
prima pſona futuri temporis in prima coniugatione poſtrema ſyllaba
breui explicatur. penultimam autem interdum poſitione longam. ut uti
nam contēpler: aliquando breui. ut utinā amer interdū longa. ut utinam
exclamer. Secunda uel tertia pſona ſingularis in omnibus coniugationi
bus penultimam ſyllabam ſemp longā recipiunt: ſiue. a. ſiue. e. uocales
habeant. Prima coniugatio. e. literā pductam habebit. ut utinā contem
pleris contēplet. cæteræ uero. a. literā pductā habent. ut utinam monea
ris utinā audiaris: utinam legaris. de poſtrema autē omniū non dubita-
ueris quin breuis ſit eadē. lræ uocales. a. & . e. uim ſuā etiā numero plura-
li cuſtodiunt. ut utinam contēplemur contēplemini. utinā doceamur do
ceamini. utinam audiamur audiamini. utinā ſcribamur ſcribamini. ſecun
dæ pſonæ penultima breuis eſt & ultima longa. Adiunctiuus modus tē
pore præſenti optatiui modi: futuro tēpori competit. Præteritum impfe
ctum tempus pſenti tempori modi ſuperioris congruit. Præteritū autē
pfectum & pluſq̄pfectum modorum ſupiorum temporibus in ſua ſpe-
cie conſentiunt: futurum tempus primum huiuſcemodi pro ſuis coniu-
gationibus: tempori futuro modi pnunciatiui congruit. ut contēplabor
commonebor. cum audiar cum legar. aliud autem futurum uel ulterius
præteritis temporibus perfectis conſentiunt.

Infinitiuus qui' & ppetuus modus.

¶ Infinitiuus modus: quem & perpetuũ quidam uocant tẽporẽ præſen-
ti coniugationibus tribus quas ꝑductas ſemp eſſe diximus: penultima:
poſtremaq; ſyllabis longis explicat̃. ut clamari doceri moueri: ut ne q̃re
doceri. ut mutari ue putas bellũ: & hinc exaudiri. Tertia autẽ cõiugatio-
ne correpta: tẽpore itẽ præſenti ſi penultima ſyllaba ubiq; ꝑducta fuerit:
& in capite uerbi fuerit hic quoq; ꝑducẽda eſt. ut ꝓgeniem ſedeni troia
no a. ſ. d. At ſi ubiq; corripit̃ corripiẽda ut in Lucano. Romano ſpectã-
te rapi. Interdũ autẽ & poſitione lõga eſt. ut An tãta ne & tã patiẽs. po-
ſtrema aũt ſyllaba in oibus ſine ambiguitate lõga eſt. Præterito tẽpore:
prima & tertia cõiugatio ꝑducta: penultimã longã & ultimã breuẽ ſem
per recipiunt: ut reclamatũ eſſe auditũ eſſe. Secunda coniugatio penulti
mam ſyllabã interdũ breuem recipit: ut monitũ eſſe. Interdũ poſitione
longam. ut doctũ eſſe. Tertia autẽ coniugatio correpta ſemp poſitione
longam efficit. ut ductũ eſſe deceptum eſſe. Futurum ſecundũ rõnẽ cõ-
iugationum in prima particula uerbi ſimile eſt præterito tẽpori: in po-
ſtrema particula ſpondio conſtat. ut clamatũ iri monitũ iri ſcriptum iri.
uerba imperſonalia in rõne ſyllabarum actiuis & neutralibus uerbis: ter
tiæ tm̃ perſonæ in omni declinatione (præter infinitum modũ) ſimilia
ſunt: & interdũ penultimã ſyllabam breuem recipiunt: ut nõ pudet obſi-
dione iterum. In triſſyllabo breuis eſt. ut pœnitet: aliquando naturali-
ter longa eſt penultima diphthongi rõne. ut tædet aliquando poſitione
longa. ut opportet. Verba ſane infinitæ declinationis: quæ alii impſona
li modo uindicãt. ut amat̃ amabat̃: docet̃ docebat̃. In cõmuni declina-
tione tẽpoꝝ paſſiuis & deponẽtibus & cõmunibus uerbis cohærent.

Participioꝝ quantitas.

¶ Participia omnium uerboꝝ quattuor formulis ſyllabarum ultimarum
explicant̃: natura diuerſis. Prima eſt qua præſenti tempore duplex ſue-
nitur: aut enim ans ſyllaba producta finit̃. ut Ardet amãs Dido. aut ens
eadẽ quoq; ꝑducta. ut bella mouens. Secunda formula eſt quæ tẽpore
futuro ex oibus ſignificationibus ueniẽte uerborum uniformis erũpit.
hæc ſemper rus ſyllaba explicat̃: penultimã longam & ultimam breuẽ
ſyllabã reddẽs. ut ſi uiſurus eum ibo. Ea autẽ Participia huius temporis:
quorum uerba primam coniugationẽ recipiunt: etiam tertiam ſyllabam
ab ultima ſemper producunt. ut amaturus contemplaturus. non imme
rito quia etiam in uerbis a lr̃a quæ eſt coniugationis index: neceſſario ꝓ
ducit̃. Tertia formula duplex quæ admodum prima & temporis præte-
riti eſſe cognoſcit̃. Interdum enim tus ſyllaba finit̃. ut & ductus cornu
ſtabit. Interdum ſus ſyllaba. ut furit mugitibus æther concuſſus. utraq;
ſyllaba breuis eſt. Penultimaꝝ autem rõnem ſyllabarum in uerbis p̃teri
ti pfecti paſſiui ſcilicet oſtẽdimus. ne eadem repetita documẽta opuſcu-
lum nimium dilatẽt. Quarta formula eſt ſimplex: & futurum patiẽdi tẽ-
pus oſtendẽs: hæc dus ſyllaba ſemp breui finit̃ horum omnium partici
piorum poſtremæ ſyllabæ p declinationes caſuales: ſecundũ rõnem no-

minum ita ſeu longe ſeu breues intelliguntur. duo tamen participiis deſunt quod & productam uocalem in fine duntaxat numquam recipiunt & quod nullus caſus eorum. t. l. uel. u. terminatur.

¶ De Aduerbiis.

QVoniam ſtatuimus: per omnes partes orationis decurrere: & de natura poſtremarum: ſiue penultimarum ſyllabarum: ut fert ratio: diſceptare: quæ tradi ſolæ regulariter poſſunt. Nam cæterarum præcedentium docet auctoritas rationem: idcirco docere exiſtimaui etiam de aduerbiis q̃ tamen comprehendi poſſunt: aliquantulum diſputare. ergo per omnes ſignificatiões aduerbiorum eundũ eſt. ¶ Aduerbia tẽporis. ſ. hodie cras mane nup olim aliquando. hodie cõſtat anapæſto. ut hodie uictor ſpolia illa ſupbi. Cras conſtat ſyllaba longa. ut in Horatio primo carminũ. Cras ingẽs. mane ↄſtat trochæo ut Mane ruũt portis. etiã cũ nomẽ fuerit: eundẽ recipit: ut dum Mane nouũ. Nup quoq; aduerbiũ Trochæo conſtat. heri ſpõdæo cõſtat. Veſperi conſtat cretico. Olim conſtat trochæo. olim arbos. aduerbiũ ut cum tẽporis fuerit & poſtea quã ſignificauerit productã uocalẽ recipit: licet habeat poſitionẽ. ut in octauo. ut belli ſignum laurẽti turnus ab arce. aut ſi fuerit ſimilitudinis breuem uocalem habebit. ut At uelut ille canũ morſu. ¶ Aduerbia localia. hic aduerbium a pnomine diſtat q pronomen corripiat & aduerbiũ pducat. ut hic ego nãq; tuas ſortes. Illic uel illuc & huc aduerbia poſtremas lõgas recipiunt. ut huc illuc aciẽ circũtulit & huc ades. & Seneca in hecuba hendicaſyllabo ſapphico uerſu. Iliũ eſt illic ubi fumus alte. ibi uel ubi ſine dubio primas ſyllabas breues habẽt. ultimas aũt ſcire oportet & lõgas & breues poni poſſe. lõgas ut cernit ibi mœſtos. breues ut his ubi tum. & atq; ubi iã patriæ. Ide & unde aduerbia poſtremas ſyllabas breues recipiũt: ut inde ubi clara dedit. & unde laborum. quo uel quat & hæc aduerbia lõgis ſyllabis cõſtant. ut quo fugis ænea & qua uictrix redit illa. & hac iter elyſium nobis. Item aduerbia localia quæ ſub imagine nominum latent: cum inciderint ad rationem nominum referuntur. Item eminus & cominus dactylo conſtant. ut illum eminus. & totum cui cominus enſem. Procul aduerbium pyrrichio conſtat. ut aut procul hinc ſaxo. Nuper aduerbium temporis & donec pyrrichio conſtant. ut Horatius. nuper ſollicitum quæ mihi tedium. & donec ut æſtiuis effuſus nubibus hymber. ¶ Aduerbia numeri quæ. l. uel. r. uel. s. literis terminãtur breues ſyllabas ultimas recipiunt. ut in Lucano ſemel omnia uictor iuſſerit. & Mœnia dardanidum quater ipſo in limine portæ. in diſyllabis autem etiam primæ ſyllabæ breues ſunt: illa autem quæ ens: uel es ſyllabis finiuntur ultimas ſyllabas longas habent. ut nouies ſtyx. conſtat autem anapæſto. Iterum aduerbium numeri tribus breuibus conſtat. ut ſublimis aĩas iterũq; ad tartara. ¶ Aduerbia ordinis. denuo con-

Aduerbia temporis
Hodie Cras
Mane Nup
Heri Veſpi
Olim Vt
Hic
illic illuc huc
Ibi Vbi
Inde Vnde
Quo Qua
Hac
Eminus
Cominus
Procul
Aduerbia numeri
Semel
Quater
Nouies
Iterum
Denuo

ſtat cretico. Deinde conſtat palimbacchio. ut Deinde ſatis fluuium inducit. Rurſus conſtat trochæo. ut rurſus abundabat. ¶ Aduerbia negādi: nō, & haud lōgis ſyllabis conſtāt: ut Nō ego myrmidonum. & haud equidem cædo. Item nequicq̄ & nequaq̄ conſtant palimbacchio. ut nequicq̄ trepidat. fruſtra aduerbium cōſtat ſpondio. ut uane ligus fruſtraq; animis. etiam aduerbium tribrachum recipit. ut hic etiam iuuentum priamon. utiq; cōſtat tribus breuibus. ¶ Aduerbia demonſtrandi: en lōgā habet. ut en agros. Ecce aduerbiū conſtat trochæo. ut ecce dionæi ꝓceſſit. ¶ Aduerbia hortantis age eia. Age aduerbiū conſtat duabus breuibus. ut te ſine nil altū mens inchoat: en age ſegnes. Item eia cōſtat ſpondio. ultima ſane ſyllaba in ſynaliphā cadit duobus his uerſibus. eia age ſegnes. & hoſtis adeſt eia. ¶ Aduerbiū optādi utinā conſtat ex tribus breuibus. ut atq; utinā ex uobis unus. ¶ Aduerbiū interrogatiuū. cur conſtat ſyllaba lōga. ut cur inquit diuerſus abis. Quare aduerbium conſtat trochæo. ut quare age & inceptū. quianā aduerbiū ꝯſtat tribracho. ut Heu quianā tanti cinxerunt. ¶ Aduerbiū dubitandi fortaſſe ultima ſyllaba breui finit̄. Item forſitan cōſtat dactylo. ut forſitan & Priami. forte cōſtat trochæo. ut forte ſub arguta. ¶ Aduerbiū uocādi heus lōgam habet. ut heus etiā mens. heu reſpōdentis aduerbium longa conſtat ut Lucanus. heu demens. ¶ Aduerbium prohibendi ne conſtat longa. ut ne pete connubiis. coniūctio autem ſi fuerit corripit̄. ut Coniunx ne Creuſa. ¶ Aduerbiū cōmunicationis. ut una ſimul pariter. una aduerbium ſpondio cōſtat. ut hi ſubito natum anchiſes unaq; ſibyllam ſimul conſtat pyrrichio. ut illa furens ſimul arua fuga. pariter conſtat tribracho. ut dixerat atq; animis pariter certantibus. ¶ Aduerbiū ſeparationis ſeorſum & ſeparatim. ſeorſum primam ſyllabam longam: & poſtremam breuem recipit. Item ſeparatim conſtat ditrochæo. ¶ Aduerbium ſimilitudinis: ſic conſtat ſyllaba longa. ut ſic ait. ueluti conſtat anapæſto. ut ac ueluti magno in populo. etiam ſeparatim uti dicim9. ut Salluſtius in Iugurthino utiq; rem ſeſe habere. Item quaſi cōſtat pyrrichio. ut Tullius. Nam quaſi bos ſibi dedecor ingenuere parētes. ¶ Aduerbia comparationis: magis potius omnibus conſtant breuibus. ut tā magis illa fremens. & ſiue antro potius ſuccedimus. nam ultima poſitione fit longa. Nam & quam natura breues ſyllabæ ſunt. ¶ Aduerbiū euētus. forte cōſtat trochæo. ut forte fuit iuxta Tumulus. ¶ Aduerbia quātitatis parum nimium omnibus breuibus conſtāt. ut Lucanus in q̄nto. Quid ſatis eſt ſi Roma parū? & Vergili9 eſſe ſinent nimiū uobis roma na ꝓpago. Itē min9 & ſatis & amplius oībus breuibus cōſtāt. ut ſit ſatis Aenidæ. ēt min9 atq; min9: & neq; me īdecorē germana uidebis āpli9. ¶ Aduerbia qualitatis ſiue quātitatis plæraq; gradus recipiūt. pſertim ſi a nomine ueniāt. Nam ꝑpauca ſunt aduerbia quæ ab ſe orta gradus recipiant: & quoniam quæ ex aliis partibus orationis deriuant̄ aduerbia

Deinde
Rurſus
Non Haud
Nequicq̄
Nequaq̄
Fruſtra etiā
Vtiq; En
Ecce
Age Eia
Vtinam
Cur
Quare
Quianam
Fortaſſe
Forſitan
Forte Heus
Heu
Ne
Vna Simul
Pariter
Seorſum.
Separatim
Sic Veluti
Vti
Quaſi
Magis
Nam Quā
Forte
Parꝝ nimiū
Min9 Satis
Amplius

innumerabilia ſunt:merito omnia comprehendi non poſſunt:tamē horum aduerbioꝝ regulariter de poſtremis ſyllabis diſputabimus. Abſolutus gradus quē alii poſitiuū uocant:in aduerbio ſex literis terminať. uocalibus tribus.ut ſæpe bene o ſemꝑ producta uocali.ut raro falſo. ut falſo queriť de natura.u.ſemꝑ ꝑducta.ut anceps pugna diu.Conſonantibus autē tribus explicať m lr̄a correpta.ut illa leuem fugiēs partim ſecat æthera pinnis.& tractimqꝫ ſuſurrant.r.litera correpta.ut lacerum crudeliter ora.s.litera correpta.ut nec fūditus omnes.Aduerbia e litera terminata abſoluto gradu:plæraqꝫ lōga ſyllaba finiunť.ut ante omnes ſtupet ipſe Dares longeqꝫ recuſat:& ſi non alium late iactaret odorem. nō ſine ratione Vergilius eandem ꝑductam in a literam correptam uertit. ut & pede terrā crebra ferit.Pauca breuē habēt rite bene & ĩpune & ſæpe.ut carpebat ſomnos rebus iā rite paratis.& bene apud memores ueteris ſtat.& ſæpe fugā Danai.& ſæpe alterius ramos impune uidemus uertere in alterius:media uero longa eſt.aduerbia o litera terminata ſemper longam habent.ut ſcipiades cladem libyæ paruoqꝫ potentem Fabricium.quāuis & nomen eſſe poſſit abſolute poſitū.cætera aūt quæ cōſonantibus finiunť aduerbia:ſupradicto gradu breues ſemper ultimas ſyllabas recipiunt.quoꝝ iā exempla ſupradicta ſunt.Cōparatiuus gradus in omnibus aduerbiis qui ſemꝑ ius literis terminať & explicať ſemper breui ſyllaba finiť.ut mollius & ſolito.Poſtremā enim ſyllabam in omnibus aduerbiis:cōſonanti litera finita breuem eſſe oportet.penultima quoqꝫ ſyllaba comparatiui ſiue ſuperlatiui gradus:aduerbiorum. ut in omnibus gradibus breuis ſemper inueniť.ut Atqꝫ ubi iam breuiorqꝫ dies & mollior æſtas.& maximus agricolis pelagoqꝫ parabiť imber.Superlatiuus gradus aduerbioꝝ qui uniformi ſyllaba terminať e literā poſtremam ſuꝑ longam recipit.eadem enim ſyllaba in nomine ſuperlatiui gradus uocatiuo caſu breuis eſt.ut optime graiugenū & maxime Teucroꝝ ductor.ergo in aduerbiis neceſſario me ſyllaba ad diſcretionē partium ꝑducet.De aduerbiis ꝑmiſcuis pleniſſime diſputandum eſt ex auctoritate collectis.uero cōſtat ſpondio.ut ſi uero uiciamqꝫ ſeres. Sero aduerbiū cōſtat ſpōdio.at ſi nomen fuerit conſtabit iābo.ut paſce ſero pingui.Tamē conſtat pyrrichio.ut Nos tamen hæc.Alibi cōſtat anapæſto.ut arborei fœtus alibi.Interea ſiue prærerea cōſtat choriambo.ut interea medium Aeneas.& ꝑterea genus aut unum. penitus cōſtat tribracho.funditus cōſtat dactylo.nihil pro non poſitum conſtat pyrrichio. ut nihil mea carmina curas.Dum & cum aduerbia breues ſyllabas habēt.Sed ſine poſitiōe poni nō poſſūt.Satiꝰ cōſtat tribracho.ut nōne fuit ſatius.Pridem cōſtat trochæo.ut iā pridem reſides populos. Quoties uel Toties cōſtat anapæſto.ut Quoties oculos cōiecit in hoſtem:& Quid natū toties.Certe cōſtat trochæo.ut certe ſiue mihi phyllis. paulatim cōſtat palimbacchio.ut Paulatī & ſulcis frumēti q̄reret herbam.

Gradus abſolutus q & poſitiuus.
Raro Falſo
Diu Partim
Tractim
Crudeliter.
Funditus
Longe
Late
Crebra
Rite Bene
Sæpe
Impune
Paruo
Optime
Vero Sero
Tn̄ Alibi
Interea
Penitus
Fūditꝰ nihil
Dum Cum
Satius
Pridem
Quoties
Toties certe
Paulatim

Modo ¶ Modo aduerbium conſtat pyrrichio.ut tu modo naſcenti puero.at ſi
nomen fuerit iambo.Sane quoniā aduerbia omnia quæ partim ex ſe
oriunt̄:partim ex aliis deducunt̄:comprehendi non poſſunt:merito ſi-
gillatim nō exiſtimo pſequēda.ſed tamen de poſtremis ſyllabis breui-
Tranſuerſa. ter dicā.aduerbia A lr̄a finita quæ ꝑ e lr̄a ponit̄ breuē habent ut trāſuer-
Contra ſa tuētibus hircis.at ſi ex ſe oriunt̄ lōgā habebunt.ut cōtra iuſſa mouet.
¶ E.litera finitum aduerbium (ut ſupradictum eſt) ſæpiſſime longam
recipit:interdum breuem.ut rite.I.litera finita aduerbia ſemper breuem
habent, in litera ſimiliter correpta finiunt̄.
¶ O.lr̄a ꝓducta in gradibus ſane finiunt̄.ut hic uero uictus genitor.ali-
bi eni & breuis inuenit̄.Tu modo quos in ſpē ſtatues ſūmittere gētis.
¶ R.litera finita aduerbia ſemper breuem habent.ut ſemper equos:atq;
Arma uirum.& lacerum crudeliter.ora.S.litera finita aduerbia ſemper
breuem recipiunt.Vt quæ totam luctu cōcuſſit funditus urbem.& mol
lius & ſolito.v.litera finita aduerbia ſemper longam recipiunt:ut nanq;
diu luctans lentoq; in ſtirpe moratus.omnium autem præcedentiū ſyl-
labarum naturas:magiſtra docebit auctoritas.

Et Que ¶ Copulatiuæ coniunctiones & que.ac.breuibus ſyllabis conſtant.ut
fortuna omnipotens & ineluctabile fatum.Item iamq; cateruatim.
¶ Diſiunctiuæ coniunctiones ne.nec.neq; uel ſed.omnes correptas ſyl
Ne labas habent.Ne cōiunctio eo aduerbio diſcrepat ꝙ hæc corripiat̄: &
aduerbiū producat̄.ut ne mihi tū molles.Cōiūctionis exēpla.ut cōiūx
Aut ne creuſa.Aut cōiūctio.Quoniā diphthongo ualet lōga eſt:ut Nūc ma
net inſontem grauis exitus:aut ego ueri.Expletiuæ cōiunctiones quidē
Quidem equidē quoq; tamē nempe.qdem duabus breuibus cōſtat.ut iſta quidē
Equidem quia nota mihi.eqdē tribus breuibus cōſtat ut protendens equidē me-
Quoq; rui.quoq; duabus breuibus ꝯſtat. Vt tu quoq; littorib9 noſtris.Tamen
Tm̄ Nēpe duas breues habet.ut haud tamē audaci.Nēpe coniūctio trochæo con
Quippe cludit̄:ut quippe.ut Quippe uetor fatis certe ſpōdæo.ut certe ſiue mihi
Igitur phyllis.Cauſales coniunctiones.igit̄ conſtat tribracho.Vt iliacas igit̄
Si Etiam claſſes.Si cōiunctio ꝓducit̄.ut Si quibus eiectus ſyluis.Etiā coniūctio
Siquidem tres breues habet.ut hic etiā inuentū.Siquidē coniunctio cōſtat dacty-
Quādoqdē lo.Quādoquidem ex lōga & tribus breuibus cōſtat.ut Quādoquidem
Quando auſonios.Quādo coniunctio & breuem & lōgam nouiſſimam poteſt
recipere ſecūdum naturā poſtremæ uocalis.longa eſt in hoc.meq; nimo
ris argue tu Drance quādo tot ſtragis aceruos.eſt enim coniūctio cau-
ſalis.hoc eſt quādoquidē:nō aduerbium tēporis.cæterū dum cōponit̄
Quin breuis eſt.Quin coniunctio natura lōga ſyllaba eſt . ut Quin ego non
Sin alio digner te funere palla.Sin ſyllaba longa eſt.ut Sin has ne poſſim
Seu naturæ accedere partes.Seu ſyllaba lōga eſt.ut Seu uos heſperiā ma
Siue gnam.Siue conſtant trochæo:ut Siue ſub incertas zephyris motanti-
Nāq; Ni bus umbras.Nāq; ex longa & breui cōſtat.ut nāq; ſub œbaliæ.Ni con
iunctio

Iunctio longa eſt.ut Ni fuga ſubſidio.Niſi coniūctio duas breues habet. Niſi
ut & niſi me qua.&c̄.Sed breuis eſt.ut ipſa acie nondum falcis tentan- Sed
da ſed uncis.Rōnales coniūctiones.pſertim coniūctio primā ſyllabam
diphthōgo longā habet:nouiſſimā breuē.ut Præſertim cerus ſi menſi- Præſertim
bus.Enī duabus breuibus cōſtat.ut etenī mollibus.Quia cōiūctio con- Enī Quia
ſtat pyrrichio:ut Nam qa nec fato merita:nec morte peribat. Quippe Quippe
primam naturaliter longā:& poſtremā breuē habet.ut qppe ſolo natu-
ra ſubeſt.Quoniā coniūctio breui conſtat:ut nunc uidi triſtis:quoniā Quoniam
fors oīa uerſat.Quoniā quidē oēs breues habet.Ergo coniūctio poſtre Ergo
mam ſyllabam longam ſine dubio habet.in hoc pſertim uerſu.Quæ re
gio Anchiſen.quis habet locus:illius ergo. quāuis adiaphoros hoc eſt
cum in fine ſit uerſus:cuius nunq̄ natura requirit̄:tamen longa eſſe de-
bet:ſignificat enī illius cauſa uenimus.hæc ſane ſola coniūctio:cōtra ra- Ergo circū-
tionem latinitatis ultimā ſyllabam circūflectit.at ſi alio intellectu conlo flectitur
cata erit in ſynalipham frequentius apud Vergilium cadit.ut ergo ubi
delapſæ ſonitu & ergo age care pater. uetſitamen in ſimplici intellectu
repetitæ rei:ſine dubio longa poſita eſt.in hoc uerſu.ergo non hyemes
illam.ideo coniunctio conſtat anapæſto.ut atq; ideo Tauros procul. Ideo
Scilicet cōiūctio cōſtat dactylo:ut ſcilicet his ſuperis labor eſt. Propte- Scilicet
tea cōſtat choriābo.Quare cōſtat trochæo.ut q̄re age.Quid ſemp bre Propterea
uis eſt.ut neqd inexptū fruſtra.Præpoſitiones duobus generib9 cōſtant: Quare
etenim aliæ ſunt loquelares:quæ ornandi ſenſus aut augēdi uel minuē- Quid
di gr̄a:cæteris partibus præponunt̄.aliæ autem caſuales uocant̄: quod Præpoſitio-
caſibus ſeruiant.loquelares ſunt An.con.re.ſe.di.dis.an præpoſita bre nes loq̄lares
uis eſt:ſed ſemp poſitione longa fit.ut obuius ambuſtum.& quæ rapi- Præpoſitio-
dus fluminis ambit.Re præpoſitio ſemp breuis eſt in quibuſcunq; par nes caſuales
tibus orationis fuerit.in nomine.ut his primam ante aciē digna atq; in Am Re
digna relatu.In uerbo.ut colla armoſq; labāt gemitu nem9 oē remugit.
¶ Participio ut nūc rapidos retro atq; æſtu reuoluta reſoluēs.Se præpo Se
ſitio ſemp longa eſt.& cum frigida mors anima ſeduxerit artus.Di præ- Di
poſitio ſemper longa eſt.ut Tum uero in curas animū diducit̄ omnes.
Dis ppoſitio breuem ſyllabam habet.ſed eam poſitiōe lōgā fieri opor- Dis
tet.ut diſiecitq; rates.& diſciſſos nudis laniabāt.non fere enī in uocalē
cadit Con & In ppoſitiōes loquelares cū fuerint:ita ut p cōpoſitionem Con In
loquelis inhæreāt:ambæ unius naturæ ſūt.hoc genere ſi in.f.uel.s.lr̄as
conſonantes ceciderint naturaliter pducunt̄.ut inferretq; deos latio. &
inſignem pietate uirum.Itē conſidunt tectis.& Num uulnus acerbū cō-
ficit.At ſi a cæteris conſonantibus excipiunt̄ poſitione longa fient nec
produci in præpoſitione poſſūt ſine uitio barbariſmi.in uerbo cū caſua
lis fuerit breuis eſt:ſi a uocali excipiat̄. Præpoſitiones accuſatiui caſus. Præpoſitio
Ad ppoſitio ſemp breuis eſt ſiue loquelis:ſiue caſib9 ſeruiat.ut Eumeni- nes accuſati
dum aſpicies ripā ue iniuſtus.& Iuppiter oīpotens ſi nō exoſus ad unū. Ad Cux.

Apud — Apud præpoſitio duabus breuibus conſtat.ut Qualis apud gelidi cum
Ante — flu.ultima ſane poſitiõe lõga fit.Ante naturaliter duabus breuib9 cõſtat
Citra — ſed prior poſitiõe longa fit.ut Ante ſiniſtra caua monuiſſet.Citra præ-
Cis — poſitio poſtremã lõgam habet.Cis præpoſitio breuem ſyllabã recipit.
Circa poſtremã ſyllabã lõgã recipit.ut corpora multa uirũ circa ſeniorq̧.
Contra — Cõtra etiã eadẽ ultima ſyllaba lõga claudit᷑.ut cõtra nulla eſt oleis cul-
Erga Intra — tura.Erga ꝓpoſitio ſuperiori ſimilis eſt.Intra eadẽ quoq̧ ſimilis ut iãq̧
intra iactũ.hoc ergo nobis obſeruandũ eſt:ut oẽs ꝓpoſitiones a lr̃a fini-
tas ſcias ultimas ſyllabas lõgas habere.Inter poſtremã breuẽ recipit.ut
Infrã — ĩter odoratũ lauri nemus.Infra ultimã lõgam habet:ut ſupra memoraui.
Iuxta Ob — Iuxta eadẽ ſupiori ꝯgruit:ut iuxtaq̧ Creuſam.Ob.breuis ẽ.ut neqs ob-
Per Penes — ĩceptũ.Per eadẽ quoq̧ breuis eſt:ut adq̧ ꝑ ãbages Penes duabus breui
Prope — bus ꝯſtat.Prope duas breues habet.Propter ultĩa breuis eſt.ut ꝑꝑ aq̃
Propter — riuũ.Super cõſtat duab9breuib9.ut aut ſup idaliũ. Subter ultima breui
Sup Subt̃ — finit᷑.Præter trochæo ꝯſtat. Pone trochæo ꝯſtat. nã accẽtu ſolo a uer-
Præter — bo diſcernit᷑:quoniã ĩterdũ in aduerbiũ cadit.ut Pone ſubit coniũt.Se
Pone — cundũ primã ſyllabã & nouiſſimã breues habet.ut ſaltibus in uacuis pa
Secundum — ſcunt & plena ſecũdũ.Vltra ꝓpoſitio ultimã lõgã habet.ut dixi.Vſq̧ ul
Vltra Vſq̧ — timam breuẽ recipit.ut uſq̧ ſub extremũ brumæ intractabilis hymbrẽ.

¶ De præpoſitionibus ablatiui caſus.

Ab — AB præpoſitio ſemp breuis eſt.ut nec nõ & ſterilis q̃ ſtirpib9
A E — exit ab imis.A.ſiue.E.ꝓpoſitiones ſemp lõgæ ſunt. ſiue ſe-
paratim ſeu adhærẽtes:præpoſitiõi præponant᷑. ſeparatim
cum caſibus ſeruiunt:ut hic tũ in tenebris cõuerſum a lu-
mine.& At genus e ſiluis cyclopũ & mõtibus altis.A. loq̃-
Abſq̧ — lis adhærẽs.ut amouet & fidũ capiti ſubduxerat.abſq̧ poſtremã ſylla-
Coram — bam breuẽ habet.quẽadmodũ uſq̧.Corã conſtat trochæo. ut corã quẽ
Clam — q̃ritis adſũ.clã ſyllaba breuis ẽ.De ſemp lõga eſt ſiue loq̃laris. ſiue caſua
De — lis ſit.loq̃laris deducunt ſocii naues.Caſualis.ut At ſubitæ horrifico la
Ex — pſu de mõtibus adſunt.Ex ꝓpoſitio breuis eſt.per naturam:ſed poſitio-
Pro — ne lõga fit.Pro præpoſitio cũ loquelaris fuerit:ſemp producit᷑.ut nobis
ad belli auxiliũ ꝓ nomine tãto.At cum caſualis fuerit:uarie ponit᷑. alibi
enĩ lõga:alibi breuis ĩuenit᷑.Eſt operæpretium edocere quãdo breuis de
beat:quãdo lõga conſtitui.ſi hanc ꝓcedentẽ ſyllabam ſecuta fuerit alte
ra ſyllaba:neceſſario prior corripit᷑.ut in Lucretio.omnia ueridico qui
quõdam ex ore profudit.At cũ poſitiõe ſyllaba lõga fuerit conſecuta fre
quẽter producit᷑ in uerbis ſiue participiis.ut procurrũt laurentum. hinc
denſi rurſus inundant.alibi autem breuis:alibi longa eſt. In nominibus
breuis eſt in hoc.ut ni faciat maria ac terras cœlũq̧ profũdum.lõga in ul
timo uerbo:breuis ponitur.in his ſane uarietatibus: q̃ maxime aucto-
Præ — ritas quærẽda eſt.Præ ſine dubio lõga eſt quod diphthongum habeat.
Palam — Palã cõſtat duabus breuib9.ut luce palã.Sine duas breues habet.ut nã

ſine ui non ulla dabit reſpóſa. Tenus præpoſitio quæ ablatiuo & īterdū genitiuo caſui pulchre iūgiť. ut eſt crurū tenus: duabus breuibus cōſtat. Sub ꝓpoſitio ſemꝑ breuē ſyllabā habet. ut haſta ſub exertā donec perlata papillam.

Tenus

Sub

¶ De Interiectione.

INteriectiones quæ adſectū animi uario motu deſignāt. Interdum eni gaudiū aliquādo dolorē mēris oſtēdūt. Quoniā multæ ſunt. ex his paucas oſtendā. Interiectio cōpoſita ſyllabis tribus hahahe. lōgas recipit uerū in Comico carmine ſola collocari pōt: leni ſcilicet & humili uel iucūdo. In lyrico autem quamuis & ipſum lene ſit: quod non poſſit tumidioribus cothurnatiſq; uerbis ornari: nunq̄ tamen hæc interiectio apud Horatium repeniť: quanto magis ut heroico tragicoq; carmini neceſſaria habeať: fortia tumidaq; uerba quærenti. Item uah. ſiue uaha ex breui & longa cōſtat: ſed huius nis interiectionis ſuperiori congruit. Heu ſiuē Eheu interiectiones: ꝓductas ſyllabas habent. ut heu quæ nunc tellus inquit. & eheu q̄ pingui macer eſt. Sed hæc omni genere poetarum aptari poteſt. etiam liberæ a numeris orationi quā maxime hiſtoricæ. ut Salluſt. in bello Iugurthino. heu me miſerum: heu me iſelicem. Item iteriectio admirationis papæ duabus longis conſtat. prima per unam productam uocalem: poſtrema per diphthongum. ſed & hæc lenioribus apta uideť eſſe carminibus. Item hortationis iteriectio eia conſtat trochæo. & quia Vergilius ultimā ſciebat eſſe breuē. ubiq; ei uocalem ſubiecit. ut eia age rūpe moras. & hoſtis adeſt Eia. poteſt tamen in neceſſitate pro longa poni. Neſas cum fuerit interiectio: eandem naturā: quam habet in nomine: reſeruabit: cōſtat autē ex breui & lōga. ut Bactra uehit ſequiturq; (neſas) ægyptia coniux. Cū aliæ uero iteriectiōes īciderint. auctoritatis fide poterūt referari.

Interiectiones.

Hahahe

Comicū carmen humile & lene.

Lyricū carmen lene.

Heroicū carmen quale.

Tragici uerſus eē tumidi debent.

Va Vaha

Heu Eheu

Papæ Eia

Neſas interiectio.

¶ De poſitionibus ſyllabarum.

POſitionis ratio decem modis cōprehendiť. in his. n. ſyllabis quæ cum breues natura ſint: tamen eas neceſſario fieri longas oportet: ſæpe tamen inueniť poſitio in ſyllabis natura longis. ſed ſi naturaliter producunť poſitionē ſuperfluā habebunt. illic eni eſt quærenda poſitio: ubi lōgitudo naturæ defecerit ut quod natum nō fuerit: excludať. Nam quemadmodum uocales naturæ deſeruiunt: ita poſitioni conſonātes. ¶ Primus modus poſitionis eſt. ſi correpta uocalis deſinat in cōſonātem: & excipiať ab altera cōſonanti. ut arma uirumq; ferens. Deſināt autem uocalis cum in ſe hoc eſt in conſonātem ſuæ ſyllabæ ceciderit: excipitur cum in conſonātem conſequentis ſyllabæ tranſierit. ¶ Secundus modus eſt: ſi correpta uocalis deſinat in duas conſonātes. ut eſt in carpathio neptūni. g. u. ¶ Tertius modus eſt: cū correpta uocalis excipiť a duabus cōſonātib9 ut Acriſiōeis Danae fūdaſſe colonis. ¶ Quart9 modus eſt cū correpta uocalis deſinit in duplicē lrām. x. ut nox erat. ¶ Quintus modus eſt cū

Poſitionis ratio

Vocales naturæ deſeruiunt.

Conſonantes poſitiōi deſeruiunt

Z

excipitur a duplici:ut axem humero torquet. hanc rõnem & in.z.obſeruabis.ſiue eni in eam uocalis deſinit:ſiue ab ea excipiatˀ (quoniam duplex eſt)facit poſitiõe lõgam,& ſane in hac eſt aliqd obſcurũ:qđ in latino nõ eſt.qa illa diducũt cui ſyllabæ ihæreãt hæc aũt ita duplicẽ efficit ſonũ.ut cui accõmodata ſit ignoretˀ.ut Mezenti ducis exuuias. ergo illi

Z duplicari non poteſt.

errare noſcuntˀ q hãc dupliciter ſcribũt.Sextus modus eſt cũ correpta uocalis deſinit in cõſonantẽ:& excipitˀ a uocali uice poſita conſonãtis.ut Nec ueni niſata locũ ſedẽq̃ dediſſent.Septimus modus eſt.cũ correpta uocalis deſinit in unã conſonãtẽ:in qua pars oratõis finitˀ.quẽadmodum fert opinio multoꝝ.ut oĩa uincit amor.ut tibi pãpineo grauidus autũno,Octauus modus eſt cũ correpta uocalis finẽ uerbo fecerit.ut horreſco referẽs:& liminaq̃ lauruſq̃.q̃ tñ ſyllabæ cõmunibus ſyllabis poſſunt inſeri.Nonus modus eſt cũ uocalẽ breuẽ ſecuta fuerit i lr̃a uice po-

Harpyia

ſita conſonantis.ut Harpyiæq̃ colunt.non ĩmerito fit poſitiõe lõga pyſyllaba:niſi qa(ut ſupra diximus) i.lr̃a cũ fuerit in medio uocaliũ:ita ut conſonans ſit:decimũ ſonũ reddit.Decimus modus eſt:ſi poſt uocalem ſubiecta ſit conſonãti uocalis:uel.u.& correptã uocalem habeat conſequentẽ.ut Parietibus textũ cæcis.In hoc uerſu quoniã prima ps orõnis correptã habet hoc genere poſitionis primã ſyllabã lõgam efficimus.ſecundam nãq̃ ſyllabam reſecamus.p medium & p̃cedentem conſonantem primæ ſyllabæ conglutinamus,uocalẽ autẽ ad tertiam reuocamus:

Parietibus

& loco conſonantis defigimus.Hic ſane modus poſitionis apud Vergilium non in ſuperiori exẽplo tantũ:ſed in multis uerſibus inuenitˀ.ut Ariete in portas & Trãſtra per & remos.Itẽ genua labant uaſtos quatit æger hanelitus artus.& tenuis ubi argillæ dumoſis calculus aruis.

❡ De cõmunibus ſyllabis per naturam.

Syllabæ natura cões.

Diphthongus quid

COmmunes ſyllabæ naturales duobus modis incurrũt: aut in ſingulis uocalibus:aut duabus cõiũctis:q̃s græci diphthõgos uocant.Cõmunis ſyllaba p ſingulas uocales ſic ĩtellegitur:ſi pducta uocalis excipiatˀ a uocali correpta.eſt enĩ longa in hoc uerſu.Glaucoq̃ & Panopæ & Inoo meliceꝛti.in iſta antẽ breues.eadem pductæ.ut te Corydon o Alexi.Cõmunis ſyllaba per diphthongum ſic intellegi poteſt.ſi geminæ uocales a uocali excipiantˀ.etenim in hoc longa eſt ulla moram fecere neq̃ Aoniæ Aganippes.In iſto autem breuis eſt.Inſulæ Ionio in magno.Sed tamen cõtemplanda eſt poetæ noſtri diligentia.Superiore etenim uerſu recte lõgam poſuit:qa conſequens uocalis breuis eſt.In iſto autem: læ ſyllabã breuem poſuit:quoniam eadem ſyllaba pducta a longa uocali excipitˀ. ergo recte conſequentis longitudo naturam prioris oppreſſit.

Vergilii locus Nulla morã fecere neq̃ aoniæ aganippæ.

❡ De cõmunibus ſyllabis poſitionum.

Syllabæ poſitiõe cões.

SYllaba deſinẽs in uocalem breuem:ſi excipiatˀ a duabus cõſonãtibus:ita tamen ſi præceſſit liquidam muta eſt. Namq̃ longa

in hoc. Immemores ſotii uaſto cyclopis ĩ antro. hæc eadẽ breuis ẽ alibi. Luſtra domoſq; traho uaſtoſq; ab rupe cyclopas. & in aliis noĩb9 deficit rõ poſitiõis. hoc ordine cõſonãtiũ. ut Phœbe grauis troiæ. At ſi liqda ꝓuenerit mutã obtinebit uim ſuã poſitio. põt ẽt uideri cões eæ ſyllabæ: quæ. c. lr̃a terminant̃. hic uel hoc quarũ de natura diſputatũ eſt. hæ eni ſyllabæ apud Vergiliũ & lõgæ & breues ponunt̃. ſi a uocali excipiant̃ lõgæ ſunt in his uerſibus. pro iuppiter ibit hic ait. & hoc illud germana fuit. alibi autẽ breuis. ut hic uir hic eſt tibi quẽ ꝓmitti ſæpius audis. hæc tamẽ ratio in ꝓnominibus tm̃: nõ etiã in cõiunctionib9 inuenit̃. Nã nec coniũctio cõis eſſe nõ poterit quia in ꝓnomine ſolo. c. lr̃a reddit duplicẽ ſonũ: in coniũctione ſimplicẽ. merito ergo breuis eſt. Scire aũt oportet ꝓnomen hic apud Vergilium duobus tm̃ locis ꝓ breui eſſe poſitũ. nã ubiq; longa ſyllaba eſt. nõ ſolũ apud Vergiliũ ſed etiã apud alios.

¶De productione uel correptione ſyllabarum.

SVnt aliq̃ ſyllabæ apud Vergiliũ: q̃ neceſſitate metrica: cũ uitio barbariſmi: q̃ apud poetas metaplaſmus appellat̃: contra rõnẽ corripiunt̃. Sũt aliq̃ q̃ cũ breues ſint: neceſſario ꝓducunt̃. corripiunt̃ ĩ his. Matri lõga decẽ tulerũt faſtidia mẽſes. Itẽ illi9 arma. & ipſi9 ante oculos. mediã ſyllabã ꝓnominũ cũ ſit lõga corripuit. Itẽ obſtupui ſteterũtq; comæ. ſte ſyllabã lõgã in uerbo corripuit. Itẽ egerim9 noſti & nimiũ meminiſſe nece eſt. ri ſyllabã lõgã corripuit. Itẽ urbẽq; fidenã corripuit fi ſyllabã cũ ſit lõga hoc loco breuis eſt. Itẽ cũ ſubito aſſurgẽs fluctu nimboſus orion. O ſyllabã corripuit: q̃ alibi lõga eſt. ut Armatũq; auro circunſpicit oriona. Dein de breuibus dicã: q̃ ꝓ lõgis ſunt poſitæ. Italiã fato ꝓfugus. primã ſyllabam cũ ſit breuis longã poſuit q̃uis caput pedi: faciat alibi eni breuis eſt. ut Antiqua cedro italuſq; paterq; ſabinus. Itẽ exercet Diana choros. Di ſyllabã ꝓduxit: qa longa eſt. alibi eã breuẽ poſuit. ut Tergeminãq; hecaten: tria uirginis ora dianæ. etiã poſitiõe lõgas de breuibus facit. ut Relliquias Troiæ & relligione ſacræ. l. lr̃am conſonantem cõtra rõnẽ geminauit. Iõ hæc intelligenda eẽ arbitror. ut cauere poſſint. Vergilius eni ꝓpter operis magnitudinẽ & auctoritatẽ ſui: qua multum ualet: nõ ſine neceſſitate metrica naturam ſyllabarũ cõuertit: diuerſo genere. Sunt ꝑterea ſyllabæ quæ in una ſpecie poſitæ cũ intellectu mutantur: ita ut nunc ꝓduci: nunc corripi poſſint. ut eſt ſinus: ſinũ eni cum ꝓ gremio uel receſſu poſitum ĩtellexerimus: prima ſyllaba breuis erit. ut hinc ſinus herculei & ipſe ſinu præ ſe portat: cum ꝓ uaſe ſinum ĩtellexerimus dictum primã ſyllabã ꝓducam9. ut ſinũ lactis & hæc tibi liba priape quot annis. Itẽ malum ꝓ pomo & arboris malo: & malas ꝓ genis accipimus prima ſyllaba lõga erit. ut malo me galathea petit laſciua puella: & Aduerſaq; ĩfigit̃ arbore mali: & Tu quoq; flauẽtẽ prima lanugine malas: at ſi ꝓ pnicie uel labore dictũ fuerit breuis erit: ut q̃ prima maloꝝ cauſa fuit. & Adſuetũq; malo ligurẽ. Alia cũ ĩtelligerim9 nomẽ eẽ primã

Cyclops
Hic Hoc
Hic ꝓnomẽ pro breui. Verg. ĩ qb9 contra ꝑſcriptã ſyllabarũ. rõnẽ ſuo iuſ uſus eſt.
Barbariſm9
Metaplaſmus.
Tulerunt.
Illius
Ipſius.
Steterunt
Egerimus
Fidena
Orion.
Italia
Italus
Diana
Relligio
Relliquiæ
Sin9 Sinũ
Mala poma
Malum pernicies.
Mal9 arbor
Malæ. genæ.
Intelligeri
Alia/ Cum9.

Alia ſyllabam longã eſſe exiſtimamus:ut Alia ſerpillũq; herbas contũdit olẽ-
Vobis tes. Cũ uero ꝓnomen eſt breuis erit. ut perq; niues aliũ pq' horrida ca-
Notus ſtra ſecuta eſt. uobis ꝓnomen a nomine & ſcriptura & accẽtu diſcernit.
Intellegitur Itẽ notus cũ ꝓ cognito ponit: ut ſit participiũ primã ſyllabã lõgã habe-
Plaga bit. ut nota tibi. At cũ ꝓ uento intelligit: breuis erit. ut tendũt uela noti.
Itẽ plaga cũ ꝓ uerbere poſita fuerit primã ſyllabã longã habebit. ut dãt
animos plagæ. cũ uero ꝓ zona cœli. i. circulo breuẽ. ut & ſiquẽ extenta
Arbor plagaꝝ. Itẽ arbos in omnibus caſibus bo ſyllabã breuẽ habet. & ꝑ. b. li-
Arborum teram ſcribit. ut arboris autullæ: & aduerſiq; infigit arbore mali: & ar-
boribus poſitis. ſi autẽ ab aruo feceris genetiuũ pluralis uo ſyllaba lon-
Aruorum ga erit. & p. u. literã ſcribẽda eſt. ut hactenus aruoꝝ cultus. Sunt alia no-
Propago mina: quæ in uno intellectu p caſus ſyllabæ naturã uertũt. ut ꝓpago in
nominatiuo prima ſyllaba breuis eſt. ut eſſe ſinẽt nimiũ uobis romana
ꝓpago. At in ablatiuo longa eſt. ut melius ꝓpagine uites reſpõdent.
Moueo ¶ In uerbis quoq; ſimiliter eadẽ ſyllaba: cũ tẽpore immutat. ut eſt moueo
Mouebo tẽpore pñti & futuro pria ſyllaba corripit. ut Hic mouet Euphrates.
Mouit & lõgius & uoluẽs fatorũ arcana monebo: tẽpore pterito pducit. ut Ve-
nit amor ſubitaq; animũ dulcedine mouit. In participiis quoq; pñs tẽ-
Mouens pus breuẽ habet. ut bella mouẽs immittit equos. præteritũ tẽpus longam
habet. queadmodũ nomẽ unde otit. ut ſtagna refuſa uadis grauiter cõ-
Motus motus. & hi motus animoꝝ. futuri uero tẽporis participiũ a uerbo diſ-
Moturus ſentit. nã longã recipit. ut Lucanus Tẽptãdaſq; rates moturi militis iras.
Itẽ fugio tale eſt: primã eni ſyllabã præſenti tẽpore & futuro corripit. ut
Fugit quo fugis æneas. & uox quoq; mœrim iã fugit ipſa. præterito pducit &
Qualis ubi abruptis fugit. p. f. & ſubitoq; oĩs de corpore fugit. in utroq;
Fuga tẽpore participioꝝ. ut in noĩe ſemp breuis eſt. ut dimitte fugã. & illæ ſi-
Fugiens mul fugiẽs: in oĩbus ergo modis & tẽporibus hæc diuerſa ſyllabaꝝ na-
tura ſeruanda eſt. Itẽ uerbũ uideo ſyllabã primã tẽpore præſenti ubiq;
corripit. ut ſed ſi quiſquã multa uides. & poſt aliquot mea regna uidẽs.
Videt pterito pfecto & pluſqpfecto pducit. ut uidit ab aduerſo uenictis. & Lu-
Vidi canus uiderat imẽſam. tẽpore futuro breuis eſt. modis omnibus. ut lau-
rentis ne iteꝝ muros aut caſtra uidebo. Infinito modo tẽpore pñti &
participio eius tẽporis pria corripit. ut Iuuat arua uidere & cui uates hor-
rere uidens. Tẽpore pterito infiniti modi producit. ut nec uidiſſe ſeni.
Futuro tẽpore ſiue infiniti modi: ſiue participioꝝ pducit. ut ſi uiſurus eũ
uiuo & caſus abies uiſura marinos. Itẽ participiũ nitens ſi a neutrali uer-
bo uenerit. quod eſt niteo primã ſyllabã corripit. ut altera cãdẽti pfecta
Nitens nitens elephãto. ſi a paſſiuo uerbo uenerit qđ eſt nitor queadmodũ in
Nitor paſſiuum. uerbo pducit. ut impreſſoq; genu nitẽs terræ. Paſſiua ergo ſignificatione
in uerbis & in participiis oĩbus eadẽ ſyllaba ſemp pducit. In nominib9
quoq; ꝓpriis & appellatiuis eadẽ eſt appellatio. ut Stat grauis Entellus
Niſus. niſuq; immotus eodẽ. ꝓprio. ut niſus ait. Itẽ uerbo uenio tẽpore pñti &
Venio

futuro primã ſyllabã corripit. ut Pelagine uenis erroribus actus. Etiã ue
nit æſtas Torrida & terrã heſperiã uenies. Tẽpore pterito ipfecto in oĩ
bus uerbis eadẽ illa ſyllaba: ut in pſenti fuerit inuenit̃. ut redditaq; Eury
dice ſuperas ueniebar ad auras. Præterito pfecto & pluſqpfecto pducit̃
ut ueniſti tandẽ. & uenerat antiqs. Itẽ uerbũ cogo ſupioribus uerbis di
uerſũ eſt. Nã tẽpore pſenti & futuro primam ſyllabam pducit. ut cogit
hiems & cogit̃ inq; ſinus: pterito autẽ tẽpore eandẽ corripit. ut Luca
nus ad mortẽ Sylla felicior ire coegit & cornuq; coacto. Harũ ſane ua
rietatum rõnes exẽpla quoniã legẽti atq; diſcẽti occurrere facili9 poſſũt:
pauca de multis oſtẽdimus. illud ſane nobis plenius eſt obſeruandum.
ut orthographia nunq̃ noſtros oculos ſenſuſq; deludat.

Veni
Cogo.
Coegi

De Metaplaſmis.

QVamuis ſupradixerimus poetis eſſe licentiã metaplaſmo
rum: tõnibus naturas ſiue literas inuertere ſyllabarũ: ta
men ſupfluũ eſſe nõ iudico de ipſis metaplaſmis (q̃ ne
ceſſarii huic arti ualde ſunt) diſputare ſine qbus exitus
faciles cũ in artẽ uenerint poeticã ĩueniri nõ poſſũt.

Protheſis ẽ metaplaſm9 uerbi pricipio adiiciẽs lrãm ſyllabã ue. literã.
ut gnatiq; patriſq;. ſi enĩ. n. literã conſonantẽ breuis ſyllaba pcedat: uer
bi ſupioris quæ uocali correpta terminet̃ accedente. g. lrã poſitione po
terit lõga fieri: licet mutã liqda conſequat̃: quæ ſemp cõmunem ſyllabã
facit. ut ſi facias. rura gnate colis. aliqñ ſyllabã adiicit nõ tã ſenſus cã q̃
metri. ut cornuq; recuruo. & aut alns ſeferẽs. & nunq̃ tetuliſſem pedẽ.

Protheſis.
Rura gnate
colis
Seferens
Tetuliſſem.

Parentheſis eſt quãdo inſerit̃ medietati ſyllaba lrã ue. litera ut hac ca
ſti maneant in religiõe nepotes. Syllaba ut Lucretius ĩdugredi ſceleris:
qd̃ cõtra ſæpius illa. idugredi enĩ dixit p ĩgredi. Interdũ diducta ſyllaba
ĩmiſſæ lrẽ ſyllabã adiiciũt. ut mauortis in antrũ & Nauita tũ ſtellis.

Parentheſis
Indugredi
Mauors
Nauita

Proſparalempſis eſt cum ultimæ ſyllabæ ſuperflua ſyllaba adiicit̃. ut
magicas inuitam accingier artes.

Proſpara-
lempſis.
Accingier

Aphereſis eſt metaplaſmus cum principio uerbi ſyllaba ſubtrahit̃. ut
& non temnere diuos. pro contemnere & in nominibus ĩuenit̃. ut Plau
tus dixit a Prænestinis coneas p ciconeas appellari.

Aphereſis
Conex pro
ciconiis.

Syncope eſt medio ſyllabam ſubtrahens uerbo. ut extinxti. & uixet
cui uitam deus.

Syncope.

Apocope eſt interdum aliquid ultimæ parti auferens. ut Namq; ſuam
do. hoc eſt ſuam domum. ut Lucretius in primo. Nam fierent iuuenes
ſubito ex infantibus paruis. ſic enim uerſus ſcandi poteſt aliquando im
minuens. ut Vergilius aſpice num mage: mage pro magis.

Apocope
Do
Mage

Ectaſis eſt cum p licentiam breuis pducit̃. ut exercet Diana choros.

Ectaſis

Syſtole eſt econtrario quando ſyllaba longa corripit̃. ut Aquoſus ori
on cum prima produci debeat corripitur.

Syſtole.

Diereſis eſt ſiue dizeuxis cum in duas ſyllabas una diducit̃. ut diues

Diereſis.

Aulai Aurai
Pictai
Aquai

pictai ueſtis & auri. quã declinationẽ Vergilius quattuor locis tantũ poſuit in æneidis. Aulai in medio. atq; aurai ſimplicis ignem & furit intus aquai. & diues pictai ueſtis & auri.

Epiſynali-
phe

¶ Epiſynaliphe eſt una ſyllaba ex duabus facta: ut fixerit æripidem pro aeripedem tetraſyllabon ex pentaſyllabo fecit.

Synaliphe
quot & qui-
bus modis
fiat.

¶ Synaliphe eſt cũ inter duo uerba in cõcurſu duarũ uocaliũ nulla intercedente conſonãte: unius fit uocalis eliſio. ut atq; ea diuerſa penit9. fiũt aũt ſynaliphæ his modis. interdũ enĩ breuis in breuẽ cadit. ut obſedere alii telis anguſta uiaꝝ. interdũ breuis in longã. ut Tænarias etiã fauces alta oſtia ditis. ĩterdũ lõga in breuẽ. ut oppoſitaſq; euicit gurgite moles. ĩterdũ diphthõgus in ſimplicẽ lõgã. ut dardanidæ e muris. aliquãdo breuis in diphthõgum. ut arua neq; auſoniæ ſemp. interdũ diphthõgus in diphthõgũ. operæpretiũ eſt ſcire dactylicũ uerſũ ſynaliphas ubiq; poſſe recipere. ĩterdũ ſane uocales inter ſe cõcurrẽtes ſynaliphã fieri uetãt: & ſi uerſus ĩpleri nequerit nulla elidiẽ. Vt ſucc9 pecori: & lac ſubduciẽ agnis.

¶ Ectlipſis eſt: cũ inter ſe aſpere concurrentium ſyllabarum intercedente ſola. m. litera conſonante: & uocalem & conſonantem quam diximus elidi neceſſe eſt. Vt multum ille & terris &c.

¶ Antitheſis eſt literæ pro litera immutatio. ut Impete nunc uaſto ceu concitus hymbribus amnis.

¶ Metatheſis eſt literarum ordo immutatus. ut Nam tibi Thymbre caput Euandrius abſtulit enſis.

¶ Finis Artium Probi.

¶ PROBI Grammatici Catholica.

Declinatio-
nes nominũ
Cõiugatio-
nes uerboꝝ
Declinatio
prima.

QVONIAM Inſtituta artiũ ſufficiẽter tractauimus. Nũc de catholicis nominũ uerborũq; rationibus doceamus. Quidã ſic eſſe declinatiões nominũ numero quinq; uoluerunt: ſicut uerborum cõiugationes tres. & omniũ declinationem ex genitiuo caſu nũeri ſingularis poſſe cognoſci. Et primæ quidẽ declinationis genitiuũ ſingularẽ. æ. diphthõgo terminant: generis maſculini & fœminini: ut hic poeta huius poetæ: hæc muſa huius muſæ. Nã prima declinatio neutrũ nomẽ nõ habet. ideſt. æ. diphthõgo genitiuus ſingularis terminatus generis neutri nõ inueniẽ.

Verna
Aduena triũ
generum.
Thuria.
flumen

exceptis qbuſdã generis oĩs. hic & hæc & hoc uerna: hic & hæc & hoc aduena. dicimus enĩ uerna puer. uerna puella. uerna mãcipiũ. Lectũ eſt & unũ hac declinatione nomẽ generis neutri apud Salluſt. & dextrũ flumen Thuria: hui9 Thuriæ. Nã. E. ſola ſiue correpta ſiue ꝑducta nullius generis:

generis: caſus genetiuus reperit terminatus niſi antiquetur Vergilius. libra die ſomniq; ſpares: ubi fecerit horas. & Sallu. dubitauit acie pars.
¶ Secundæ declinationis genetiuus ſingularis. i. litera terminatur. in omni genere. ut hic Plautus huius Plauti. hæc fraxinus huius fraxini. hoc bellum huius belli.

Die caſu genitiuo. Acie caſu genitiuo. Declinatio ſecunda

¶ Tertiæ declinationis genetiuus ſingularis is ſyllaba terminat. In omni genere. hic orator huius oratoris. hæc uirgo huius uirginis. hoc carmen huius carminis.

Declinatio tertia

¶ Quarta declinatio genitiuũ ſingularem us ſyllaba terminat in genere maſculino & fœminino: ut hic fluctus huius fluctus: hæc manus huius manus. Nam generis neutri genitiuus ſingularis quartæ declinationis. u. producta terminatur. ut hoc cornu huius cornu. Quoniam genetiuus ſingularis us ſyllaba terminatus in genere neutro nunq̃ reperitur.

Declinatio quarta Cornu

¶ Quintæ declinationis genetiuus ſingularis ei ſeparatis terminat: & regit genus tantũmodo fœmininũ. ut hæc ſpecies huius ſpeciei. excepto uno cõmuni duũ generũ. maſculini & fœminini hic & hæc dies hui9 diei. E. autẽ: q̃ ante. i. eſt in genetiuo & ꝓducit: & corripit. tũc ꝓducit cũ nominatiu9 ſingularis es pura ꝓducta ſyllaba terminat. ut hæc ſeries hui9 ſeriei: tũc corripit cum es ſyllaba habet ante ſe aliquam conſonantem pariter copulatam. ut fides fidei. res rei. ſpes ſpei.

Declinatio quinta Seriei Fidei

¶ Prima declinatio datiuum ſingularem ſimilem genitiuo faciat neceſſe eſt. æ. diphthongo terminatum. huic poetæ. huic muſæ.
¶ Accuſatiũ in am hũc poetã. hãc muſam. uocatiuũ. a. o poeta o muſa. ablatiuum. a. ſed ꝓducto ab hoc poeta. ab hac fortuna.

Datiuus ſingularis primæ declinationis. Accuſatiuus ſingularis primæ declinationis.

¶ Nominatiuũ & uocatiuũ pluralem. æ. diphthongo. hi poetæ o poetæ. genetiuũ rum horum poetarum. Datiuum & ablatiuum in is: his & ab his poetis. as accuſatiuum hos poetas.
¶ Secũda declinatio datiuũ & ablatiuũ ſingularẽ o terminãt oĩ genere. huic & ab hoc grãmatico. huic & ab hac fraxino. huic & ab hoc regno. Accuſatiuũ um hunc grãmaticũ. hanc fraxinũ. hoc regnũ. Vocatiuũ generis q̃dem maſculini aut. e. correpta: aut. i. uel ſimilem nominatiuo. ut o magne o Salluſtio puer inuenies antiq̃t9 & us ſyllaba terminatũ uocatiuum ſingularem ſecũdæ declinatiõis. ut Vergilius Corniger heſperidũ fluuius ꝓ fluuie. fœminini generis ſecũdæ declinatiõis uocatiuus ſingularis ſemp. e. correpto terminat o fraxine. Neutri um o regnũ. Nominatiuum & uocatiuũ pluralem maſculini & fœminini generis. a. facit ſecũda d̃clinatio. hi & o magri. hæ & o fraxini. Neutri. a. hæc & o regna. Genetiuũ in oĩ genere rum. harũ fraxinoꝝ. Datiuũ & ablatiuũ is in oĩ genere. his & ab his magrĩs. fraxinis regnis. Accuſatiuũ gñis maſculini & fœminini os. hos grammaticos fraxinos. Neutri uero. a. hæc regna.

Vocatiu9 ſecũdæ declinationis. Fluuius.

¶ Tertiæ declinatiõis datiuus ſingularis in oĩ genere. i. finit. huic ſacerdoti huic carmini. Accuſatiuus generis q̃dem maſculini & fœminini em.

Declinatio tertia.

Ablatiuus tertiæ declinationis. Snane in ablatiuo

hunc & hanc ſacerdotē. Neutri uero ſimilis erit nomiatiuo & uocatiuo. hoc carmē. uocatiuus gñis oīs ſimilis erit noīatiuo o ſacerdos. o carmē. Ablatiuus in genere maſculino uel fœminino. aut e correpta terminabitur. ut ab hoc & ab hac ſacerdote. aut. i. ut ab hoc & ab hac agili. in genere neutro ſemp e correpto terminat̃. ut ab hoc carmine. ab hoc ſuaue. Nominatiuū accuſatiuū & uocatiuū pluralē generis maſculini & fœminini es producta ſyllaba terminabit tertia declinatio. hi & hæ hos & has: & o ſacerdotes. Interdū accuſatiuus is: ut hos & has agilis. Neutri uero. a. ut hæc carmina. Genitiuū in oī gñe um hoꝝ & harū ſacerdotū. hoꝝ carminū. Datiuū & ablatiuū ī oī gñe bus. his & ab his ſacerdotib9.

Declinatio quarta

¶ Quarta declinatio datiuū ſingularē generis maſculini & fœminini ui ſeparatis facit. ut huic ſenatui huic manui. Neutri uero generis. u. ſola huic cornu. Accuſatiuū generis maſculini & fœminini um. hūc ſenatū. hāc manū. Neutri. u. hoc cornu. Vocatiuū in oī genere ſimilē faciet noīatiuo. o ſenatus o manus o cornu. Ablatiuū. u. terminabit in oī genere. ab hoc ſenatu. ab hac manu. ab hoc cornu. Nominatiuū accuſatiuū & uocatiuum plurales in genere maſculino & fœminino us ſyllaba terminabit. ut hi & hæ. hos & has & o ſenatus. man9. Neutri uero. a. hæc o cornua. Genetiuū in omni genere um. horū ſenatuū. harū manuū. hoꝝ cornuū. Datiuū & ablatiuū ī oī gñe bus. ut ab his ſenatib9 manib9 cornib9.

Declinatio quinta

¶ Quītæ declinatiōis datiu9 ſingularis ſimilis erit genitiuo ei ſeparatis aut ꝑducto aut correpto. e. aū. i. huic ſpēi huic rei. Accuſatiu9 em. hāc ſpēm hāc rē. Vocatiuus ſimilis erit noīatiuo o ſpecies. Ablatiuus. e. ꝑducto ab hac ſpecie. Vñ dies genere fœminino declināda eſt: quoniā nullū nomen latinū inuenit̃ generis maſculini ablatiuo ſingulari. e. ꝑducto terminatū. Noīatiuus accuſatiuus pluralis ſimiles erūt noīatiuo & uocatiuo ſingulari & es terminabunt̃. hæ has o ſpecies. Genitiuus īdifferenter & rum & um accipiet. ut harū ſpecierū: uel ſpecieū datiuus & ablatiuus bus his & ab his ſpeciebus.

Dies fœminino genere declinanda.

Specierum Specieum

¶ Ergo quoniā genitiuo ſingulari repto facillime omniū declinationum noīa declinant̃. Docēdum eſt qualis noīatiuus qualē faciat genetiuum. Tractemus igit̃ ꝑ ſingulas lr̃as uel ſyllabas noīatiuū ſingularē. ex quo genitiuus trahit̃. quo cognito utriuſq; numeri caſus facillime declinabūtur. Sed ante de noīatiuo qnq; declinationū breuiter tractem9 qb9 lr̄is uel ſyllabis uel modis unaq̄q; declinatio noīatiuū terminat ſingularem.

Ntūs ſingu. priæ decli. quot modis fiat.

¶ Primæ declinationis noīatiuus ſingularis fit modis trib9. a. as. es. producta poeta poetæ. æneas æneæ. anchiſes anchiſæ.

Nti ſing. ii. decli. terminationes.

¶ Secūdæ declinatiōis noiatiu9 ſingularis fit modis qnq;. um. eus. ir. us. er. regnū regni. puer pueri. uir uiri. magnus magni Tydeus Tydei.

Ntūs ſin. iii. decli. quot modis fiat.

¶ Tertiæ declinatiōis noīatiuus ſingularis fit modis quadraginta uno. a. e. e. correpto. o. t. al. el. il. ꝑducta. ul. an ꝑducta. correpta. en. producta. on. correpta. on. ꝑducta. ar. er. correpta. er. ꝑducta. or. ur. as. es. ꝑducta. es.

cta.es.correpta.is.os. pducta.os.correpta.us. pducta.ax.ex. pducta. ex.correpta.ix.ox.correpta.ox. pducta.ux.correpta.ux. pdocta. Toreuma toreumatis.dulce. dulcis.ordo ordinis.dido didonis. lac lactis. caput capitis.tribunal tribunalis.mel mellis.tanaquil tanaqlis.ſol ſolis. ſuthul ſuthulis.titã titanis.crimẽ criminis.lien lienis. mẽnon mẽnonis. ſinon ſinonis.inſtar iſtaris.cadauer cadaueris. uer ueris. labor laboris. tibur tiburis.facultas facultatis.ſeges ſegetis.ſtrages ſtragis. ſuauis ſuauis.os oſſis.os oris.uenus ueneris.uirt9 uirtutis.tenax tenacis.grex gregis.rex regis.nix niuis.nox noctis.uox uocis.nux nucis.lux lucis. Terminatur etiã duab9 cõſonãtib9 copulatis.n.&.ſ.& diuiduntᷣ in modos quinq;. Nam aut.a.ante.ns.habet infans infantis.aut.e. pductã uſens uſentis.Nã correpta ante ea nullũ nomẽ reperitᷣ. Sicut nec.i.aut.o. correptã.ut inſons iſontis.aut pductã ut fons fontis.aut.u.ut aruns arũtis. Hoc tamẽ ſcire debemus.quod oĩa uoĩa.n.&.s.terminata tis genitiuo faciãt neceſſe eſt.exceptis duobus:quæ dis faciũt genitiuũ:& tis.ut frõs pars capitis frõtis & frõs.quod eſt foliũ frõdis.& lens animal lendis. legumen lens lentis.quidam addunt glans glandis. Sed & hæc glandis nominatiuo poſuit Vergilius.

Suthul opp.
Inſtar inſtaris.
Vſens fl.
Noĩa.n s. terminata.
Frõs frontis
Frõs frõdis
Lẽs lendis
Lens lentis
Glãs glãdis

¶ Quarta declinatio noĩatiuũ ſingularẽ terminat modis duobus.us.& u.hic fluctus huius fluctus.hoc cornu hui9 cornu.hoc genu hui9 genu.

¶ Quintæ declinationis noĩatiuus ſingularis fit modo uno. es. ſemper producta.dies diei.res rei.

¶ Hucuſq; de noĩatiuo.Nunc de genetiuo doceamus per ſingulas lĩas uel ſyllabas noĩatiui decurrẽtes:unde genetiuus qualis ſit poterit declarari.quo.quo patefacto poterimus ſcire.quo modo oĩs caſus utriuſq; numeri ſecũdum rõnes ſuprapoſitas declinatᷣ.

¶ A.litera terminatus noĩatiuus ſingularis ſiue pura ſiue aliqua conſonãti iuncta generis maſculini & fœminini tantũmodo latinoꝝ nominũ reperitur q genetiuũ.æ.diphthõgo terminãs docebit nos quõ totos caſus utriuſq; numeri declinemus ſecũdum rõnem primæ declinatiõis. quam paulo ante monſtraui.inueniuntᷣ generis neutri.a.lĩa terminata:ſed peregrina quæ declinantᷣ rõne tertiæ declinatõis quæ (ſicuti docui) genetiuo is ſyllaba terminantᷣ.ut hoc toreuma huius toreumatis.ſchema ſchematis.Nam quod Plautus in amphitrione poſuit cũ ſeruili ſchema nõ neutri generis declinationem ſubuertit: ſed genus. hæc enim ſchema declinauit ab hac ſchema:ſicut hæc fortuna ab hac fortuna primæ declinationis nõ tertiæ hoc ſchema genere neutro. nã ab hoc ſchemate poſuiſſet.a.n.terminatum nomẽ generis neutri latinitas nõ habet excep tis tribus hic & hæc & hoc uerna aduena & hoc thuria nomen fluminis lectum in ſecunda hiſtoria Salluſtii.

Schema fœminini gñis apd Plautũ.
Verna triũ generum.
Aduena triũ generũ.
Thuria flumen.

¶ E.ergo nomĩa terminata græca ſũtut Danae Euterpe, Circe, Agaue. Et ſi qui uoluerit declinare hoc modo faciet ſecundum græcos. Immo

addat in genetiuo es:& in accuſatiuo en:& faciet huiꝰ danaes unde eſt
illud æſtiferæ libyes. hác Danaen:ablatiuum eni quia græcum eſt non
Circe habet:& co nuertuntur ſic ex.e.litera.a.facit &.d.Circa unde eſt Ho-
Circa ratii uolente Circa.ergo in genetiuo æſtiferæ libyes Lucanus: Salluſtiꝰ
Apollinis & Apollinis filia & Cyrenes.
Cyrenes.F. ¶ E.litera terminata noía generis maſculini & fœminini nő inueni latina
Sed græca.e.ꝑducta terminata quæ aut græca róne latinitatis. ut hæc
Danaæ huiꝰ danaes.qua ſyllaba nullus genetiuus latinus terminať.aut
e.in.a.mutans noíatiuo declinať róne primæ declinationis.æ. diphthő-
go faciẽs genetiuũ huiꝰ Danaæ,helena helenæ.Generis neutri latina no
mina reperi.e.terminata ſed correpto quæ is faciẽtia genetiuo declina-
búťur ſecũdum rónem tertiæ declinationis.hoc ſuaue huius ſuauis. hoc
Præſepe monile huiꝰ monilis.hoc præſepe huiꝰ p̄ſepis. hoc.n.genere declinať.
Præſepis Nam quod Plautus hæc:p̄ſepis in ea eſt: genere fœminino: ſicut apud
græcos auctoritas eſt nő ró.Pes eni terminata nomina ſiue correpta ſi-
ue ꝑducta:aut tis faciũt genetiuũ aut dis.Præpes præpetis. pes pedis.
Dapem Nam dapes numero ſemꝑ plurali declinanť. Dapem tantũmodo legi
Sponte numero ſingulari.Sicut multoꝶ nominũ aliqui caſus inueniunť.ut ſpon
Tabo te.Tabo iuppiter.o.iuppiter. Ná qui declinat hic iuppiter huius iouis.
Iuppiter in poteſt & hic phœbus huius appollinis declinare.& hæc Minerua huiꝰ
nő dũtaxat palladis.& hic hercules huius alcidæ.
& uocatiuo. ¶ F.g.h.his literis nomen non reperi terminatum.
¶ I.litera terminata noía quattuor tantũmodo reperi ſine aliqua declina
Nihili tione.Ná monoptota ſunt duo generis oís.hic & hæc & hoc nihili fru-
Frugi gi:& duo generis neutri tantũmodo ſingulari.hoc gummi. hoc ſinapi.
Gummi Quáuis Plautus in Pſeudulo.hæc ſinapis declinauerit.Inueni & duo in
Sinapi numero plurali maſculina in nũero ſingulari neutra.hi argi. hoc argos.
Sinapis hi porri hoc porrum.
Argos ¶ K.hac litera nullum reperi terminatum.
Argi ¶ L.litera terminata noía latina generis maſculini & fœminini: exceptis
Porrum quattuor nulla reperies.hic ſol.hæc Tanaquil.Tanaql.n.uxor fuit Tar-
Porri quini Priſci.Appellatiuũ quidẽ eſt:ſed pro ꝓprio habeť. hic cőſul.hic &
Tanaquil hæc & hoc exul.generis uero neutri plurima noía reperies hac lr̃a termi
Exul trium nata.q̃ ſi erũt monoſyllaba in genetiuo.l.lr̃a duplicabiť. mel mellis.fel
generum fellis.excipiť unum.ſal ſalis.unde quidá hoc ſale declinát.Omnia tamẽ
Sal Sale. róne tertiæ declinationis flectunť.Nam is ſyllaba genetiuũ ꝓferunt: ſi
qua alia inuẽta fuerint,exceptis ſuprapoſitis.generis maſculini barbara
Muthul ſunt.ut Hánibal haſdrubal.Hamilcar Hiempſal.Aderbal.Inueniunť &
opp. generis neutri barbara hoc muthul.hoc ſuthul.
Suthul ¶ M.lr̃a terminatũ nomẽ generis maſculini uel fœminini. excepto uno
opp. generis oís monoptoto.latinitas nő habet hic & hæc & hoc nequá. ge-
Nequam. neris neutri plurima reperies,q̃ genetiuo caſu aut una aut duabus termi
nabuntur

nabuntur. Tunc unā ſi ante um ſyllabā nominatiuus.i.nō habuerit. ut hoc bellum.regnū.ſceptrum.belli regni.ſi habuerit genetiuus duab9.i. terminabit.ut hoc ſacrificium huius ſacrificii.ſicut quæ ante us ſyllabā habent.i.ut Terentius Terētii.Ex quibus una ſyllaba ſublata fit uocatiuus ſi ſint noīa propria.ut o Terēti: Sin appellatiua nouiſſimam us in e.mutabunt in uocatiuo.o.egregie.Omnia tamē noīa.m.litera terminata ſcdæ ſūt declinatōis.nā.i.faciūt gtō excepto uno nequā monoptoto.

Vocatiu9 a noibus propriis & appellatiuis in ius

¶ N.litera terminata nomina tertiæ ſūt declinationis.Nam omnia nis faciunt genetiuo.Latina quidem generis maſculini & fœminini rara habentur duo figura ſimplici hic rien huius rienis.hic lien huius lienis.Cōpoſita generis oīs.hic & hæc & hoc Tibicen.Cornicen.Fidicen.Tibicinis.Cornicinis.Fidicinis.Quāuis Terētius Fidicinā.& Tibicinam poſuerit.Neutri generis multa reperiunt.n.in nominatiuo correpta in genetiuo.e.in.i.mutata.ut hoc Pollen pollinis carmē carminis lumē luminis.Gluten glutinis.crimen criminis.Limē liminis. Sed quoniā multa græca uel barbara nomina reperiunt generis maſculini uel fœminini. Nam latina exceptis ſuprapoſitis & uno altero pprio hic Ligmō ligmonis.o.& in noīatiuo & in genetiuo correpta alia nō ïueniūtur. obſeruādum eſt ut tūc producamus latine ſi apud illos producit.ut Sinō ſinonis.Rubicō rubiconis.Tunc corripiamus.ſi apud illos corripiūtur. ut Mēnon mēnonis.hic & hæc Saxon ſaxonis: hic Titan Pan. titanis panis.uel titanos panos.ut Vergi.Panos de more lycæi.ſine alicuius declinationis ratione.Nulla enim declinatio genetiuo nos ſyllaba terminatur. Vnum excipitur tis faciens genetiuo Laocoon laocoontis.poſuit Lucretius:hoc ſanguen nouo more cum ſit hic ſanguis huius ſanguinis.contra rationem guis terminatorum quæ genetiuum ſimilē nominatiuo faciūt.hic Anguis.Pinguis.huius anguis pinguis.

Rien Lien
Tibicē oīs generis
Cornicē trium gene℞.
Fidicen oīs generis
Fidicina
Pollē i gñe
Sinon
Rubicon
Mēnon
Saxon cōe duū gene℞.
Pan panis & panos
Laocoon
Sanguen
Sanguis

¶ O.litera pura terminata nomina genetiuo.o.producant neceſſe eſt. & tertiæ ſint declinationis.Nam is terminant genetiuum. Leo leonis. Pollio pollionis. excipitur unum quod in genetiuo.o.in.e.correptam mutat.hic Anio huius anienis.nomen fluminis.cum aliqua uero conſonanti præpoſita:& corripiuntur & producūtur.Ideoq; per ſingulas literas doceamus iunctas.o.literæ.

Anio flu.

¶ Bo terminata producuntur in genetiuo Libo libonis. Carbo carbonis.Narbo narbonis.Hoc tamen ſcire debemus.ꝙ omnis nominatiu9 o.litera terminatus ſiue pura.ſiue aliqua conſonante præpoſita: & iuncta corripitur.exceptis græcis quæ producūtur.ut Dido.Manto.Ideoq; indifferēter declinātur.Latina ratione huius Didus.Mātus.ut Vergili9 Fatidicæ mātus.& Thuſci filius amnis.

Narbo
Dido in ſyllaba

¶ Co ſyllaba ſi inuenta fuerint producētur barbara. audiui Sico ſiconis.Franco franconis.

Co ſyllaba terminata
Sico Frāco

¶ Do oīa in genetiuo.o.in.i.mutāt.Ordo ordinis. Hirūdo hirundinis.

Catdo cardinis.exceptis duobus quæ.o.habẽt in genetiuo ꝑductam.
Pedo — ut Pedo pedonis.cerdo cerdonis.Nam Dido græcum eſt.
Cerdo — ¶ Fo termiata ꝑducunť i gtõ.Buſo buſonis.Gorſo gorſonis.& ſiq̃ talia.
Buſo Gorſo — ¶ Go finita.o.in.i.mutant in genetiuo:neceſſe eſt & ſint generis fœmi-
uel Gryſo — nini:uirgo uirginis.carthago carthaginis.uligo uliginis.excipiť unum.
quod in genetiuo ante.o.ſyllaba producta terminatur:& generis eſt
Ligo — maſculini.ligo ligonis inſtrumẽtum ruſticum.Ambago latinum nõ eſt.
Ambago — Nam ambages & cõpages nomiatiuo utriuſq; numeri declinanť. ſicut
Ambages — Lucanus.Compage ſoluta nõ compagine a noĩatiuo ſingulari hæc cõ-
Compages — pages.nõ hæc compago.nã compaginis & cõpagine faceret. Vergilius
Laxis laterũ cõpagibus & non cõpaginibus.Et multæ ambages nõ am
bagines:oĩa tamen ſicut docuimus:nomina.o.terminata:ſiue pura:ſiue
aliqua cõſonanti anteposita & iũcta tertiæ ſunt declinatiõis.ideſt gene-
tiuum is ſyllaba terminant.exceptis græcis.quæ & græca rõne us faciũt
Dido didus — genetiuo.& nis Dido didus.Dido didonis.& ſiqua talia.
Dido didõiſ — ¶ Ho finita producunt in genetiuo.o.ut lurcho lurchonis.lectũ nomẽ
Lurcho q. — in Plauto ſignificãs ganeonẽ:nepotẽ deuoratorẽ.Hoc tamẽ ſcire de-
bemus.ꝙ oĩa nomina poſt.c.lr̃am habẽtia.h.peregrina ſunt chorus ar-
Charon — chemorus charta charon.Chryſus chalybes.exceptis tribus. quæ lati-
Lurcho — na ſunt.lurcho:pulcher.orchus.ſic eñi in antiqorib9 reperies nõ orcus.
Pulcher — ¶ Ko nõ inuenies.ideo quoniã.k/non ſcribiť niſi ante.a.lr̃am puram in
Orchus — principio nominũ.uel cuiuſlibet partis orõnis conſequentis ſyllabæ cõ
K.lr̃æ ptãs. — ſonans principium ſit.ſicut docui in libro primo.
¶ Lo terminata latina producunť.Milo milonis. Calo calonis. græca
in.i.mutabunt Apollo apollinis.
¶ Mo ꝑducunť.Tomo tomonis.Sulmo ſulmonis.excipiť unũ. qđ.o.
Homo hoiſ — in.i.mutat Homo hois.q̃uis antiqui homonis declinabant.
¶ No terminatũ nullũ nomẽ repperi.q inuenerit:doceat rõnem.
Vappo. — ¶ Po ſyllaba producunť.uappo uapponis animal eſt uolãs.quod uulgo
animas uocãt.lectum eſt apud Lucretium hos uappones.
Q.lr̃æ ptãs — ¶ Quo hac ſyllaba ideo nulla pars orationis terminatur:quoniam.q.lr̃a
nunq̃ ſcribiť niſi quando.u.litera & alia uocalis ſequens iuncta fuerit:ſi-
cut docui in libro primo.
¶ Ro terminata ꝑducunť in genetiuo Cicero ciceronis. Varro uarro-
nis.Tiro Tironis:unũ.o.lr̃am in genetiuo:& in omnibus caſib9 utriuſq;
Caro carnis — numeri perdit.hæc caro hui9 carnis.excepto uocatiuo ſingulari.o.caro.
¶ So producunť Naſo naſonis.Piſo piſonis.
¶ To latina quidem nomina hac ſyllaba terminata in genetiuo corripi-
Britones — untur.Brito britonis. Santo ſantonis.Nomina mulierum græca:aut ꝓ-
Santones — ducuntur:aut.u.habebunt in genetiuo.Manto mantonis. uel mantus.
in ſyllaba — Leto letonis.uel letus.
Leto letoniſ. — ¶ Vo non inueni hac ſyllaba nomen aliquod terminatum.

¶ Xo nec hac ſyllaba inueni finitum nomen niſi barbarum. quod audiui Brixo brixonis. Brixo.

¶ Zo hac quoq; ſyllaba nullum nomen repperi terminatū:niſi unū barbaræ ciuitatis lectū in Salluſtio. Vizzo uizonis. Vizzo opp.

¶ P. hac litera nullum nomen potuit reperiri:quia nec hac litera nomen aliquod terminaṫ rōne ſupra monſtrata.

¶ R. litera noīa terminata multa ſunt. Hoc tamē ſcire debemus. quod generis oīs noīa. r. lrā terminata & neutri ſolius tertiæ ſūt declinatiōis. Nam is ſyllaba finient genetiuū. hic & hæc & hoc par huius paris. Impar imparis. cadauer cadaueris. iecur iecoris: excepto uno hoc ir ſignificans medietatem palmæ: quæ etiā uola dr̄ græce θεναρ. Generis uero maſculini & fœminini ſolū incerta ſūt an ſecūdæ declinatiōis & genetiuo. i. finianṫ: an tertiæ declinatōis is ſyllaba terminenṫ genetiuo. ideoq; per ſingularū lrarum. r. lrām antecedētiū ſyllabas decurrētes doceam9. quæ ſint declinatiōis ſecundæ: quæ tertiæ. Ir Vola

¶ Ar pura nullum nomen repperi terminatum.

¶ Er pura terminata maſculina ſecūdæ ſūt dclinatōis. puer pueri. fœmina mulier mulieris tertiæ ſunt declinatiōis. & ſiq̄ alia oīa tū corripienṫ.

¶ Ir pura unū indeclinabile uel monoptotū repperi. hoc ir. contra rōnem nominū. r. lrā terminatū. quæ oia ſicut ante docui. tertiæ ſūt declinationis. ideſt genetiuo is ſyllaba terminanṫ. Ir

¶ Or pura inuēta generis maſculini & fœminini tertiæ ſunt declinatiōis ris terminātia genetiuū. o. in noīatiuo correpta in genetiuo producta. hic & hæc melior huius melioris.

¶ Vr pura nullum nomen repperi terminatum.

¶ Bar terminata tertiæ ſūt declinationis ris faciūt gtō. hoc iubar iubaris ſplēdorē diei ſignificat. Vergilius. iubare exorto: nūero ſemp ſingulari. Iubar quid

¶ Ber terminata nomina & corripiunṫ & ſecūdæ ſunt declinationis. Nā aut bri faciūt genetiuū. ut coluber colubri. cantaber cātabri. inſuber inſubri. aut ri. ut liber liberi. uel libri. Tunc ri ſi deum uel ingenuū ſignificamus. q̄uis in metro liber de9 & liber īgenu9 ꝑducıṫ. ut eſt liber & alma ceres: i alio ſignificatu corripıṫ li. ut alta liber aret ī ulmo. Sed rōnabiliter cū li corripıṫ. gtō bri facim9 liber libri: excipiunṫ duo ber termiata. q̄ tertiæ ſūt dclinatōis. hymber hymbris. Terētı9. hymbrē aureū. em eni ſyllaba termiata accuſatiuo tertiæ ſūt dclinatōis nō ſcdæ. ideſt gtō is termīato ueniūt nō. i. ut Verg. Tres hymbris torti radios. ſı ſuber hui9 ſuberis. Vergi. rapt9 de ſubere cortex a gtō is terminato. Nā ſi ii terminareṫ genetiu9 ablatiu9 a ſubero diceretur: liberi filii nūero ſemp plurali dclinanṫ. Inſuber Liber Hymber Suber Liberi.

¶ Bur hac ſyllaba nullum nomen repperi terminatum qui inuenerit etiam declinationis doceat rōnem.

¶ Bor termiata tertiæ ſūt declinatiōis. Nā ris faciūt gtō. ut labor laboris. Oia tū noīa or ſyllaba pura terminata & cū alia ꝯſonāte ꝑpoſita & iūcta

in noīatiuo qdē corripiunt̃.in genetiuo ſi fuerint appellatiua ꝓducunt̃.
Orator oratoris.ꝑceptor ꝑceptoris:exceptis quattuor.q̄ q̄uis ſine appel
latiua tm̄ corripiunt̃.arbor arboris.marmor marmoris.æquor æquoris.
Actor — ſi & hæc memor memoris. Actor ſi appellatiuū fuerit ueniēs ab agēdo
ꝓducit̃ in genetiuo actoris.ſi ſit hoīs nomen ꝓprium corripit̃.ut Ver
Or ſyllaba terminata ꝓpria corripiū tur in genetiuo. — gilius.Actoris Aurūci ſpolium.Oīa enī ꝓpria or ſyllaba finita genetiuo
corripiunt̃.ut neſtor neſtoris.hector hectoris.caſtor caſtoris.Et ſiqua
talia.quidā putāt Vergiliū cōtra rōnem ꝓprioꝝ ꝓduxiſſe:Herculis Anto
rem comitē.Sed errāt.nā hic Antores declinauit:nō autor. Sicut Dio
tes.& hoc tamē ſcire debemus.ꝙ appellatiua or terminata:ſi tracta fue
Antores — rint a uerbo genus fœmininū trix terminānt.ultor ultrix.ulciſcor.ꝑceptor
Verbalia — ꝑceptrix.ꝑcipio.Auctor ſi ſit tractū a uerbo augeo.auctrix facit.ſi nō ue
Auctor — nit a uerbo:ſed ſignificat principē:quod nomē nō uenit a uerbo:etiā fœ
minino genere auctor facit.ſicut Vergili9 ex ꝑſona Iunonis.auctor ego
audēdi.princeps nō quæ augeā.nā auctrix diceret.ſed excipit̃ unū. qđ
Genetrix — quāuis nō ueniat a uerbo.tamē fœminino trix facit.genetrix balneatrix.
Balneatrix — nam defēſatrix rōnabiliter debet dici:niſi quoniā male ſonāt.& nōnunq̄
Defenſatrix — q̄uis ueniāt.a uerbo tamē fœminino.or.facit hic & hæc memor.
Memor — ¶ Bur terminata.tertiæ ſūt.nam ris faciēt genetiuū ante ris habētia. Ti
Ebur eboris — bur tiburis.unū in genetiuo.u.in.o.correptā mutat ebur eboris.
¶ Car tertiæ ſūt declinatiōis.ris faciūt genetiuo Bomilcar bomilcaris.
¶ Cer terminata ſi ſunt generis omnis.tertiæ ſunt. & ris faciunt geneti
Acer cōe triū generū — uo hic & hæc & hoc acer.quāuis Horatius ſoluitur acris hiems huius
acris.quāuis Vergilius alacris palmas.Sin aliter ſecundæ erunt ri termi
Cancer — nabunt genetiuum aut ſignum cæleſte aut fluuiale animal.Cancer can
cri.ſacer ſacri.macer macri: exceptis duobus quæ quāuis ſint generis
omnis.tamen tertiæ ſunt declinationis ris faciunt genetiuo Cicer cice
ris. hic carcer carceris. Omnia tamen nominatiuo cer corripiunt̃.ergo
breuiter hoc obſeruandum præcipiamus. cer terminata generis neutri
Carcer — ris faciunt. maſculini uero ri:excepto uno carcer carceris. ergo generis
fœminini ſolum cer terminatum non reperitur.
¶ Cir hac ſyllaba nullum nomen repperi terminatum.
¶ Cor terminatum unum monoſyllabum repperi tertiæ declinatiōis dis
faciens genetiuo.hoc cor huius cordis.& ſiqua ab eo deducunt̃.s.lite
ra addita concors concordis.ſecors ſecordis facit. cætera omnia gene
tiuo ris faciunt.
¶ Cur terminata tertiæ ſunt declinatiōis.ris faciunt genetiuo.u.in.o.cor
Iecur — reptam mutata iecur iecoris.& ſiqua talia inueneris.
¶ Dar ſyllaba nullū nomē repperi terminatū.q inuenerit ēt rōnem decli
Zidar opp. — nationis demonſtret.audiui nomē oppidi barbari hoc zidar zidaris.
¶ Der ſyllaba terminata corripiuntur in nominatiuo & græca ſunt:&.e.
in genetiuo perdunt ſecundæ declinationis ri faciunt genetiuo.Menan
der menādri

der Menandri. Alexander alexandri. Leáder leandri. Euander euádri. Therſander therſandri. quáuis Therſandrus & euádrus lectú eſt.

¶ Dir unum nomen repperi tertiæ declinationis ris faciens genetiuum hoc Gadir huius Gadiris. nomen oppidi.

Gadir

¶ Dor terminata tertiæ ſunt declinationis ris faciút genetiuo. o. in gene tiuo in ꝓpriis ſi inuéta fuerint correpta ſecúdum rónem ſuprapoſitá. In appellatiuis uero. o. in genetiuo ꝓducunt. nidor nidoris. ſplédor ſplendoris. & ſiqua talia appellatiua or ſyllaba fuerint terminata. o. in genetiuo ꝓducunt: exceptis ſuprapoſitis. quæ quáuis ſint appellatiua. tamé. o. in genetiuo corripiunt ſicut ꝓpria. or. terminata. ut arbor arboris. æquor æquoris. marmor marmoris.

¶ Dur terminata unú legi in Plauto magudur. eſt ergo tertiæ declinationis ris faciés genetiuo ſed uide ne melius ſit noíatiuo nó magudur dicere. ſed maguderis: aut ſi rónabiliter quæramus placebit: ut monoptoton ſit. uel indeclinabile: quoniam nullus accuſatiuus ur ſyllaba terminatur. magudur ergo ꝑ totos caſus declinandum eſt.

Magudur

Maguderis

¶ Far terminatú unú repperi monoſyllabú tertiæ dclinatóis ris faciés genetiuo. r. duplicata hoc far huiꝰ farris numero ſemꝑ ſingulari. Ná quod Vergiliꝰ numero poſuit plurali. robuſtaq; farra. poetice poſuit nó rónabiliter ſicut æra mella uina. Quippe oía noía deoꝝ uel eleméto ꝝ uel earum reꝝ quæ aut ad pódus aut ad méſuram ꝑtinent ſingulariter declinantur: ſicut etiam in primo docui libro.

Far

Noía quæ tátú ſingulariter declinant.

¶ Fer terminata corripiunt & ſecúdæ ſunt declinatióis ri terminát genetiuum lucifer luciferi. frugifer frugiferi ſignifer ſigniferi. & ſiqua a ferendo fuerint deriuata habebunt in genetiuo. e. correptam ante ri. ſinaliter. e. perdunt in genetiuo afer afri.

Afer Afri

¶ Fir for. his ſyllabis nullum nomen repperi terminatum.

¶ Fur tertiæ ſunt declinationis ris faciunt genetiuo. hic & hæc & hoc fur & ſiqua talia.

Fur cómune trium generum.

¶ Gar non inueni hac ſyllaba nomen terminatum.

¶ Ger terminata corripiunt & oía ſecúdæ ſút declinatióis. ná aut gri faciunt genetiuo: aut ri. Tú ri ſi a gerédo nomé fuerit deriuatú. ut armiger armigeri. aliger aligeri. Si aliter gri. ut ager agri. piger pigri. niger nigri: excipit unum quod ris facit genetiuo. agger aggeris.

Agger aggeris.

¶ Gir non repperi nomen hac ſyllaba terminatum.

¶ Gor tertiæ ſút declinatióis ris faciút genitiuo. o. in noíatiuo correpta in gtó ꝓducta. frigor frigoris. fulgor fulgoris. algor algoris. & ſiqua talia.

¶ Gur tertiæ ſunt declinationis ris faciunt genitiuo. hic & hæc & hoc augur huius auguris. ligur liguris. & ſiqua talia.

Augur oís generis.

¶ Har non inuenies nomen terminatum.

¶ Her pura ſyllaba nó iuenies adiecta. c. añ. h. iueni unú. e. córepta i ntó in gtó uero peunte: ſi pulcher huiꝰ pulchri hoc latinú ſolú repperi ſecúdæ

Pulcher.

declinationis nā genetiuum.i.lr̄a terminatum inueni. & her producta ſi nitum.t.lr̄am ante ſe habēs ſed græcū.e.in genetiuo corripiēs declina tionis tertiæ.is.genetiuo terminať: æther ætheris.Hoc tamē ſcire debe

Orchus. Lurcho. Chalybes. Y. peregria tm̄ notanť.

mus quod poſt.c.lr̄am.h.latinitas nō habet: exceptis pulcher orchus lurcho ſic in antiqs.nam chalybes latinū nō eſt.y. enī lr̄am habet quæ in peregrinis adhibetur in latinis nunq̄.

Hir hor hur iar ier.nulla noīa repperi termiata q īuenerit doceat rōnē.

Ior tertiæ ſūt declinatiōis ris faciūt genetiuo.o.in noīatiuo correpta in genetiuo ꝑducta.hic & hæc maior maioris peior peioris.

Iur kar ker kir kor kur.his ſyllabis nullum nomen inueniť.

Lar familia ris Hilar Hilaris Hilarus. Siler.fl.

Lar tertiæ declinationis eſt ris facit genetiuo hic lar huius laris. Plau tus.ego ſū lar familiaris. Vergi.ꝑgameūq; larē.multi nūero ſemp plurali declinant.quidam dicunt hic hilar debere dici ſed barbariſmus eſt hila ris legi & hilarus in Terentio.

Ler hac ſyllaba duo nomina terminantur ſiler & celer quæ ſunt ter tiæ declinationis.

Lir nullum nomen repperi hac ſyllaba terminatum.

Color Colos Labos Labor Vomer Vomis

Lor tertiæ ſunt declinationis . o . in nominatiuo correpta in genetiuo producta ris ſyllaba terminato.hic calor pallor caloris palloris.color co loris. quāuis Salluſtius. igiť colos exanguis.ſicut labos & labor.

Lur mar mir his ſyllabis nulla nomina terminanť.

Mer correpta repperi nomen terminatū tertiæ declinationis ris faci ens genetiuo hic uomer huius uomeris & ubiq; correpta:diciť: & uo mis ſic & faciens genetiuum.

Mor tertiæ ſunt declinationis ris faciunt genetiuo.o.in noīatiuo ſem per correpta in genetiuo ſi appellatiua fuerint producťur amor amo ris:exceptis duobus quæ q̄uis ſint appellatiua tamē corripiunť.marmor marmoris memor memoris ſicut ſupra docui:or terminata nomīa ſi fue rint appellatiua in genetiuo ꝑducunť:exceptis quattuor arbor arboris. marmor marmoris.æquor æquoris.memor memoris.ꝓpria ubiq; corri pienť ſemper nullo excepto. Vnū contra omniū rōnē or terminatoꝝ &

Dilcors

aliqua cōſonāti ꝑpoſita genetiuo ris nō facit ſed dis diſcors diſcordis.

Murmur nu meri tm̄ ſin gularis. Nar fl. Nares

Mur & ipſa tertiæ ſunt declinationis ris faciunt genetiuo caſu mur mur murmuris.numero ſemper ſingulari.

Nar tertiæ ſunt ris facient genetiuo ſingulari.nar naris. nomen flumi nis. Vergilius Sulfurea nar albus aqua.numero ſemper ſingulari.Nam hæ nares numero ſemper plurali. Vergilius. Cum genere & Truncas inhoneſto uulnere nares

Degener

Ner nir nur.his ſyllabis nomē nullū repperi terminatū. Vnū repperi ner correpta terminatū declinatiōis tertiæ ris faciēs genetiuo.hic & hæc & hoc degener huius degeneris. Vergili9 degeneres aīos.Lucan9 dege ner o populus:& aliud unū gener ſecūdæ declinatiōis gener generi.

¶ Nor tertiæ ſũt declinatõis ris faciũt genetiuo.o.in noĩatiuo ſemp corre
pta in genetiuo uero in appellatiuis ꝓducta hic honor huius honoris mi Honor
nor huiꝰminoris:& honos. Vergi. ſi pietatis honos. Propria corripiũt Honos
o.ĩt genetiuo Antenor antenoris.agenor agenoris helenor helenoris.
¶ Par tertiæ ſunt declinatiõis ris faciũt genetiuo hic & hæc & hoc Par
uel impar paris uel imparis.diſpar diſparis.compar comparis.
¶ Per terminata corripiunť ſunt ſecũdæ.nã per.i.faciũt genetiuo caper
capri.aper apri:excepto uno generis oĩs tertiæ declinatiõis. e . correptã
ante ris habẽte hic Pauper pauperis.hæc paup. Teren . quã honeſte in Paup trium
patria pauper uiuere.diciť & hæc Paupera.Plautus hæc res eſt paupe- generum.
ra.& hoc Pauper.Vergilius. Pauperis & Tuguri. & hoc Piper huius Paupera
piperis.Perſius rugoſum piper. Piper
¶ Pir pur.his ſyllabis nullum nomen terminať.
¶ Por tertiæ ſunt declinationis corripiunť in nomĩatiuo in genetiuo ap
pellatiua producunť uapor uaporis ſapor ſaporis legi unũ nouo modo
figuratũ apud Salluſtiũ Publipor publiporis . nam quaſi ꝓprium eſt. Publipor
¶ Quar quer quir quis.non reperiunť his ſyllabis noĩa terminata.
¶ Quor terminata noĩa tertiæ ſunt declinatiõis ris faciũt genetiuo.o.in
genetiuo appellatiuoꝶ ꝓducta.ut liquor liquoris:excepto uno:& in ge-
nitiuo correpto.æquor æquoris:ſicut marmor marmoris quæ ſicut ſæpi
us docui:de appellatiuorum ratione excepta ſunt or ſyllaba terminato-
rum.o.in genetiuo productam habentium.
¶ Rar rer rir rur.his ſyllabis nulla nomina terminata inueni.
¶ Ror tertiæ ſunt ris faciũt genitiuo in eo ꝓducta in appellatiuis mœro
ris erroris terroris ſororis.
¶ Sar tertiæ ſũt declinatõis ris faciũt genetiuo Cæſar cæſaris & ſiq̃ talia.
¶ Ser terminata nomina corripiunť & ſunt tertiæ declinationis & ris fa
ciunt genetiuo:ſi aliud ex ſe genus non fecerint:ut anſer paſſer anſeris
paſſeris ſi fecerint aliud genus ſecundæ erunt declinatiõis ri faciẽt gene
tiuo. hic miſer huius miſeri.
¶ Sir ſur.his ſyllabis nulla nomina terminanť.
¶ Sor tertiæ ſunt declinationis ris faciunt genetiuo producta in appella
tiuis.meſſor meſſoris.foſſor foſſoris.cæſor cæſoris:& ſiqua talia. Cæſor
¶ Tar pura non inueni nomẽ aliquod terminatum.s.litera uel alia con-
ſonanti antecedente iuncta facit nomen tertiæ declinationis ris faciens
genetiuo inſtar inſtaris.nectaris. Inſtar iſtaris
¶ Ter pura ſi nõ fecerint aliud genꝰ ex ſe tertiæ ſunt. mater pater matris
patris.linter lintris unũ in genetiuo.e.correptam ante ris habet hic later
huius lateris. Terẽtius.laterẽ lauẽ. ſi fecerint aliud ex ſe genus ſecundæ
erunt declinationis.i.genetiuo faciẽtia.dexter dextri facit dextra dextrũ.
excipiť unũ quod nomĩatiuo ſolũ caſu & uocatiuo declinať.ſi iuppiter
o iuppiter:nã q declinãt huiꝰiouis declinẽt hic phœbus huiꝰapollinis. Iuppiter.

¶ Ter ſecūdæ ſunt declinatiōis tri faciunt genenitiuo. magiſter magiſtri auſter auſtri noſter noſtri. quidā excipiūr duo ris faciētia genetiuo nō. i. eq̄ſter eq̄ſteris. pedeſter pedeſteris. ſed eq̄ſtris & pedeſtris melius dicit.

Equeſter Equeſtris Pedeſter Pedeſtris

¶ Tor ſiue pura ſiue aliqua cōſonāti p̄cedēte tertiæ ſūt declinatiōis ris faciūt genetiuo. orator oratoris quæſtor q̄ſtoris. caſtor & corripit in genetiuo ſicut ſæpiſſime docui. in appellatiuis ꝑducta eſt exceptis illis q̄tuor ſuprapoſitis. arbor arbor. æquor æquoris. marmor memor. In ꝓpriis uero ſemp correpta nunq̄ producta ſunt ſiue pura ſiue aliqua conſonanti præcedente & iuncta.

¶ Tur terminata nomina tertiæ declinationis ris faciunt genetiuo. Turtur aſtur turturis aſturis.

¶ Var hac ſyllaba nomen nullum repperies terminatum.

Verber

¶ Ver ſiue ꝑducta ſiue correpta terminatum nomen tertiæ declinationis ris facit genetiuo uerber uerberis. cadauer cadaueris.

¶ Vir terminata nomina ſecundæ ſunt declinationis ri faciunt genitiuo uir uiri. treuir treuiri.

¶ Vor tertiæ ſunt declinationis ris faciunt genitiuo liuor liuoris. o. in nominatiuo correpta. in genetiuo producta rōne quam ſæpe docui.

¶ Vur xar xer xir. his ſyllabis nulla nomina repperi terminata.

¶ Xor tertiæ ſunt declinationis ris faciunt genetiuo. u. ante eam in appellatiuis producta uxor uxoris.

¶ Xur zar zer zir zor zur. his ſyllabis ſiquis nomen aliquod inuenerit doceat rationem declinationis.

Anxyr

¶ Xyr iuueni græcum tertiæ declinatiōis ris faciens gtō. anxyr anxyris.

¶ S. litera terminata noīa oībus declinatiōibus regūt. ideſt qnq;nā &. æ. diphthōgū faciūt genetiuū. ut æneas æneæ. & . i. ut magn9 magni & is. ut uen9 ueneris. & us. ut fruct9. & ei. ut dies diei fides fidei. Ergo ꝑ ſyllabas noīati doceam9 q̄lis eueīt genetiu9: uñ dclinatōes ſingulæ dclinant.

¶ As pura terminata pene tota græca ſūt. ergo ſi fecerint apud græcos genetiuū. ου. erūt apud nos primæ declinatiōis. i. genetiuū. æ. diphthōgo terminabūt. ut λυσιασ λυσιου hui9 lyſiæ αινειασ αινειου huius æneæ. Si apud græcos fecerint genetiuo τοσ apud nos erūt tertiæ declinatiōis is ſyllaba terminātia. ut θοασ θοαντοσ. Thoas hui9 thoantis. fœminini generis ſi erūt & ipſa tertiæ ſūt declinationis: ſed dis terminabūt genitiuū. ut τρῳασ τρῳαδοσ Troas Troadis. & oia talia quæ cōtra rōnem latinitatis ſecūdum græcos ultima ſyllaba acuunt ut Thaumātias Thaumātiadis. nā ſi nō acuerimus erit nomen generis maſculini. & faciet genitiuū. æ. diphthōgo terminatū primæ declinationis. ut Pelias peliæ. & Thaumantias thaumantiæ.

Thaumantias. Pelias

¶ Es pura inuēta noīa latina ſi ꝑducta fuerint qntæ erūt declinatiōis. nā genetiuo ei faciēt ſepatis. ut ſpecies ſpeciei & oia talia: excepto uno tertiæ declinatiōis tis faciēs genetiuo quies getis. Ex hoc cōpoſitū ꝑducta

Quies getis.

ei faciet

ei faciet in genetiuo quintæ ſcilicet declinatiōis. Requies requiei. Corre
pta uero es tertiæ ſunt declinationis tis faciūt genetiuo miles militis in- Requies requiei.
quies inqetis. oīa tamē in genetiuo ante is uel ante ei ꝓducunt. Græca
uero es pura terminata omnia ꝓducūnt tertiæ ſunt declinationis. nā is
genetiuo faciūt. ut Gobryes gobryis & ſiqua talia. es correpta termina
ta tertiæ ſūt declinatiōis tis faciūt genetiuo. ut aries arietis: & ſiq̄ talia.

¶ Aes terminata latina ſūt oīa tertiæ declinationis ris uel dis faciūt gene
tiuo. ut æs æris. Præs prædis. Quidam hi prædes numero ſemꝑ plurali Præs p̄dis
putant ſed errant. Nam Cicero pro Præde litis uindiciarum.

¶ Is pura terminata & græca ſunt & dis faciūt genetiuo. lais laidis. thais Nais
thaidis. Nais naidis. Vergilius poetice Naias naiadis poſuit. Aegle naia Naias
dū pulcherrima: nō naidum. excipiunt duo quæ is uel tis faciūt geneti-
uo Calais & noīatiuo & genetiuo hic Simois huius Simois uel ſimoen Simois
tis. Omnia tamen tertiæ ſunt declinationis.

¶ Os pura terminata latina duo inueniunt monoſyllaba unū ꝓductum Os oris.
ris faciēs genetiuo os oris. & aliud correptū ſis faciēs genetiuo os oſſis. Os oſſis
Quidā hoc oſſū dicūt ſed errāt. Nā oīa um terminata datiuo & ablati- Oſſum oſſi
uo pluralibus is faciūt: hoc autē bus oſſib9 ſecūdum rōnem tertiæ decli
nationis is genetiuo ſingulari terminatū. Græca ſecūdæ erūt declinatio-
nis lageos lagei Vergilius. Tenuiſq; lageos Androgeos androgei. hoc
ꝓducit: illa corripiunt oīa: hæc in genetiuo ante nouiſſimā lrā; aut cor
ripient aut eam in. i. mutabunt.

¶ Vs pura terminata ſi. i. ante ſe habuerint genetiuo faciēt duas. i. ſecū-
dæ ſcilicet declinationis. Vergilius uergilii. Terētius terētii. in alterā uo-
calem. una. i. ut arduus ardui. carduus cardui. I. ergo ante us habētia ſi ꝓ
pria fuerint uocatiuo. i. terminabunt. ut o Vergili o Terēti: appellati-
ua. e. correpto o egregie. exceptis cōparatiuis quæ tertiæ ſūt declinatiōis
tis genetiuo faciētia. ut hoc carius huius carioris melioris. Omnia tamē
cōparatiuo us ſyllaba terminata generis ſint neutri neceſſe eſt.

¶ Aus terminata tertiæ erunt declinationis dis faciunt genetiuo laus
laudis. fraus fraudis.

¶ Eus ſecūdæ ſūt declinatiōis. i. faciūt genitiuo. tyde9 tydei. pele9 pelei.

¶ Vus uel uos ſecūdæ ſūt declinatōis. i. faciūt genetiuo. ſi ceruus uel cer-
uos: neruus uel neruos cerui huius nerui & ſiqua talia.

¶ Vas terminata tertiæ ſunt declinationis ſis uel dis faciunt genetiuum Vas uaſis
uas uaſis. Terentius nec uas nec ueſtimentum. Vas uadis Cicero tanq̄ Vas uadis
uade & ſiqua talia.

¶ Ves omnia corripiuntur & tertiæ ſunt declinationis tis facientia ge-
netiuo ut diues tis & ſiqua talia.

¶ Vis tertiæ ſunt declinationis is faciētia genetiuo hæc nauis huius na-
uis. noīatiuo plurali ues ꝓducto faciunt hæ naues. excepto quod facit:
res noīatiuo plurali hæc uis huius uis hæ uires. Lucretius tamen nume- Vis Vires

ro plurali hæ uires & has uis.ut ſit nomē uires numero ſemp plurali. & hæc uis hæ uis has uis o uis caſus habēs in numero plurali tres: excipit̄ unū quod ris facit gtō:hic puluis huius pulueris numero ſemp ſingulari.

Puluis

¶ Vas terminata græca ſunt:unde ſi apud illos genetiuo τοσ fecerint apud nos tis tertiæ declinationis.hic Abas huius abatis.nam apud illos αβαντοσ.ſi apud illos βου apud nos hæ primæ declinatiōis.ut Hiarbas Hiarbæ ιαρβου enim facit.

Abas
Hiarbas

¶ Bes terminata ꝓducta ſūt ſemp tertiæ declinatiōis.nā bis faciūt genetiuo hæc labes nubes hui9 labis nubis.unū correptū repperi & ipſū tertiæ declinatōis:& ris faciēs genetiuo hic & hæc & hoc pubes huius puberis.ſic Aqla rettulit Tulliū dixiſſe.quā declinationē ſecutus Salluſtius in Iugurtha puberes aut interfecit.

Pubes puberis trium generum
Aquila grāmaticus

¶ Bis tertiæ ſūt declinatiōis.nā bis faciūt genetiuo hic Anubis uel Curubis huius anubis uel curubis nomē ciuitatis lectū in Salluſtio.ſi ſcrobis huius ſcrobis genere maſculino. ſic Plaut9 ſexagenos ſcrobes.hæc ſætabis huius ſætabis.hic & hæc īpubis hui9 īpubis. Verg. Comitēq; ipubis Iuli.poterit & īpubis īpuberis:ſicut Tulli9.filiūq; eius īpuberem.

Curubis urbs.
Scrobis
Sætabis
Impubis

¶ Bos terminata ꝓducunt̄ & tertiæ ſūt declinatiōis uis eteni faciūt genetiuo hic & hæc Bos huius bouis.Horatius.Intactas boues.his & ab his bubus nō bouibus.Quidā hic labos & hæc arbos declināt. ſed melius or termiabunt̄ labor arbor.lectū Stobos ī Salluſtio nūero ſēp plurali. hi Stobi nomē ciuitatis. herebos græcū ē qđ poterit latie herebus dici.

Arbor
Arbos
Labor
Labos
Stobi ciuitas.
Herebus

¶ Bus omnia ſecundæ ſunt declinationis bi faciunt genetiuo. Nimbus cibus albus nimbi cibi albi & ſiqua talia.

¶ Cas unum repperi terminatum tertiæ declinationis dis faciens genetiuo Arcas arcadis.

Arcas

¶ Ces omnia producuntur:ſed latina dis faciunt genetiuo. ut merces mercedis:græca cis Drances drancis uel drancetis.Saces ſacis uel ſacetis.omnia tamen declinationis tertiæ.

Drances

¶ Cis tertiæ ſunt declinationis.nam cis faciunt genetiuo hic & hæc dulcis huius dulcis.Quidam putant hæc calcis debere dici non hæc Calx ſed errant.Nam cis terminata ſi non fuerint generis communis: græca ſunt hic Acis nomen fluuii in Sicilia.

Calx
Acis flu.

¶ Cos nullum nomen repperi latinum terminatum: inuentor ſit etiam doctor rōnis declinandæ declinationis. græca ci faciēt genetiuo Damaſcos damaſci.ſicut Lucanus uentora damaſcos. nomen ciuitatis.

Damaſcos urbs.

¶ Cus hac ſyllaba terminata maſculina quidem omnia ſecūdæ ſunt declinationis.Marcus.ſaccus.porcus. Truncus.marci.porci. ſacci. trunci.excipiunt̄ tria huius Arcus.Lacus. Acus. Deminutio genus ſeruat. hic Aculeus non hæc aculea.fœminina uero cus terminata quartæ cu s facientia genetiuo quercus huius quercus:hæc ficus huius fici pomum. ſic Martialis.Dicamus ficos quas cōſtat in arbore natas.& huius ficus.

Acus in gn̄e Aculeus.

Dicemus

Dicemus ficus Cæciliane tuos.

Neutra noīa cus terminata tertiæ ſunt declinationis ris faciētia genetiuo.pecus ulcus pecoris ulceris.Secus duas res ſignificat aduerbiū ſeparandi haud ſecus ac iuſſi faciū:& ſexū.Salluſtius uirile ac muliebre ſecus.Oīa autē noīa neutra us terminata tertiæ ſunt declinatiōis ris faciunt genetiuo:exceptis quattuor uulgus pelagus pus uirus.Sed uulg9 & pelagus ſecūdæ ſunt declinationis gi faciūt genetiuo: pelagi uulgi numero ſemp ſingulari.uulgus neutro & maſculino genere declinat̄.Vergilius.ignobile uulgus. & hinc ſpargere uoces in uulgum ambiguas. Pus & uirus tres caſus tantum recipiunt in numero tantūmodo ſingulari declinant̄ hoc pus uel uirus.o pus uel uirus. | Nomīa neutra cus terminata. Secus Nomīa neutra us finita Vulgus Pus Virus

Das primæ ſunt declinationis dæ faciunt genetiuo:lycidas lycidæ.Midas midæ. & ſiqua talia.

Des omnia ſunt pducta & plene græca omnia unde arbitrio noſtro declinabunt̄.& tertiæ declinationis rōne dis facientia genetiuo:& primæ dæ terminata caſu genetiuo.Pelides.Tydides.pelidis uel pelidæ. Tydidis uel tydidæ.unū nomen latinū repperi des ſyllaba terminatū declinationis quintæ ei ſeparādi faciens genetiuo fides fidei.e. in genetiuo correpta rōnem ſupra docui.Legi hic œdipodes huius œdipodæ. Nam ſi œdipos declinauerimus genetiuo dis faciet ſicut melāpos melāpodis Lyſipos lyſipodis.Nam ſi ante pus ſyllabam nominatiuus.p. habuerit pi faciet genetiuo ſecundæ declinationis lyſippus lyſippi. Chryſippus chryſippi:Philippus philippi. | Pelides Tydides Fides Oedipodes Oedipos Oedipus Lyſippos Lyſippus

Dis terminata tertiæ ſunt declinatiōis:dis faciūt gtō.hic & hæc rudis: hui9rudis.hæc fidis hui9fidis:fidibuſq; canoris.hæc glādis ſicut Verg. | Fidis Glandis

Dos producta tertiæ ſunt:tis faciunt genetiuo.Dos dotis. Sacerdos ſacerdotis.Dos correpta græca ſunt ſecūdæ declinationis di faciunt genetiuo.Tenedos tenedi.poteſt tamen tenedus dici. | Tenedos Tenedus

Dus oīa maſculina ſecūdæ ſunt:& di faciunt genetiuo nidus nidi.Tardus tardi nardus:hæc aradus nardi aradi.Sed melius nardos & arados dicunt̄ ſicut Tenedos nā græca. excipit̄ unum quartæ declinatiōis dus faciēs genetiuo.hic gradus huius gradus.Nam neutra nomina dus terminata ris faciūt genetiuo. pōdus pōderis ſidus ſideris rōne neutroꝝ us terminatoꝝ quā ſupra docui.Nā fœmina dus terminata nō reppi latina. | Aradus Nardus Arados Nardos

Fas tertiæ eſt declinationis græcū tis faciēs genetiuo nō.a.ante.a.n.habens Elephās elephātis dicit̄.& Elephātus elephāti ſecūdæ declinatōis Latina duo repperi ideclinabilia.hoc fas hoc nefas.Nā fandi atq; nefādi a noīatiuo uenit hoc fandum.& hoc nefandum. | Elephas Elephādus Fas Nefas

Fes fis fos.his ſyllabis non repperi nomina terminata doceat qui repererit.fes inueniunt̄ ſed uulgaria. | Fandi Nefandi

Fus ſecundæ ſūt declinatōis.ſi facient genetiuo rufus rufi.& ſiq̄ talia. | Rufus

Gas unū latinum monoptotū repperi generis oīs nugas. Græca ter | Nugas

tiæ ſunt declinationis tis faciētia gtō.n.ante eam habētia Gigas gigãtis.
¶ Ges correpta tertiæ ſūt tis faciūt gtō ſeges ſegetis.producta uero gis
Gyges ſtragis.Græca uero gis uel tis uel gæ.Gyges gygis uel gygetis uel Gy-
Ganges gæ:Ganges gangis uel gangetis uel gangæ.
¶ Gis non inueni hac ſyllaba nomen terminatum.
Argos ¶ Gos & corripit & græcum eſt.hoc Argos huius Argi declinatiōis ſe-
cundæ:hoc tñ nomē numero ſingulari genere neutro dr̄ plurali uero ma
Porrum ſculino hi argi.ut hoc Porrum hi porri.His cōtraria ſūt numero ſingu-
Tartarus lari maſculina plurali neutra.hic Tartarꝰ hæc tartara.Hic gargarus hæc
Tartara gargara.hic mænalus hæc mænala.
Gargarus ¶ Gus ſecūdæ ſunt gi faciūt genetiuo mergus mergi.neutra ſicut ſupra
Gargara docuimus us terminata oīa tertiæ declinationis ris genetiuo faciētia fri-
Mænalus gus frigoris:exceptis quattuor.uulgus pelagus pus uirus de quibus pau
Mænala lo ante tractaui.
Orchas ¶ Has tertiæ ſūt græca:dis gtō faciētia orchas orchadis.Vergi.Orcha-
Naphthas des & radii.unū īueni barbarū monoprotū naphthas Salluſtiꝰ poſuit.
¶ Hes producta græca ſunt tertiæ declinationis chis uel tis faciētia ge-
Chremes netiuo.Laches lachetis.uel lachis.Chremes chremis uel chremetis.Da
res.Daretis uel Daris.Terentius puerum conueni chremis.
Bacchis ¶ His tertiæ ſunt.dis faciunt genetiuo Bacchis bacchidis.
Tharrhos ¶ Hos nō īueni niſi unum barbarum numero ſemper plurali.Tharrhos
oppidum nomen ciuitatis lectum in Salluſtio.
Orchus ¶ Hus ante.c.orchus orchi ſecūdæ declinationis.
Thias ¶ Ias græca dis faciunt genetiuo tertiæ declinatiōis.Thias thiadis.
¶ Ies iis.his iunctis nullum nomen repperi terminatum.
Veios urbs ¶ Ios productū unū inueni numero ſemꝑ plurali Veios ciuitatis nomē.
¶ Ius monoſyllabū.u.ante ris habebit in genetiuo ius iuris diſſyllabū.
uel amplius comparatiua & ipſa ris faciūt.ſed ante eam.o.productam
Maius maioris.Peius peioris.
¶ Kas kes kis kos kus.his ſyllabis nullum nomen terminatur ratione.
K.lr̄æ ptās. K.literæ quam ſupra docui.quod nunq̄ niſi.a.ſolum poſt ſe habet nul
la altera litera ſecum iuncta.
¶ Las ſi uocalem ante habuerit.e.uel aliam conſonātem præter.l.r.pri-
Hylas mæ erunt declinationis Hylas hylæ.Aſylas aſyllæ.Amyclas amyclæ
nomē lectū in Lucano.molli ꝯſurgit amyclas quē dabat alga toro:ſi.l.
habuerint tertiæ erunt delinationis.nam aut dis aut tis faciūt genetiuo.
Pallas pal- ut Pallas palladis.uel pallātis.Quidam putāt cum.t.debere dici pallā-
ladis tis ſi noīatiuus.n.habuerit.Tunc palladis ſi nō habuerit.n.noīatiuꝰ.ſed
Pallas pal- errāt.nam nullum de his noībus.n.habet.Sed differētia genetiui ab ac
lantis centu noīatiui cognoſcit.Pallas in pal.habens acutū pallātis facit.Pal-
las habēs acutū palladis facit:excipit unum quod q̄uis habeat ante las
in noīatiuo tamē genetiuo nec tis facit nec dis.Sed illa rōne primæ decli

nationis

nationis nō tertiæ Achilas huius achilæ nomē lectum in Lucano.

Achilas

¶ Les correpta latina tis faciūt genetiuo miles militis.e.in.i.mutata: excipitur unū quod in genetiuo.e.ꝑducit locuples locupletis producta latina lis faciūt Hercules Achilles herculis achillis. Vnū legi Les terminatū ſine aliqua rōne declinatiōis cales nomē oppidi græca les terminata oīa ꝑducuntur: & aut lis faciūt gtō uel tis.ut Thales thalis uel thaletis. Eteocles eteoclis.ergo omnia tertiæ ſunt declinationis.

Locuples
Hercules
Cales opp.
Thales
Eteocles

¶ Lis terminata oia tertiæ ſūt declinatōis.nā lis termināt genetiuū h̄ facilis hui9facilis.h̄ mollis hui9mollis.excipit̄ tis faciēs gtm̄ hæc lis hui9litis.græca lis termiata aut lis faciūt genetiuū aut dis.ut Damalis hui9 damalis.uel damalidis nomē meretricis Horatianæ.hoc tū̄ ſcire debem9 ꝙ oīa noīa latina lis terminata cōia ſūt duoꝝ generū:ut h̄ & hæc facilis difficilis mollis.excipit̄ unū lis.h̄ & hæc gracilis.h̄ & hæc ibecillis. Sed Terē.noue.ut graciles ſiērntō ſingulari hæc gracila.hæc ibecilla.Nā ſi a ntō lis termiuato poſuiſſet nrm̄ plurală les termiabat graciles. Tale eſt Salluſtianū imbecilla ætas nō ibecillis.hoc tū̄ ſcire debemus qđ lis termi nata latina cōia duū generū neutrū faciēt.e.correpto.excepto Lis litis.

Lis
Damalis
Hora. Neu
multi dama
lis meri Baſ
ſum threicia
uincat amy
ſtide.
Gracilis
Gracila
Imbecilla.

¶ Los ꝑducta unū nomē repperi terminatū & correptū unū apud Lucanum lectū hæc Mallos hui9malli ſecūdæ dclinatōis nomē ciuitatis.Nā ꝑducta Colos coloris.Salluſti9igit̄ colos exanguis:ſed meli9color dr.

Mallos
Colos & color

¶ Lus termiata oīa ſcdæ ſūt dclinatōis li faciēt gtō Mal9 mali Populus populi.Romul9romuli.exceptis neutris ꝗ ſicut frequētiſſime docui ris faciūt gtō Vell9uelleris rōne neutroꝝ us termiatoꝝ.& uno fœminō ris faciēte gtō.u.& in ntō & in gtō ꝑducta.u.ante nouiſſimā ſyllabā hābē tem cōſonātē cōtinētia ꝑducunt̄.ut Tellus telloris Iuuētus iuuentutis. Senectus ſenectutis.An9anuis.Sus ſuis iō corripiunt̄ quoniā nouiſſima ſyllaba ſine cōſonātie eſt.hæc Colus ſcdæ eſt declinatōis li faciēs gtō huius Coli.Nam Vergilius.Cui tolerate colo uitamq̄ datiuus a gtō.i. terminato uenit.& quartæ declinationis us terminans genetiuum.ſicut Statius Thebaidos libro.iii.Nigræq; ſororum iurauere colus:q nominatiuus pluralis a genetiuo ſingulari us terminato deducit̄.

Tellus
Iuuentus
Anus anuis
Colus

¶ Mas latinū unū monoſyllabū repperi.tertiæ declinationis ris faciens gtō.Mas maris.Vergili9accuſatiuū pluralē ſolue mares.Græca idifferēter dclinant̄ & priæ declinatōis.æ.diphthōgo termiato gtō & tertiæ dis termiato gtō.Mimas mimæ uel mimādis.Gras græ uel grādis Athamas athamæ uel athamātis in noīatiuo ſine n lr̄a in cæteris caſibus cum ea: ſic pallas pallātis.nā Mimas in mas acutū dis facit genetiuo mimas mimadis:& melius pereūte lr̄a de noīatiuo fit nomē latinū primæ declinationis æ genetiuū terminās hæc Mimas huius mimæ.

Mimas mimæ & mimantis
Gras græ
Athamas athamæ.

¶ Mes correpta faciunt gtō tis Limes trames limitis tramitis.Producta ſemp mis Fames famis.Græca ſemp ꝑducunt̄ & aut mis faciūt gtō aut tis.ut Chremes chremis uel chremetis.Terē.ēt inde abiēs pueꝝ cōueni

Mimas mimadis.

chremis.& Iubeo chremetē.Oīa igiť tertiæ ſūt dclinatōis:qm̄ mis faciūt gtō & iueni gtō chremi.& antiquæ eſt rō declinatōis.dtō uti ꝑ gtō:ſn feli cis Vlyſſi ꝑ ulyſſis.Achilli ꝑ achillis:ad bellū Perſi.macedonicū ꝑ pſis.

Exanimis Exanimus Vomis Cucumis

¶ Mis cōia qdem duoꝝ generū mis faciūt gtō.Vnanimis Exanimis. hu ius unaminis examinis.dicim9 & hic exanimus & unanim9 unius ergo generis oīa mis ſyllaba terminata ris faciūt gtō hic uomis huius uomis huius uomeris.Martialis cum genere & cucumis rectum.ergo omnia mis terminata tertiæ ſunt declinationis.

¶ Mos producta unū monoſyllabum legi tertiæ declinatiōis ris faciens genetiuo.hic mos huius moris.correpta nullum legi.

¶ Mus pene oīa ſecūdæ ſunt declinatiōis mi facientia gtō Humus hu mi Almus almi.neutro uero ris faciēt gtō. Nemus nemoris ſecūdum ra tionē neutroꝝ us terminatoꝝ:de qua frequēter docuim9.unū maſculini gñis legi tertiæ declinatōis ris faciēs gtō.h mus hui9 muris : ut Horatius Parturiēt mōtes naſceť ridicul9mus.& unū ſcdæ dclinatōis & qrtæ us fi niēs gtō.hæc dom9 hui9 dom9 & domi. Terē.domi ſociq̄ fac ut uiciſſim memineris.memini illi9 rei.nec meminiſſe uix media palinurus in unda.

Domus domi

¶ Nas latina ſdifferētet declinabunť aut primæ declinatiōis æ facientia gtō.ut Mæcenas mæcenæ:aut tertiæ tis facientia.ut mæcenatis. Græca tertiæ ſūt acuto in nouiſſima ſyllaba cōtra tōnem latinæ linguæ:ſed dis faciētia genetiuo mænas mænadis nomē bacchæ.ſic Perſi9 & Horan9.

Mæcenas mæcenæ Mæcenas in accentu Mænas

¶ Nes correpta nō legi.pducta uero ſi latina fuerint ídifferētet priæ uel tertiæ dclinatōis rōne flectunť. ut Norāes uel nolanes nolanæ uel nota næ noranis:uel nolanis.Græca uero tūc priæ erūt declinatōis apud lati nos ſi apud græcos ου faciēt gtō.ut Hoſtanes οσθάνου hui9 hoſtanæ Δημοσθένης:Δημοσθένους huius Demoſthenis.

Noranes Noranæ Nolanes Nolanæ

¶ Nis tertiæ ſūt ſimilē noīatiuo genetiuum faciēt.ut Canis inanis.exce pto uno quod ris facit gtō Cinis cineris.& hæc latina.Græca nis termi nata aut Nis faciunt genetiuo aut dis.hæc Philenis philenis uel phileni dis.Dardanis dardanis uel dardanidis.

Cinis cineris

¶ Nos tertiæ ſunt declinationis is pura facientia genetiuo.o. in noīati uo producto in genetiuo correpta.Minos minois.

Minos

¶ Nus oīa ſecūdæ ſunt declinatōis.nā i faciūt in genetiuo Lin9lini.Ca nus cani.San9ſani.Ianus iani.Annus anni.Seuerian9ſeueriani. Aſin9 aſini.Vān9uāni.Aln9alni.Pin9pini.exceptis tertiæ declinatōis uno ris faciēte gtō: Ven9ueneris.altero is noua rōne hæc Anus hui9anuis.Te rētius.hui9 Anuis cā opinor q̄ erat mortua:& duob9 quartæ declinatio nis nos faciētib9 gtō hæc Manus hic Sinus hui9man9ſinus.Nā neutra in nus terminata oīa ris faciunt gtō ſecundū rōnē quam frequentiſſime ante mōſtraui.Hoc tamē ſcire debem9 qđ oīs noīatiu9 Nus terminat9 corripiť.excepto eo qui in gtō.u.habet ante nouiſſimam ſyllabā haben tem dūtaxat conſonātem.nā anus & ſus anuis & ſuis habēt quidē in ge

Venus ueneris Anus anuis

netiuo.u.

netiuo.u.antē nouiſſimā ſyllabā:tamē corripiunť quoniā ipſa nouiſſima ſyllaba genetiuo conſonātem non habet.

¶ Gnas tertiæ ſunt declinationis tis faciunt gtō prægnas prægnatis.

¶ Gnes ſilr tertiæ ſunt declinatiōis. Magnes magnetis & ubiq ꝓducta.

Prægnas

¶ Gnis tertiæ ſunt ſimilē facientia genetiuum nominatiuo. ignis huius ignis. & ſiqua talia.

¶ Gnos non inueni hac ſyllaba nomen finitum.

¶ Gnus omnia ſecūdæ ſunt declinationis gni facientia genetiuo. Agnꝰ agni. Magnus magni: & ſiqua talia.

¶ Pas græca ſūt tertiæ dclinatōis dis faciūt gtō Lāpas lāpadis & ſimilia.

¶ Pes ꝓducta latina uel græca tertiæ ſunt declinationis pis facient gtō. Puppes puppis: Valles uallis. Rupes rupis. Vulpes uulpis. Aſpes aſpis. excepto uno monoſyllabo qđ dis facit genetiuo Pes pedis. ex eo figurata corripiunť & dis faciūt gtō Alipes alipedis Sonipes ſonipedis. unū excipiť ab eo tractū quod in nomīatiuo produciť in gtō pis facit hæc Apes huius apis. nā ab eo dictæ apes quod ſine pedibus naſcunť ſicut Vergilius de his. Trunca pedum. nā Apes ſi pes corripueris barbariſmus erit. Apæs græce ſignificat hoiem ſine filiis. Pes correpta latina nō tracta a pede tis faciunt gtō. ut Præpes præpetis. Hoſpes hoſpitis. excepto uno quod pis facit nō tis Aucupes huius aucupis: nā q auceps declinat errat. Oīa ceps terminata tis faciūt gtō Præceps ꝑcipitis. Anceps ancipitis. Præterea nominatiuo plurali. Terētius aucupes dixit. piſcatores aucupes: unde docuit nominatiuo ſingulari aucupes debere dici nō auceps. nam aucupetes dixiſſet numero plurali.

Puppes
Valles
Rupes
Vulpes
Aſpes
Pes & ſde compos.
Apes
Apis
Apæs orbꝰ & ſine liberis
Aucupes
Auceps nō dciť

¶ Pis latina dis faciūt gtō Lapis lapidis. Græca aut pis aut dis. ut Iaſpis huius iaſpis uel iaſpidis. Serapis huiꝰ ſerapis uel ſerapidis. oīa declinationis tertiæ. hæc ſinapis huius ſinapis Plautus in Pſeudulo. Alii meliꝰ genere neutro indeclinabile hoc ſinapi ſicut hoc gummi.

Sinapis
Sinapi

¶ Pos ꝓducunť & ſūt declinationis tertiæ ſi ſūt generis cōmunis tis faciunt gtō. ut hic & hæc Nepos huius nepotis quāuis multi hæc neptis dicant nō hæc nepos. uniꝰ uero gnīs pos terminata ris faciunt gtō hic Lepos huiꝰ leporis. Nā quod arpos legimꝰ nūero ſemꝑ plurali declinanť.

Nepos cōē duū generꝫ.
Neptis
Arpi

¶ Pus correpta latina ſūt & ſecūdæ declinationis pi faciant gtō. Lupus lupi. Cāpus cāpi. Lippus lippi. exceptis duobꝰ uno monoſyllabo idecli nabili Pus: & uno tertiæ declinatiōis ris faciente gtō Lepus leporis. o. correpta. nā ſi erit leporis ſignificat elegantiā a noīatiuo lepos. Græca pus terminata tertiæ ſunt declinatiōis dis faciētia gtō. Melampus melā podis. Oedipus œdipodis quāuis domus œdipodæ lectum eſt.

Pus
Lepos leporis
Oedipus

¶ Pys græca ſunt, nam. y. lrām latina nomina nunq̄ habent. Sunt autē tertiæ declinatiōis ys pura terminata genetiuū. hic Capys huiꝰ capys.

Oedipodes
Capys.

¶ Pans tertiæ ſūt dclinatōis tis faciūt gtō Stipās ſtipātis. hoc tn̄ teneamꝰ ꝙ oīa noīa ns termīata tis faciūt gtō, exceptis duobꝰ q̄ tis faciūt & dis.

Frons frótis Frons frondis:& Frons frontis. Lens lendis & lentis. quidam putát hæc
Frós fródis lentis debere dici & hæc lendis ſed errant quia non inueni hac ſyllaba
Lens lentis nomen aliquod terminatum.
Lendis ¶ Ques correpta tis faciũt gtõ. equis eqtis. Nã qetes & inqes es terminã
tur nõ ques:& de his ante tractaui. & ſũt tertiæ declinatõis is faciũt gtõ.
¶ Quis pronomina reguntur non nomina.
¶ Quos quis ſecũdæ ſũt declinatiõis:q faciũt genetiuo equus equi.
¶ Ras primæ ſunt declinationis ræ faciũt genetiuo Hieras huius hieræ.
Hieras Cicero in Cæſarianis. Hieras & Blæſamius & Antiochus.
¶ Res correpta tis faciũt genetiuo teres teretis. pducta ris Antores an
toris. Seres ſeris. Lucanus ſub iuga iã ſeres. Verres uerris. exceptis duo
bus uno monoſyllabo qntæ declinationis. e. in gtõ correpta res & uno
Ceres diſſyllabo quod gtõ ante ris una ſyllaba correpta plus creſcit Ceres ce
teris in noiatiuo. e. lrã producta in genetiuo utraq3. e. correpta: ergo oĩa
res terminata ſiue producta ſiue correpta tertiæ ſunt declinationis. exce
pto uno monoſyllabo quintæ declinationis res rei.
¶ Ris tertiæ ſũt declinatõis ris uel dis faciũt gtõ Iris hui9 iris uel iridis. Pa
ris hui9 paris uel paridis. unũ ris ſolũ facit Liris hui9 Liris nomẽ flumis.
¶ Ros oĩa producunt. & ſũt tertiæ declinatõis ris faciũt genetiuo. mo
noſyllabũ ris facit ros roris. Græca ſecũdum rõnem ſuam ſi apud illos
Tharros οσ apud nos is. Si apud illos τοσ apud nos tis ερωσ ερωτοσ æro
tis Tharros nomẽ eſt numeri ſemper pluralis.
¶ Rus terminata ſi aliud ex ſe genus fecerint ſecũdæ erunt declinatiõis
ri faciẽt genetiuo. Carus cari Auſterus auſteri. Murus muri. hac rõne. i.
ſecũdæ declinatiõis etiã greca noĩa declinant: quãuis nõ faciãt aliud ge
nus. ut Tartarus tartari Gargarus gargari: hæc tamẽ numero ſingulari
maſculina ſunt pluraliter neutra: ſicut Mænalus mænala. Quæ uero lati
na aliud genus non faciunt rus terminata quartæ ſunt declinationis. &
rus faciunt genetiuo. ut hic currus huius currus. excipiuntur quattuor
unum ri faciens genetiuo: quãuis aliud genus ex ſe non faciat. hic Mu
Laur9 lauri rus huius muri. alterum indifferenter ſecundæ declinationis ri faciẽs ge
& laurus netiuo & quartæ rus. hæc Laurus hui9 lauri: & huius laurus. altera duo
Monoſylla monoſyllaba quæ tertiæ ſunt declinationis. is uel ris facientia genetiuo
borum de hæc Grus gruis. hoc Rus huius ruris. Hoc tamen teneamus omnia mo
clinatio. noſyllaba tertiæ eſſe declinationis is facientia genetiuo. exceptis duob9
quintæ declinationis ei ſeparatis genetiuo facientibus ei in genetiuo cor
repta Spes ſpei. Res rei: rationem ſupra docui.
¶ Sas hac ſyllaba nullum nomen repperi.
¶ Ses terminata græca ſunt indifferenter declinant: & primæ declina
tionis ſæ genetiuo & tertiæ ſis. ut Cambiſes cambiſæ uel Cambiſis.
Perſes Perſes perſæ uel perſis. Nã qđ Salluſtius ait ad bellũ Perſi macedonicũ:
Dtũs p gtõ nõ dclinationẽ mutauit: ſed ãtiq̃ uſus eſt ↄſuetudie datiuũ poſuit p gtõ.

& Cicero

& Cicero filiū in q̄ uerri ꝓ uerris. & Vergilius. Immitis achilli ꝓ Achillis.

❡ Sis oīa tertiæ ſūt declinatiōis. is faciūt gtō latina q̄dē hic enſis hui9 enſis. Peregrina ſis uel dis hæc Iſis hui9 iſis uel iſidis. hæc baſis hui9 baſis uel baſidis. Caſſis caſſis uel caſſidis. q̄uis Verg. hæc caſſida declinauit.

Iſis
Caſſis
Caſſida

❡ Sos pura latinum nullum repperi terminatū unū græcū legi in Salluſtio ſecūdæ declinatiōis ſi faciēs gtō. hæc Camiſos huius camiſi.

Camiſos

❡ Sons correpta in medio habēs. n. tis faciet inſons inſontis ſic Horatius. Sons uero nō legi. Salluſti9 numero plurali utrūq; inſontis ſicut ſontis. De. n. &. s. terminatis frequētiſſime docui.

Sontes
Inſontes

❡ Sus terminata propria uel aliud genus ex ſe faciētia ſecūdæ ſunt declinationis ſi faciūt genetiuo. Niſus niſi propriū & participiū. appellatiua uero nō faciētia aliud genus q̄rtæ ſūt declinatōis ſus faciūt gtō. h̄ occaſus huius occaſus. Nā planſus ſi ſit participiū huius plauſi ſi nomē appellatiuū nō faciēs aliud ex ſe genus hui9 plauſus ſicut niſus participiū: niſi: appellatiuū unius generis niſus. excipit̄ unū monoſyllabū is faciēs genetiuo ſus ſuis rōne monoſyllaboꝝ de q̄ frequenter tractaui.

Nisus
Planſus
Niſus

❡ Tas oīa tertiæ ſunt declinatiōis tis faciēt genetiuo facultas facultatis hoc naphtas primæ tæ gtō faciēs hui9 naphtæ nomē barbarum contra rōnē neutroꝝ: quæ latina genetiuū. æ. diphthōgo nō terminānt. exceptis q̄ttuor hic & hæc & hoc uerna huius uernæ. hic & hæc & hoc aduena huius aduenæ. hoc Thuria huius thuriæ flumen. hoc Naphtas. huius naphtæ genus olei cedro ſimilis: ſicut Salluſtius hiſtoriarum libro quarto. Sed melius erit indeclinabile.

Naphtas
Verna cōe triū generū.
Aduena oīs generis.
Thuria flu.
Naphtas quid.
Cedrum

❡ Tes latina tis faciūt gtō Rates ratis: græca āt ſi apd̄ illos του apd̄ nos tæ Achates achatæ αχατου aut tis creſcēte ſyllaba ſi apud illos τοσ κρατησ κρατητοσ Crates cratetis. ut Bibacul9 d̄ Catōe grāmatico.

Crates cratetis

❡ Tis oīa ſūt tertiæ declinationis tis faciūt gtō latina hic mitis huius mitis. hæc neptis huius neptis: græca tis uel dis. h̄ Attis huius attis uel attidis hæc amyſtis hui9 amyſtis uel amyſtidis nomē lectū in Horatio.

Neptis
Attis
Amyſtis

❡ Tos oīa corripiunt̄ & græca ſūt & ſcdæ declinatōis ti faciūt gtō Beritos beriti. Paltos palti: quæ poterūt latine meli9 dici ſi. o. ſ. u. mutauerit.

❡ Tus exceptis græcis uenientibus a ſyllaba τουσ cætera faciētia aliud genus ſecūdæ ſūt declinatōis ti faciūt gtō Stultus ſtulti. Venatus participium uenati. hic Artus huius arti anguſtus. Nam artus ꝓ mēbra numero ſemp plurali declinant̄: non facientia us. ut Veſtitus huius ueſtitus res ipſa. Terētius. ueſtitu nimio indulges q ablatiuus a genetiuo uenit tus ſyllaba terminato. nam participiū hic ueſtitus huius ueſtiti. facit enim aliud ex ſe genus. excipiuntur duo tis facientia genetiuo. Virtus uirtutis. Iuuentus iuuentutis. Nam hoc Tus neutrorum ratione tus finitorum ris facit genetiuo huius Turis. Vergilius. Ture calent aræ. Præterea monoſyllabum eſt.

Venatus
Artus
Veſtitus
Tus

❡ Ctus ſi fecerint aliud ex ſe genus cti faciet genetiuo Rectus recti. Le-

ctus lecti erectus erecti nõ faciẽtia aliud ex ſe genus quartæ erũt decli-
Rictus — nationis.hic rictus huius rict9.hic luctus huius luctus. excipit unũ qđ
quãuis nõ faciat ex ſe genus tamẽ cti facit genetiuo: hic lectus huius le-
Lect9 lecti — cti,nõ ut quidã ĩperiti putãt huius lectus.Nam Cicero me in meo lecto
nõ lectus — qui ablatiuus ab.i.litera terminato genetiuo uenit nõ us.& Terẽnus le
ctos ſterni iube & parari cætera.accuſatiuus os terminatus a genetiuo
uenit.i.terminato nõ us.unum excipitur tertiæ declinationis tis faciens
genetiuo Senectus ſenectutis.

¶ Ptus ſi fecerint aliud ex ſe genus ſecũdæ ſunt declinationis pti. hic ra-
ptus huius rapti.ſumptus quartæ ptus facit genetiuo hic ſumptus eroga
Sumptus — tio huius ſumptus. Terẽtius ſumptus quos faciũt.ſumptus acceptus ſi-
gnificans huius ſumpti. facit enĩ hæc ſumpta.

¶ Stus ſi fecerint aliud genus uel ꝓpria ſint ſecũdæ ſunt declinatiõis. hic
caſtus huius caſti.hic auguſtus huius auguſti.nõ faciẽtia quartæ erũt de
Muſtus — clinationis ſtus faciẽt genetiuo.excepto uno muſtus muſti.hic æſtus hu
ius æſtus.hic quæſtus adquiſitio huius quæſtus:ſi participiũ ſit hui9 quæ
Quæſtus — ſti.ſi nõ faciẽs aliud ex ſe genus huius quæſtus. Vergilius quæſtuq; cruẽ
tus.excipit unum quod & ſtus & ſti facit genetiuo hic ceſtus tunica ue
Cæſtus qđ. — neris huius ceſti.hic cæſtus pugilum huius cæſtus. Vergilius quid ſiqs
cæſtus ipſius.& orthographia diſtãt & declinatiõe.Ergo omnia is faci-
unt genetiuo.exceptis quattuor cæſtus æſtus queſtus querela.

Naphthas. — ¶ Thas unũ nomẽ barbarum generis neutri legi. hoc naphthas huius
atqui ſupra — naphthæ de hoc & ſupra docui.Sed melius ĩdeclinabile eſt.
T. exili ter- — ¶ Thes productum græcum inueni apud Ouidium Ianthes huius ian
minauit. — thes uel ianthidis.
in ſyllaba — ¶ This.& hoc tertiæ eſt declinationis this uel dis faciens genetiuo At-
Ta. — this atthidis.ſic Ouidi.
Ianthes — ¶ Thos nõ ĩueni hac ſyllaba noĩatũ terminatũ q reppetit doceat rõnẽ.
Parthus — ¶ Thus ſecũdæ ſũt declinatiõis thi faciũt genetiuo. hic parthus huius
Acanthus — parthi.hic acãthus huius acanthi. Vergilius croceo uelamen acantho.
Xanthus xanthi.

¶ Thus uel thys termĩata tertiæ ſũt declinatiõis.thus uel thys faciũt ge
Othrys — netiuo hic pãthus huius pãthus.hic Othrys huius othrys.
Vas naſis — ¶ Vas terminata & ſis faciũt genetiuo & dis.hoc uas huius uaſis.utrũq;
Vas uadis — Varro ait de lingua latina:hic uas hui9 uadis. Cicero uultu tanq̃ uade.
¶ Ves corripiũtur omnia & tertiæ ſũt declinatiõis.Nã tis faciũt genetiuo
hic diues huius diuitis.ut miles militis.& ſiqua alia.
¶ Vis & ipſa tertiæ ſũt declinatõis & ſimilẽ noĩatiuo faciũt genetiuũ.Ci-
Vis — uis huius ciuis.hæc uis & plurali hæ uis. ſicut Terẽtius Varro. Nam
Vires — hæ uires numero ſemper plurali declinãtur.
¶ Vos uus ſupra docuĩ quod ſecũdæ ſũt declinatiõis ui faciũt genetiuo
Ceruus cerui.ſeruus ſerui.

¶ Xas nullum repperi nomẽ hac ſyllaba terminatum.

¶ Xes uero producunt̃ & tertiæ ſunt declinationis xis faciunt genetiuo Araxes araxis. Xerxes xerxis.

¶ Xia latina ſic terminabunt̃ & genetiuo. hic Axis huius axis. græca & xis & dis. hic Alexis huius alexis uel alexidis tertiæ declinatiōis.

¶ Xos corripiunt̃ & græca ſūt ſcdæ d̄clinatōis xi faciūt genetiuo hæc naxos huius naxi. Vergilius. Bacchatamq; iugis naxon. poteſt hæc naxus huius naxi hanc naxum dici.

Naxos

¶ Xus omnia ſecūdæ ſunt declinatiōis xi faciūt genetiuū. laxus laxi fluxus fluxi. Taxus taxi. Buxus buxi. excipit̃ unū quartæ d̄clinatōis xus faciens genetiuo hic luxus huius luxus luxuriam ſcilicet ſignificans. Terentius adoleſcens luxu perditus. Nam luxus uacillans luxi facit. Salluſtius ablatiuo luxo pede.

Luxus quot ſignificat

¶ Zas barbara ſunt primæ declinationis. hic Ormizas hui9 ormizæ.

Ormizas

¶ Zes & ip̄a barbara p̄ducta priæ declinatiōis. Artabazes artabazæ.

Artabazes.

¶ Zis zos zus. nulla nomina repperi terminata.

¶ T. lr̃a duo nomina tantūmodo latina terminata reperiunt̃ unum indeclinabile hoc Git genus ſeminis nigri quo pania cōdit̃. & unum tertiæ declinationia tis faciens genetiuo Caput capitia & ſiquid ab eo naſcit̃ Sinciput ſincipitia. Varro poſuit in actia.

Git genus ſeminis

Caput

Sinciput

¶ V. lr̃a nomina terminata oīa neutra ſunt quartæ declinatiōis. u. terminantia genetiuū & datiuū & ablatiuum: ſed p̄ducto nominatiuū accuſatiuum & uocatiuum. u. terminant: ſed correpto. ut hoc cornu genu gelu ueru & ſiqua talia. docueram tamen qđ quarta declinatio genere quidem maſculino & fœminino genere. us. termiaret̃ in genere uero neutro. u. huius cornu gelu ueru genu.

¶ X. hac lr̃a terminata oīa ſunt tertiæ declinationis. nam is genetiuo faciant neceſſe eſt ante eā. c. uel. g. poſita. ut pix picis. arx arcis. nux nucis. crux crucis. rex regis. grex gregis. excipiunt̃ quattuor quæ nec cis faciunt genetiuo nec gis. nix niuia. nox noctis. ſenex ſenis ſuppellex ſuppellectilis. Terētiua ſupellectile opua eſt. unde. x. litera ſuperuacua eſt: ſicut quibuſdam placet.

Suppellex

¶ Y. Z. his literis nulla nomina terminantur.

¶ Omnia nomina monoſyllaba tertiæ ſunt declinationis. nam is faciūt genetiuo. exceptis quinq; tribus indeclinabilibus git ir pus: & duobus declinationis quintæ ei ſepatis genetiuo terminatis. res rei. ſpes ſpei. & contra rōnem quintæ declinationis correpta quoniā nominatiuus ante es conſonantem habet iunctam: ut fides fidei. ergo breuiter doceamus enumerādo quot modis ſinguli caſus utriuſq; numeri terminent̃.

¶ Nominatiuus ſingularis fit modia quindecim. a. e. i. o. utraq;. u. l. m. n. r. s. x. c. t. Poeta monile gummi Varro Dido genu mel bonum carmen. orator ſacerdos. uertex. lac caput.

Nt̃ūs ſingu. fit mōis. xv.

Genetiui ſingu. terminationes.

¶ Genetiuus ſingularis fit modis quattuor.æ.is.i.u.huius Fortunæ huiꝰ grāmatici.huius oratoris.huius genu.

Datiuꝰſing. in q̄s ſyllabas exeat.

¶ Datiuus ſingularis fit modis quattuor.a.e.i.o.u.huic Aeneæ. huic ſacerdoti:huic docto.huic genu.

Accuſatiuus ſingu. qbus modis terminetur.

¶ Accuſatiuus ſingularis fit modis quattuor.m.n.s.u.hunc ſacerdotem hoc carmen.hoc cornu.hoc pectus.

¶ Vocatiuus ſingularis fit tot modis quot nominatiuus.

Ablatiuꝰſingu. nouem modis fit.

¶ Ablatiuus ſingularis fit modis nouem.a.e.utraq̃.i.o.u.m.ſ.ab hoc poeta ab hoc ſacerdote.ab hac ſpecie.ab hoc ſuaui. ab hoc docto. ab hoc genu.ab hoc nequam.ab hoc nugas.

Nugas

¶ Nominatiuus pluralis fit modis qnq̃.a.æ.m.i.s.hæc regna hæ muſæ hi docti.hi nequam.hi ſacerdotes.

¶ Genetiuus pluralis fit modis tribus.m.s.i.horum oratorum.horum nugas.horum nihili.

¶ Datiuus & ablatiuus pluralis fiunt modis tribus.i.m.s.his & ab his ibili nequam nugas.

n Accuſatiuus pluralis fit modis quattuor.a.m.i.s.hæc ſceptra.hos nugas.hos nequam.hos nihili.

¶ Vocatiuus pluralis fit modis quot noīatiuus eiuſdē numeri.i. qnq̃.æ.i.m.s.o ſceptra.o fortunæ.o nihili.o nequam.o nugas.

¶ Hoc tamen notemus ꝙ in quibus caſibus cuiuſlibet numeri prætermiſimus aliquem modum de his eſt monoptotis nihili nequam nugas.

¶ De Formis caſuum.

Caſuū formæ

Vnaria forma

Formæ caſuum ſunt ſex. ¶ Prima forma Vnaria nuncupat̃ quæ ſola nomina regit in utroq̃ numero uno modo omnes caſus terminātia Nequam nugas nihili.

Binaria forma

Cornu in ſyllaba

¶ Secūda forma Binaria dicit̃:& ipſa ſola regit nomina in numero tantūmodo ſingulari duobus caſibus uariatis hoc cornu.Noīatiuꝰaccuſatiuus.uocatiuus corripiunt̃.genetiuus datiuus ablatiuus ꝓducunt̃.

Ternaria forma

¶ Tertia Ternaria forma dr̃.hæc nomina quidem in utroq̃ numero regit.ut hoc bellum huius belli huic bello.hæc bella hoꝝ belloꝝ his bellis.Pronoīa uero in nūero tātūmō plurali.hæc iſta.hoꝝ iſtoꝝ.his iſtis.

Quaternaria forma

¶ Quarta quam quaternariā nuncupamus & noīa & pronoīa regit in utroq̃ numero.nomīa ſic.hoc carmen huius carminis.huic carmini.ab hoc carmine.& pluraliter hi docti.horum doctorum.his doctis.hos doctos.Pronomina ſic illud illius illi ab illo.Pluraliter.hi iſti. horum iſtorum.his iſtis.hos iſtos.

Quinaria forma

¶ Quinta forma eſt quæ Quinaria nuncupat̃ in numero tantūmodo ſingulari & nomē regit & ꝓnomē.hic ſacerdos huius ſacerdotis.huic ſacerdoti hunc ſacerdotē.o ſacerdos.ab hoc ſacerdote. Pronomen ſic iſte iſtius iſti.iſtum ab iſto. ¶ Quinaria forma in numero plurali.nec nomen continet:nec pronomen.

Sexta

¶ Sexta forma ſenaria eſt in numero ſingulari ꝓnomina ſolã regit. Nullus nullius. nulli nullum. o nulle. a nullo.

Senaria forma.

¶ De Catholicis Verborum.

IN hoc libro etiã de uerbis tractabo: ſicut ante ꝓmiſi: quorũ rõnem per ſingularũ lrãrum ſyllabas primæ uerbi perſonæ qualem faciat ſecũdã: ex qua cõiugatio cognoſcet: diligẽtiſſime hoc docebo: atq; interim de uocalibus tractemus poſitis ante nouiſſimam lrãm primæ uerbi perſonæ: inueniuntur autẽ uocales ante nouiſſimam literam tres cõſonantes multæ. de quibus poſtea docebimus.

¶ Prima cõiugatio tres habet uocales ante nouiſſimam literam primæ uerbi perſonæ. e. correptam Cómeo cómeas cómea. i. Lanio lanias lania. u. Fluctuo fluctuas fluctua.

Cõiugatio prima

¶ Secunda coniugatio. e. ſolum recipit productam. Doceo doces. doce.

Coniugatio ſecunda

¶ Tertia correpta duas. i. Rapio rapis rape. u. Ruo ruis rue.

Coniugatio tertia

¶ Tertia producta quã quidã quartã dicũt. e. Redeo redis redi. i. Munio munis muni. Sed quoniam tota uis uerboꝝ in tẽpore ꝑfecto modi idicatiui cõtinet: ſicut in ſecũda perſona modi ĩperatiui tẽpore præſenti declinatur: ꝑ ſingulas lrãs primæ ꝑſonæ uerbi doceamus ſecũdam perſonam eiuſdẽ tẽporis præteriti perfecti & modi ĩperatiui tẽporis ꝓ̃ſentis ſecũdam ꝑſonam: quæ fit lrĩs quidem tribus modis uero quattuor: ſicut exemplis paulo ante mõſtraui. a. ama. e. ꝓducta Doce. e. correpta Lege i. Audi. extra hos modos ſi quod uerbũ terminauerit alia lrã ſecũdam ꝑſonam modi ĩperatiui tẽporis ꝓ̃ſentis nullius coniugatiõis continet rationem. ut eſt Sis Velis Cedo. & ſiqua talia.

Coniugatio quarta

¶ E. hanc lrãm ante. o. habentia uerba: aut primæ ſunt: aut ſecundæ aut tertiæ productæ. ¶ Si primæ ſunt ui faciẽt tẽporis ꝓ̃teriti primã perſonam modi indicatiui. ut Cómeo cómeas cómeaui. ¶ Si ſecũdæ aut ui arceo arcui: aut di. ut Prãdeo prandi. iterdũ creſcẽte una ſyllaba in principio. ut Mordeo momordi. Pendeo pependi aut xi lugeo luxi: aut gui: Langueo langui: aut ſi Ardeo arſi. ¶ Tertiæ ꝓductæ aut ui Audiui. Intereo interiui uel ii. Ergo breuiter per ſingulas literas ante eo poſitas decurramus: ut facilius cognoſcamus. e. ante. o. poſita cuius ſit cõiugationis: uel quomodo faciet ſpeciem perfectam.

¶ A. hanc lrãm ante eo habẽs uerbũ nullũ repperi: ĩuentor doceat rõnẽ.

¶ B. ante eo poſitam: aut ſecũdæ ſunt coniugationis aut tertiæ productæ: ſecundæ bui faciunt. ut Rubeo rubui. Sorbeo ſorbui. nam ſorbſi barbariſmus eſt. Tertiæ productæ iui uel ii: Subeo ſubiui uel ſubii. Inueni unum primæ coniugatiõis beaui faciens tẽpore perfecto Beo beas beaui. Terentius. Ecquid beo te?

¶ C. ante eo poſita ſecũdam regit coniugationẽ ſpeciem perfectam aut cui: aut xi Arceo arces arcui. Luceo luces luxi.

¶ D. & hæc ante eo poſita ſecūdam regit coniugationē: ſpeciē uero perfectam aut di aut ſi. Prādeo prandi. Ardeo arſi. Interdum addit ſyllabā in principio Mordeo momordi Pendeo pependi. Exceptis duob9 defectiuis genere. quæ incipientia quaſi neutra: tēpus faciunt perfectū quaſi paſſiua. i. quaſi. r. litera finita. ut Gaudeo gauiſus ſum. Audeo auſus ſū. aut dui. ut Studeo ſtudui. Strideo ſtridui. Sed uidendum ne magis dicēdum ſit Strido ſtridis. Vergi. Stridunt ſyluæ non ſtrident.

¶ E. ante eo poſita tertiā productā regit tēpus pſectum iui uel ii facit anteeo anteiui præeo præiui. uel anteii præii.

¶ F. hanc literam anteo eo habens nullum repperi uerbum.

Tergo
Tergeo

¶ G. ante eo poſita ſecūdam regit coniugationē: ſpeciem uero perfectā aut xi facit aut gui aut ſi. Lugeo luxi. Egeo egui. Tergeo terſi. dicimus. & tergo tergis tertiæ correptæ. Legimus enim & ſpicula lucida tergēt: quod uenit a uerbo tergeo. & tergunt ab eo quod eſt tergo.

¶ H. i. k. ante eo poſitas uerbum regere non inueni.

Delevi
Soleo ſolitus ſum.

¶ L. ante eo poſita ſecūdā regit cōiugationem ſpeciē perfectā lui uel leui. Caleo Cōpleo calui. cōpleui deleui. releui dolia omnia Terentius. excipitur unū ab utraq; rōne defectiuū genere faciēs ſpeciem perfectam quaſi paſſiuum Soleo ſolitus ſum.

Eo is et cōpoſita

¶ M. ante eo poſita primā regit coniugationē ſpecie pfecta aui faciens. ut Remeo Cōmeo remeaui cōmeaui. Hoc tamē ſcire debemus qđ oīa uerba. e. ante. o. habētia ſecūdæ ſint coniugationis neceſſe eſt. excepto eo is it. & illis quæcūq; ab hoc uerbo fuerint tracta. quæ omnia tertiæ productæ. i. quartæ coniugationis ſunt præter duo primæ coniugatiōis quæ ſupra poſui Remeo & Commeo.

¶ N. ante eo poſita ſi uenerint a uerbo eo (ſicut ſupra poſui) tertiæ ſūt productæ. i. quartæ coniugationis: ſpecie pfecta facient ui uel ii. ut ineo inis iniui uel inii. ſi nō uenerint: ſecūdæ erunt coniugationis nui facientia in ſpecie perfecta Moneo mones monui.

¶ O. anteeo habentia tertiæ productæ. i. quartæ ſunt coniugatiōis ui uel ii facientia in ſpecie perfecta. ut Coeo cois coiui uel coii.

¶ P. hanc lrām ante eo habens uerbum non repperi.

¶ Q. hanc quoq; literam ante eo nuſquam repperi.

¶ R. hæc lrā anteo eo poſita ſecundæ coniugationis uerba regit Rui faciunt in ſpecie perfecta Careo cares carui. Tertiæ uero productæ. i. q̄rtæ ui uel ii. ut Pereo peris periui uel perii.

¶ S. ante eo poſita unum repperi uerbū tertiæ productæ iui uel ii faciēs in ſpecie perfecta Tranſeo tranſiui uel tranſii.

¶ T. hanc lrām ante eo poſitā inueni. ſed uerba ſecūdæ coniugationis regentē & facientē ſpeciē perfectā tui: ut Lateo latui. Pateo patui. Tertiæ pductæ ſi inuētū fuerit ueniet a uerbo eo is. et faciet ui uel ii in ſpecie pfecta. Nā ſicut ante docui. e. ante eo uerba habētia omnia ſecūdæ ſunt

coniugationis, excepto eo is. & ſiquid ab eo naſcit̃. nam tertiæ ſunt productæ coniugationis: p̃ter duo uerba primæ coniugatiōis quæ ante poſui: Cōmeo commeas: Remeo remeas. Tertia enim correpta coniugatio eo non terminat̃: ſicut ſupra monſtraui. Hoc tamen ſcire debemus quod tertiæ productæ coniugationis ſpecies perfecta duobus tm̃ modis terminatur iui. ii.

¶ V. hanc literam ante eo poſitam uerbum habens repperi ſecūdæ coniugationis: ſpeciē pfectā faciēs iui Cōniueo cōniues conniui. Cicero. ſi q exire uelit ↄniuē poſſū. & Ceueo ceues ceui. Perſi9. an Romule ceues?

Conniueo
Ceueo

¶ X, Y, Z. has literas ante eo poſitas uerba habētia nuſq̃ repperi.

¶ Quoniā ſufficiēter ut arbitror d̃ uerbis. e. ante eo habētib9 docui: cōſequens puto de his tractare quæ. i. ante. o. habēt p ſingulas lr̃as ante io poſitas quæ regunt primam coniugationem uel tertiam utrāq;. Nam ſecunda coniugatio eo tantūmodo terminat̃.

¶ A. ante io habens uerbum tertiæ correptæ inueni ai faciens in ſpecie perfecta: Aio ais ait. Ai aiſti ait.

Aio ais ait
Ai aiſti ait

¶ B. ante io habētia tertiæ productæ. i. quartæ coniugationis. ui uel ii faciunt ſpeciem pfectam. Ambio ambis ambiui uel ambii.

¶ C. ante io habētia tertiæ pductæ ui uel xi faciēt ſpecie pfecta. Sarcio ſarciui. Vincio uinxi. Tertiæ uero correptæ ci ut I niicio inieci.

Sarcio ſarciui.

¶ D. ante io non inueni.

¶ E. hanc quoq; literam ante io non inueni.

¶ F. ante io habentia uerba tertiæ productæ ui uel ii faciunt ſpecie pfecta. Suffio ſuffiui. unū reperies eiuſdē cōiugationis defectiuum generet ſicut Soleo ſolitus ſum. ſic Fio fis fit factus ſum.

Suffio ſuffiui ſuffii
Fio factus ſum

¶ G. ante io habens uerbum non inueni.

¶ H. ante io uerba habentia primæ repperi coniugationis aui facientia ſpecie pfecta. Hio Inhio hiaui inhiaui.

Hio hiaui

¶ I. K. his literis ante io uerba terminata non inueni. unum inueni tertiæ correptæ xi faciens perfecto: Meio meis mexi. Perſius modo infinito matronæ immeiere uuluæ.

Meio meis mexi

¶ L. ante io uerba tertiæ pductæ ſunt: ui uel ii facient perfectum Polio poliui uel polii. Participium paſſiuum poſuit Vergilius iam parte Polita. & modi indicatiui actiuitatis ſpeciem imperfectam polibant. Salio ſalis ſaliui uel ſalii.

At q Perſii carmē eſt hoc. Patriciæ imeiat uuluæ &c.
Polita

¶ M. ante io habens uerbum non inueni.

¶ N. ante io habēs uerbum ſi primæ fuerit cōiugationis ui faciet ſpecie perfecta. Lanio lanias laniaui ſi tertiæ productæ. i. quartæ ui uel ii. Munio munis muniui uel munii.

¶ O. ante io poſitam in uerbis non inueni.

¶ P. ante io poſita tertiæ correptæ inueni ui facientia pfectam ſpeciem. Rapio rapui. uel rapii. Cupio cupiui uel cupii.

Q.lr̃æ ptás

¶ Q.ante io nuſq̄ inueni:& rónabiliter quia.q.litera non ſcribić niſi ante.u.& aliam quãcunq; uocalem iunctam.

¶ R.ante io poſitam tertiæ correptæ inueni ri faciens ſpecieӗ perfectam:& pe ſyllaba correpta in principio addita.pario peperi.Q uidã putant hoc uerbũ tertiæ productæ.i.quartæ eſſe.Sed errant.nã infinitũ perpetuum modũ pfectũ.Terẽtius poſuit patere ĥ diuitias.q̄ ſi eſſet tertiæ pductæ ri habuiſſet ante re ſyllabam parire.Præterea re utraq; correpta eſt.Nã ſi produxeris erit ſecũdæ coniugationis patere.Veniens a uerbo pareo pareſãt Vergi.Paret amor dictis caræ genetricis.

Parete
Parire

¶ S.ante io habens uerbũ primæ repperi coniugationis ui faciẽs ſpecie perfecta Baſio baſiaui.ſic Martialis.

¶ T.ante io habens ſi tertiæ productæ fuerit ui faciet ſpecie pfecta.Partio partiui ſic Cicero.Partiuerãt.dicimus & partiŕ ſub eodẽ intellectu actiuitatis:uel uerbi cõmunis.Partior Vergilius & ſocios partitur in omnes ſicuti Obſono obſonor.ſi primæ fuerit ui faciet ſpecie perfecta Satio ſatias ſatiaui.

Partio
Partior
Obſono
Obſonor

¶ U.X.Y.Z.ante io nullam de his lr̃is inueni terminata uerba qui inuenerit etiam declinandi doceat rõnem.

¶ A.ante uo poſita primæ coniugationis uerba regit & tertiæ correptæ.Nam ſecũdæ coniugatõis & tertiæ longæ ideſt quartæ uerba.u.ante.o.nunq̃ habent:ſed ſecũda e ſolam.Tertia producta.i.quarta &.i.ergo.a.ante uo poſita ſi priæ fuerit cõiugatõis ui faciet ſpecie pfecta Lauo lauas ui ſi tertiæ ut Lauo lauis laui dicim9:& Lauor lauaris ſub uno itellectu.

Lauo lauas
Lauo lauis
Lauor lauaris.

¶ B.ante uo poſita tertiæ correptæ repperi bui faciẽs ſpecie perfecta Imbuo imbuis imbui.primæ non inueni iuẽtor doceat rõnem.

¶ C.& hanc literam ante uo poſitam tertiæ correptæ regentẽ uerba repperi cui facientem in ſpecie perfecta:ut Acuo acuis acui.

¶ D.nec hanc lr̃am ante uo poſitam regẽtem uerba primæ coniugationis inueni ſed tertiæ correptæ dui facientẽ in ſpecie pfecta Induo induis indui.Nã ſicut ante docui ui ante o poſitã aut primæ cõiugatiõis uerba regit aut tertiæ productæ hoc eſt quartæ.

¶ E.huius lr̃æ ante uo poſitæ uerbum tertiæ correptæ repperi ui faciens in ſpecie pfecta Ceuo ceuis ceui.Perſius tẽpore futuro poſuit:an Romule ceues.ſignificat autem cum turpitudine cedere:uel turpiter incuruari.primæ coniugationis uerbum e ante uo habens non inueni.

Perſii loc9.

¶ F.hanc lr̃am ante uo poſitã uerba regere nõ inueni.nouo more uniã declinationẽ:ex hac q̄ſi deſcẽdẽtẽ legi apud Terẽtiũ i Ecyra fors Fuat pol.

Fuat.

¶ G.huius lr̃æ ante uo poſitæ uerbum primæ coniugationis nõ inueni.Sed tertiæ correptæ gui faciẽs ſpecie perfecta.ut Arguo arguis argui & unguo unguis unxi.nam ungueo non legi.

Vnguo
Vngueo.

¶ H.hanc lr̃am ante uo poſitam regentem non inueni.

¶ I.ante uo poſita primam regit coniugationem & ſpeciem perfectam

Aui facit

Aui facit deriuo deriuas deriuaui.
¶ K.ante uo poſita nullum uerbum regit.
¶ L.ante uo poſita tertiam correptam regit lui facies ſpecie perfecta di-
luo diluis dilui.
¶ M.ante uo poſitam non inueni.
¶ N.hæc lr̃a ante uo poſita tertiã correptã cõiugationẽ regit & ſpeciẽ p
fectam facit nui innuo innuis innui.annuo annui.renuo renui.
¶ O.ante uo poſita primam regit coniugationem & ſpeciem perfectam
aui facit nono renouo.nouaui renouaui.
¶ P.ante uo poſita tertiã coniugationem correptam regit & ſpeciẽ per- Spuo
fectam ſpui facit:ut ſpuo reſpuo ſpui reſpui. Reſpuo
¶ Q.ante uo poſita & primam cõiugationẽ regit & tertiã correptã qua-
ui facit ſpecie pfecta.æquo æquas æquaui.exæquo exæquas exæquaui.
Tertiæ uero correptæ qui:ut relinquo relinquis reliqui.
¶ R.& hæc lr̃a añ uo poſita:& pmã cõiugationẽ regit:& tertiã correptã
Priæ ſpe pfecta aui termiaẽ.ſeruo ſeruas ſuaui.tertiæ rui.ut ruo ruis rui.
¶ S.ante uo poſita tertiã correptã regit:ſuo ſuis ſui:conſuo conſui.
¶ T.ante uo poſita primam coniugationem regit ſpecie perfecta aui fa-
ciens fluctuo fluctuas fluctuaui.
¶ V.X.Y.Z.his lr̃is ante uo potis uerba regere nõ inueni.Hoc modo
declinabunẽ oĩa uerba.o.terminata ante eã habẽtia uocales illas quas
ſupra memoraui.exceptis defectiuis.Nũc ad ſyllabas cõſonantiũ deue-
niamus:quæ cõſonãtes ſi ſint ante nouiſſimam literã.o.aut priæ cõiuga-
tionis faciẽt uerbũ:aut tertiæ correptæ.Nã ſecũda cõiugatio uel tertia p
ducta.ideſt quarta:conſonantẽ ante.o.literã nunq̃ habet:ſicut frequen-
ter docui.Secũda quidẽ.e.ſolã.ut doceo doces.Tertia uero producta.i.
quarta duas.e.&.i.ut redeo redis redii:& munio munis munii.
¶ Bo terminata primæ ſi ſint baui faciẽt ſpecie perfecta:ut libo libas liba- Sorbui
ui.Tertiæ uero correptæ pſi.ut nubo nubis nupſi.aut bui.ut ſorbeo ſor- Sorbſi
bes ſorbui:q̃uis & ſorpſi lectum ſit.
¶ Co priæ ſi ſint caui faciẽt ſpecie pfecta.ut ſicco ſiccas ſiccaui. dico di-
cas dicaui. Vergilius. Propriaq; dicabo:aut cui.ut mico micas micui.
Tertiæ uero correptæ aut ci.ut uinco uincis uici:aut xi:ut dico dicis di-
xi.duco ducis duxi.aut ui.ut creſco creſcis creui.& paſco paſcis paui.
aut nui.ut ſeneſco ſeneſcis ſenui.
¶ Do priæ ſi ſint:aut di faciẽt in ſpe pfecta.ut do das dedi.aut daui . ut
laudo laudas laudaui.Tertiæ uero correptæ aut didi.ut addo addis ad- Cedo
didi.credo credis credidi:aut ſi ut cedo cedis ceſſi.aut cidi ut cado cadis Cedite
cecidi.nã cedo qđ ſignificat da ſine uerbi toti9ſuba ſolũ repiẽ nũero ſin Salue
gulari cedo:nũero pl̃i cedite.ſic Plau.& ãtiq comediographi:ſic ſalue ſal Saluete
uete ſaluẽ.nã qđ Plau.i truculẽto uõ ſalueo irridẽter poſuit p pſõa ruſtici. Saluere
¶ Fo non inueni. Salueo

Tergo
Tergeo

¶ Go primæ gaui facit.ut Rogo rogas rogaui. Tertiæ uero correptæ: aut xi reddit:ut pingo pingis pinxi. Sugo ſugis ſuxi:aut ſi ut tergo tergis terſi. Lectū eſt & tergeo.unde in Vergilio utrāq; declinationē indifferēter inuenimus:& ſpicula lucida tergūt:a tergo tergis:a tergeo terges tergent.& uergo uerſi facit.aut gi.ut tango tetigi & in principio ſyllabā adiecit.ut pūgo pupugi.pango pepigi. Quidā pepigi defectiuū tēpore putant eſſe.ut odi noui memini:alii pñtis:alii pterīti æſtimant.

Incoho nō inchoo.
Pulcher
Orchus
Lurcho
Reboo

¶ Ho primæ eſt haui facit.ut incoho incohas incohaui qdā putant inchoare dici iperitiſſime.nā neq; poſt.c.lrām.h.latina uerba regūt.exceptis nominib⁹ tribus quæ ſupra poſui.pulcher orchus lurcho.neq;.o.lrā ante.o.alterū latinoꝝ uerboꝝ prima pſona reperit.ſed illæ tres uocales quas ante docui.e.i.u.nā nec.a.nec.o. igit qđ Plautus poſuit reboo non latine ſed græce poſuit Βοω Βοασ. unde deriuatiuū reboo reboas.Nam latinum uerbū.o.ante.o.habens nunq̄ reperit. Tertiæ uero cōiugationis correptæ uerba ho terminata xi faciunt ſpecie perfecta traho trahis traxi.ueho uehis uexi.

Verbū latinū.o.añ.o. habēs non inuenit.
K. lrǣ ptās & uſus.
Inſtituta Artium Probi.
Kamenæ
Kaleo

¶ Ko nō inuenit uerbū hac ſyllaba terminatū.rōnabiliter.nā.k.lrā non ſcribit niſi ante.a.lrām in principiis nominū:uel uerboꝝ conſequentis ſyllabæ & cōſonans principiū fit:ſicut inſtitutis artium hoc eſt in libro primo monſtraui.kamenæ kaleo kareo:& ſiqua talia.

Tollo
Tuli

¶ Lo primæ ſi ſint laui faciēt:cælo cælaui. Tertiæ uero correptæ: aut lui:ut excello excellis excellui:aut li:ut tollo ſuſtollo ſuſtuli.de utroq; uerbo.nam tuli ab eo uenit:quod eſt fero tuli.

Domo domui.

¶ Mo primæ aut maui facit.ut amo amaui.clamo clamaui.aut mui.ut domo domui. Tertiæ uero correptæ. aut pſi. ut ſumo ſumpſi.aut mui.ut tremo tremis tremui.

¶ No priæ naui facit.ſano ſanas ſanaui. Tertiæ uero correptæ ni ſʒ ī pricipio ſyllaba addita cano canis cecini.aut ui cerno cernis creui ſino ſiui.

¶ Po priæ paui fac:ut ſtipo ſtipas ſtipaui.tertiæ uero pi rūpo rūpis rupi.

Q.lrǣ ptās & uſus.

¶ Q.hæc lrā ideo nō inuenit regens uerbum quoniam nullam lrām antecedere poteſt niſi.u.& aliquam uocalem cum ea antecedentem functam.unde ſupra cum de uocalibus antecedentibus.o.lrām tractauimus poſuimus relinquo relinquis reliqui.

¶ Ro priæ raui facit.oro oras oraui. Tertiæ uero correptæ aut ui ut ſero ſeris ſeui aut ſiui.ut quæro q̄ris q̄ſiui.aut rui.ut inſero inſeris inſerui.

Creui

¶ So primæ ſaui pterito facit.penſo pēſas penſaui. Tertiæ uero ui quæſo quæſiui. Tale eſt cerno creſco creui.

Flexui.

¶ To primæ taui facit muto mutas mutaui. Tertiæ uero ſi mitto mittis miſi.aut ti ut uerto uertis uerti.aut ui. ut ſterto ſtertis ſtertui. Perſius poſtq̄ deſtertuit eſſe. Si.c.ante to habuerit prima uerbi perſona. Prima coniugatio ctaui facit in ſpecie pfecta.macto mactas mactaui. Tertia uero correpta xui.necto nectis nexui.flecto flectis flexui.

Xo primæ

¶ Xo primæ xaui faciet Elixo elixas elixaui:aut xui enixo enixas enixui. Tertiæ uero xui.ut Nexo nexis nexui.

¶ Q uoniã ſicut arbitror ſufficiẽter tractauimus de uerbis.o.lr̃a terminatis.ueniamus ad ea quæ or ſyllaba terminantur.

¶ Or ſyllaba terminata ſiue pura ſiue uocali uel cõſonante præcedente: ſi primæ ſint cõiugatiõis uel ſecundæ:uel tertiæ ꝓductæ.i.quartæ ante nouiſſimam literam ſecundæ perſonæ actiuitatis ri ſyllaba accipientia facient ſecũdam perſonam paſſiuitatis:ut Amo amas amor amaris. Doceo doces doceor doceris. Munio munis.munior muniris.

Verba Or ſyllaba terminata. Actiuitas Paſſiuitas.

¶ Tertiæ uero correptæ.i.lr̃am in.e.correptã mutat:& ſic cũ.e.ri ante.s. accipit:ut Lego legis & legor legeris:& ſiqua talia. Tẽpus aũt perfectũ facient oẽs coniugatiões participio maſculino tẽporis ꝑteriti addita ſum ſyllaba hic amatus.amatus ſũ.hic doctus doctus ſum.hic ſcriptus ſcriptus ſum.hic munitus.munitus ſum.fit autem participium tẽporis præteriti generis maſculini ex ſecunda perſona actiuitatis.in prima quidem cõiugatiõe & tertia ꝓducta.i.quarta:accepta ſyllaba tu ante nouiſſimam lr̃am.s.ut amo amas.hic amatus.Munio munis hic munitus.In ſecũda uero & tertia correpta pereunte.e.lr̃a penultima ſecũdæ perſonæ actiuitatis & tu ante.s.poſita.ut doceo doces hic doctus.dico dicis hic dict9 aut pereũtibus duab9lr̃is penultimis:& tu ante nouiſſimã lr̃am.s.ut necto nectis.nect9ſũ:q̃uis poſteriores ꝑ.c.&.t.x.poſuerũt nexus ſum.

Præteriti perfecti tp̃s uñ formatur in uerbis in or. Participium tpis ꝑteriti uñ formet.

Nectus Nexus

¶ Imperatiuus modus paſſiuitatis re ſyllaba addita ĩperatiuo actiuitatis fiet.ut ama amare.doce docere.ſcribe ſcribere.muni munire.De hac tamen ratione & de modo infinitiuo:plenius inſtitutis artium:hoc eſt in libro primo docuimus.Illorũ uero uerborũ.ideſt.r.terminatoꝝ & nõ uenientium ab.o.lr̃a ſpecies perfecta notet̃ de participio tẽporis ꝑteriti.

Imperatiu9 in uerbis in or exeũtib9 unde fiat. Inſtituta artium Probi.

¶ De Structura.

Voniam de diſſyllabis & triſyllabis necnon & quattuor ſyllabaꝝ in p̃rio docuimus libro. De nominũ uero uerborumq; ratione in hoc:conſequens arbitratus ſum de terminationibus placẽtibus noſtro tempore paucis admodum demonſtrare.quas multi credunt metro debere cõſtare:quorum opinioni nõ libenter conſentimus. Quoniam & Tullius & cæteri oratores monoſyllabo ſtruxere uerbo.cum una ſyllaba metrum non ſit.

¶ Eſt aũt ſtructura uerboꝝ cõpoſitio dcã a ſtruẽdo.i.cõponẽdo uñ ſtructuræ cõpoſitões alicui9rei dñr.hæ q̃uis ĩ oĩ orõne ſeruari debeãt: tñ maxime ĩ uerbis duob9nouiſſimo & penultio ſũt delectabiliter cõponẽdæ.

Structura q̃

¶ Antiq qdẽ oratores ĩ qb9maxĩe Tulli9:nunq̃ neceſſariis ſenſib9 ꝑpoſuerũt orõnis ſtructurã.ſed magis forti & graui cõpoſitiõe quã molliter uel laxe dicere maluerũt.ut cũ haberẽt occaſionẽ ſic ſtruẽdi quẽadmodum noſtri tẽporis hoĩes delectant̃:tanq̃ de induſtria uſi ſunt ſtructura

forti potiuſq̄ delectāti ſicut exēplis Tullianis breuiter ꝓbare poterimus.

Clauſula monoſyllabo terminata

¶ Quod in primis eſt noſtro tēpore uitioſum: Tullius nō dubitauit uerbo monoſyllabo finire ſtructurā: ut eſt ab iſtius petulātia cōſeruare non licitū eſt: quæ cū is ciuitatib9. G. Verri cōmunicata ſūt: & (id qđ populus Romanus iā flagitat) extructa atq; deleta ſint. hæ cōpoſitiōes mutatæ facient noſtri tēporis ſtructuras: ſic ex tribracho & ditrochæo. Ab iſtius petulātia nō eſt licitū conſeruare. ex trochæo & dactylo. Quæ ſūt igit̄ Verri cū is ciuitatibus cōmunicata. ex ditrochæo & bacchio a lōga: id qđ populus Romanus iā diu flagitat extincta ſint atq; deleta.

Structura diſſyllaba

¶ Diſſyllaba ſtructura quæ nō ualde quibuſdā placet: antiquos uiros uehementiſſime delectabat. eſt enī fortis admodū uitanſq; etiā noſtri tēporis barbariſmū ſi nō fuerit ſpondæo uel trochæo poſt dactylū finita: ut primus ab oris: & in quo meā uoluntatē. P. R. ꝑſpicere poſſit. Sic enī uerſum heroici metri faciēt: quæ ſola uerſificatio eſt oratoribus deuitanda. Nam ſi omnem fugere uoluerint tacebunt. Quoniam nulla oratio ſine metro conſtat.

Hexametri fine clauſula uitioſa

Clauſula triſyllaba

Barbariſm9 in clauſulis

¶ Triſyllaba ſtructura noſtro tēpore caute ponenda eſt. ne aut uerſum heroicū faciat ex trochæo cōpoſita & bacchio a breui: ut capta fuiſſent: aut (ut q̄buſdā placet) barbariſmū: ſi ex ſpōdæo uel iābo uel quouis pede cuius ſit nouiſſima ſyllaba natura lōga: cōponat̄ ex aliquo uerbo triſyllabo qui poſitus bene ſonet. nā ſi plauſibilis nō fuerit barbariſmū nr̄i tēporis uitās: nec ſtructurā faciet nobis placētem: & illud (inter multa alia) Tullianū ſentētia ſua liberauerant. & cuius ego cauſa laboro.

Clauſula q̄tuor ſyllabarum.

¶ Quattuor ſyllabarū ſtructura ſic uitabit noſtri tēporis barbariſmū: ſicut diſſyllaba. quāuis multi nō ſapiēter & in tali cōpoſitiōe barbariſmos eſſe dixerūt: ſi penultimū uerbū habeat nouiſſimā ſyllabā natura lōgam ut ad meā capſam admiſero: & induſtriæq; meæ cōtenderē. Ergo ſi nos ad huiuſmodi ſtructuras aliqua neceſſitas detulerit poterimus repræhēdentes īperitiſſimos cōprobare: ſi noſtrū noſmet officiū fecerimus corripientes ſyllabas breues: & ꝓducentes lōgas: cauſa laboro ſa ꝓducentes. capſas admiſero as ꝓducentes. in iſtis enī tantūmodo ſyllabis (ſi correpta fuerint) erit barbariſmus: nō in tota cōpoſitiōe ſtructuræ. capſas admiſero. quoniā barbariſmus una p̄te ōronis fit: pluribꝰ nunq̄. Nā ſi hoc ita eſſet nō in tātā doctrina latuiſſet: ut eā Tullius ignoraret: uel tm̄ potuiſſet ut eā poſt illū & multos ante Tulliū: nr̄is tp̄ibus noſceret̄: quorū obſcurā peritiā deuitare ꝯſtitui illoꝝ nobiliſſima neglegētia decoratus.

¶ Nūc uero qm̄ docuimus: hæc quæ a nobis ſtultiſſime rep̄hēdunt̄ īdifferēter a prioribus poſita: ſtructuras nobis delectabiles cōponamus.

¶ Amphibrachus & moloſſus. probare deberes.

¶ Amphibrachus & bachius a longa. dolore deriſus.

¶ Anapæſtus & peon tertius. fieri potuiſſet.

¶ Anapæſtus & Ionicus minor. modicos coluerunt.

Antiſpaſtus

¶ Antiſpaſtus & moloſſus.cohæredem detraxit.
¶ Amphimacrus & Hippius ſecundus optime nauigaui.
¶ Bacchius a longa geminatus detrudit hæderem.
¶ Bacchius & moloſſus.cantare fecerunt.
¶ Bacchius a breui & Hippius ſecundus dolores detulerunt.
¶ Choriambus & hippius primus condidimus ſepulturam.
¶ Chorius.i.trochæus & bacchius a longa eſſe delectum.
¶ Trochæ9 & Peō terti9 faciēt illā ſtructurā Tullio peculiarē.eē uideaſ.
¶ Dactylus & ditrochæus.hoſpitibus temperare.
¶ Dactylus & Ionicus a minore omnia placuerunt.
¶ Ditrochæus & bacchius a longa uindicatur electus.
¶ Dactylus & pæon tertius curiam reuocare.
¶ Dactylus & diſpondius.lumina deponebant.
¶ Epitritus quartus & bacchius a longa deducentes abducunt.
¶ Epitritus quartus & moloſſus impellente deuinxit.
¶ Epitritus tertius & ditrochæus. Piratica liberaſſet.
¶ Et hippius tertius.i.tertius epitritus & hippius ſecūdus dilexerant cæpiones prædones uindicaſti.
¶ Ionicus maior & ionicus minor contagia diluerunt.
¶ Ionicus maior & ditrochæus depellere caſtitatem.
¶ Pæon primus & hippius quartus.decipere contendebant.
¶ Pæon ſecundus & diſpōdius pericula deuitaui.
¶ Trochæus & bacchius a longa ſume decretum.
¶ Tribrachus & ditrochæus. ceterem decanamus.Has quidem teptas cōponamus quæ poſſint auditores noſtri tēporis delectare.
¶ Amphimacrus & antiſpaſtus.maxime laborare & bacchius a longa: & pæon tertius pudentem exitum quæſiſſe uideaſ.
¶ Trochæus & bacchius a longa ſecuti eſſe percuſſum ſuis iſte uexaret ſtare non poſſe,proceleumaticus & ditrochæus. P.R.uolueris uindicare.
¶ Bacchius a longa & moloſſus cauſamq; cognouit.
¶ Trochæus & moloſſus ipſum delegit.
¶ Amphibracus & moloſſus.probare deberent.
¶ Antiſpaſtus & bacbius a longa uoluptate concedam.
¶ Choriambus & ditrochæus ingenio ſuſtinere.
¶ Dactylus & antiſpaſtus:corpore perhorreſco.
¶ Pæon & ditrochæus iudicium ſuſtinebit.
¶ Bacchius a longa & moloſſus ſuſcriptor addaſ.
¶ Diiambus & Hippius ſecundus iniuriis cōmoueri.
¶ Tribrachus & hippius quartus.cuius quæſtor fueris accuſare.
¶ Dactylus & hippius quartus procellam temporis deuitare.
¶ Iambus & ditrochæus.diu machinatur.
¶ Choriambus & pæon tertius compoſuit rationem: ſed ut breuiſſime

de ſtructuris delectantibus doceamus. obſeruandum eſt ne aut uerſum heroici metri faciam9:aut in natura lōga ſyllaba penultimo uerbo termi nato triſyllabo finiam9.cæteris pœne oib9auditorē poſſum9delectare.

Clauſulæ ui tioſæ.

¶Item alio modo.Compoſitio prima a Trochæo & moloſſo ut uadit armatus.a Trochæo & choriambo:ut magnos incutiens.

¶Ex trochæo & Ionico minore:ut uictas inceſſerat.

¶Ex trochæo & quinq; ſyllabis:quaꝝ tertia ſit lōga:ut ille repugnabilis.

¶Ex tribracho & hiſdem.compoſit.ii.

¶Ex amphimacro & ſpondio:ut dixerat magnus.

¶Ex amphimacro & anapæſto:ut maximus diffidus?

¶Ex amphimacro & dactylo:ut mulciber.ii.compoſitio tertia:ex ſpondæo & Pæone quarto:ut doceat facilitas.

¶Ex ſpondæo & bacchio:ut magno errore pulſus.

¶Ex ſpondæo & pæone ſecundo.ut ultus receſſerat.

¶Ex anapæſto & hiſdem.

¶Ex amphimacro & hiſdem.iii.& palimbacchio & ſpondæo.

¶Ex Palimbacchio & Anapæſto.

¶Ex palimbacchio & dactylo.

¶Ex pæone tertio & hiſdem.

¶Ex amphibracho & hiſdem.v.

¶Ex ſpondio & Iambo.

¶Ex ſpondio & tribracho.

¶Ex anapæſto & hiſdem.vi.

¶Ex ſpondio & iambo & ſpondæo.

¶Ex ſpondio iambo & dactylo.

¶Ex duobus iambis & ſpondio.

¶Ex duobus iambis & dactylo.

¶Ex diſſyllabo iambo:& in triſyllabis trochæo.

¶Ex trochæo ſeptimo.

¶Ex ſpondæo & epitrito ſecundo.

¶Ex ſpondæo & epitrito tertio.

¶Ex iambo & hiſdem primo.

¶Ex triſyllaba:& hiſdem octauo.

¶Ex ſpondæo &.v.ſyllabo:quarum duæ primæ breues ſint.

¶Ex ſpondæo &.v.ſyllabo:cuius ſecundæ breues ſint.

¶Ex iambo & hiſdem.

¶Ex triſyllabo & hiſdem.

¶Catholicorum Probi Finis.

¶ A. Ianus Parrhaſius: Ludouico Michaeli patricio Veneto. S. P. D.

CVm tuo noĩe futurus eſſes mihi ualde carꝰ: ut animi corpo
riſq; dotibꝰ adoleſcẽs ornatiſſimus: ac fr̄ uxoris Equ. & poe
tæ Comitiſq; clariſſimi Hieronymi Nogarolæ: cuius elegã
ti iucundaq; conſuetudine non parum delector: acceſſit eti
am cõmendatio minime uulgaris auunculorum tuoꝝ Fran
ciſci Donati Prætoris huius inclytæ ciuitatis integerrimi: quem propter
eximias eius uirtutes in obeundis legationibus exteri quoq; ſuſpiciunt:
ego aũt non ſecus ac aliquod auguſtũ numen obſeruo: uelut auctorem
publicæ ſecuritatis: unde maiorem fructum q̄ cæteri percipiunt manſue
tiorum muſarum profeſſores: eiuſq; patruelis Hieronymi Donati ſan
ctitate morum: dicendi copia: ac omnium diſciplinarum cognitiõe æta
tis noſtræ facile principis: ut qui pene ſolus utriuſq; linguæ ſapientiam:
cum ſumma nobilitate coniunxerit. Itaq; dum mecum cogitarem quo
pacto poſſes euadere dignus eorum neceſſitudine: qui tanto opere de
te laborant: ĩprimiſq; Petro parente tuo: optimo Senatore atq; in omni
uitæ colore terſiſſimo: uenit in mentem Cor. Frontonis opuſculum de
nominum uerborumq; differẽtiis ad te mittere: Phocæq; grãmatici bre
uiſſimam quidem: ſed auream de ſtatili nota præceptionem: quæ cum
Probi cõmentariis e poſtliminio mortis in lucem reuocauimus. ut inde
proprietatem latini ſermonis haurias & nitorem: quæ mirifico ſtudio
conſectaris. Ea ſi tibi grata fuiſſe cognouero: non patiar ut hoc in gene
re ſtudium meum deſideres. Adhibebis ad hæc Aloyſium Donatum.
Franciſci. F. hilaris & ameni ĩgenii puerum. Nam paulopoſt ipſe te ſuo
munuſculo: quod adhuc apud me ſub incude eſt: impartiet. Vale
& nos ama. Vicetiæ. viii. Eid. Febr.

¶ I. Antonius Cæſarius Ad lectorem.

Quæſieras fortaſſe diu diſcrimina uocum:
Nec fueras uoti compos Amice tui.
Perlege nunc igitur Frontonis opuſcula: quæ te
Multa quidem mira ſub breuitate docent.

¶ Cornelii Frontonis: De nominum uerborumq; differentiis.

Mars ultor

INTER Vltionem & uindictam. Vltio uindicat factum. Vindicatio futura prohibet. Ideo Mars ultor non uindex dicitur.

¶ Prædã & Rapinã. Præda uictos ſpoliat. Rapina ſubito uenit. Itaq; illa uictoria gaudet: hæc petulãtis.

¶ Cur & Quare. Cur ſimpliciter percontat̃. Quare cauſam rationemq; deſiderat.

¶ Delictum & Peccatum. qui deliquit non fecit quod facere debuit. Qui peccauit hoc fecit: ſed parum recte.

¶ Remedium & Medicamentum. Remedium ne periclitemur dat̃. Medicamentum ad ſubita pericula aptat̃. atq; ita Remedium ſubmouet imminentia. Medicamentum ſanat inſana.

¶ Flumẽ & Fluuiũ. Flumẽ idẽ fluit & manet. Flutius tẽporib9 ſiccatur.

¶ Corinthiũ & Corinthiacũ. Corinthiũ ciuẽ dicemus. Corinthiacũ uas.

¶ Roſeum & Roſaceum. Roſeum per ſe. Roſaceum mixtum.

¶ Fuſcum & Nigrum. Fuſco Album opponit̃. Nigro candidum.

¶ Pugnare Oppugnare & impugnare. Qui pugnat reſiſtit. Qui oppugnat obſeſſor eſt. Qui impugnat per omnia inimicus eſt. Itaq; pugnat exercitus. Oppugnant̃ uel caſtra uel urbes. Impugnant̃ inimici.

¶ Album & Candidum. Album natura fit: Candidum cura.

¶ Decus & Decorum. Decus honoris. Decor formæ.

¶ Pompei porticus & Pompeia & Pompeiana. Pompei ſi poſſidet. Pompeia ſi publicauit. Pompeiana ſi in alterius dominationem uenit.

¶ Satiatum & Saturatum. Satiatus uentris. Saturatus animi.

¶ Obiurgat eum cuius habet poteſtatem. Monet propter beneuolentiam. Admonet. ut confirmet memoriam. Summonet ut poſſit ordinate pronunciare. I git̃ in Obiurgante poteſtas. in Monente beneuolentia. in admonente memoria. in ſummouente officium.

¶ Anticum & Vetus. Anticum eſt quod exceſſit patrum memoriam. Vetus annorum multorum ſentit utilitatem. Vinum hoc melius eſt quo fit uetuſtum.

¶ Sartrix & Sarcinatrix. Sartrix q̃ ſarcit. Sarcinatrix q̃ ſarcinas ſeruat.

¶ Videre & Spectare & Intueri & Aſpicere & Cernere & Animaduertere. Videmus natura. Spectamus uoluntate. Intuemur cura. Aſpicimus ex improuiſo. Animaduertimus & Cernimus animo.

¶ Oſtentum & Portentum. & Monſtrum & Prodigium. Oſtentum quod præter cõſuetudinem offert̃. utputa ſi uideat̃ terra ardere uel Cælum uel mare. Portẽtum quod porro & diutius manet: futurumq; poſtmodum aliquid ſignificat. Monſtrum eſt contra naturam. ideſt Minotaurus. Prodigium quod mores faciũt: per quod detrimentũ expectat̃.

Itaq;

Itaq; qui pdigia faciunt pdigi uocant̃. In oſtento raritas admirationem facit. In Móſtro rectus ordo naturæ uincit̃. In portento differt̃ euentus. In prodigio detrimentum ſignificat̃.

¶ Turbã & Frequẽtiã. Anguſtus loc9 facit turbã: Frequẽtiã multitudo.

¶ Putant & ſuſpicantur. Qui putant omni genere errant. Qui ſuſpicantur aliquid præuident.

¶ Frater & Germanus. Frater aut ex alia matre: aut ex alio patre poteſt eſſe. Germanus ex iiſdem parentibus ſit neceſſe eſt.

¶ Sermo & Loquela. Sermo omnium gentium eſt. Loquela cuiuſq; gentis propria dialectos.

¶ Comes & Aſſecla & Sodalis & Cliens. Comes iter facit. Aſſecla ſequit̃ potẽtiorẽ. Sodalis adoleſcẽtiæ nomẽ eſt. Cliens iplorat opem & fidẽ. ita Comes tutus. Aſſecla officioſus. Sodalis amicus. Cliẽs ſũmiſſus.

¶ Cauſa & Ratio. Cauſa docet factum. Ratio ſoluit obſcura.

¶ Nomen & Vocabulum. Nomen proprium indicat. Vocabulum diffundit ſignificationem.

¶ Horret & Trepidat. Horret corpus. Trepidat motus animi.

¶ Quærere & Inquirere & Deſiderare. Quærimus diſciplinam. Inquirimus de quo dubitamus. Deſideramus uel qd' diligim9 uel qd' amiſimus.

¶ Temerarius & Audax. Temerarius qui ſine reſpectu ſalutis obiicit ſe periculis. Audax ſine ratione impetum facit. ergo audax non prouidet temerarius non timet.

¶ Longum & Longincum. Longum præuerbium eſt: Itaq; uerbum illi apponitur. Longincũ itineris eſt.

¶ Felix & Fortunatus. Felix ita natus eſt. Fortunatus cũ opibus nomen accipit. Ita Felix naturæ bonó fruit̃. Fortunatus cómodo temporis.

¶ Aeſtas & Aeſtus. Aeſtas eſt pars ãni. Aeſtus calor tpis. Aeſtus a nimio calore nomẽ accepit. Aeſtas nomen nó amittet ẽt ſi tẽperata eſt.

¶ Citius & Celerius. Citius ꝑuerbiũ qualitatis ꝓlatiuæ ſimile cognominis pro maturũ eſt etiã ſignificantiã hñs. ut iã feſſi ante tẽpus refacta: ut loquat̃ nó oſtẽdit qualitatis ſed tpis. At celeritas ſui tpis eſt perfecta.

¶ Simul & Vna. Simul locum demóſtrat. Vna cógregationem.

¶ Cominus: Iaculis. q; illud a manibus nó recedit. hoc e manib9 emittit̃.

¶ Parſi & Peperci. Parſi ſemel. Peperci ſæpius.

¶ Dicere & Loqui & Narrare. Dicimus quod uolumus. Loquimur inuicem. Narramus quod ignoratur.

¶ Vultus & Os. Vultus proprie hominis. Os omnium.

¶ Memorioſe & Memoriter. Memorioſus habet ad dicta factaq; referenda memoriã. Memor ꝑbeneficii memoriã uel iniuriæ refert. Ita memorioſe qui facit oſtendit in omni re naturæ bonum. Memoriter gratum uel fortem ex eo oſtendit: q; uel retribuit beneficium gratæ: aut iniuriam uindicat fortiter.

¶ Ordinare & Diſponere. Ordinatio ſimplex eſt. Diſpoſitio uaga.
¶ Conſideratius & cōſiderantius. Conſideratius præuerbium ex cognomine. Conſiderantius ex participio.
¶ Dedicatum & Conſecratum. Dedicatur deo. Cōſecrat quaſi ſanctū cōſtituitur. hoc eſt Dedicat deo. Cōſecratur quod ꝓphanū fit.
¶ Quatenus & Quatinus. Quatenus qua fini. Quatinus quoniam.
¶ Voluntatē & Voluptatē. Volūtas facto gaudet. Voluptas fieri cupit.
¶ Nouiſſimum & Vltimum. Nouiſſimū ordinis. Vltimum orbis.
¶ Furtim & Furaciter & Furtiue. Furtim cum incipit. Furaciter quaſi artificioſe a cōſuetudine inuolandi. Furtiue iā quod ablatum. ergo Furtim Furaciter Furax. Furtiue locus facit.
¶ Imum & Infimum. Imū ſūmo reſpōdet. Infimū ut infra humum.
¶ Commodare & Accommodare. Commodat mutuam pecuniam. Accommodat aptat.
¶ Splendorem & Fulgorem. Fulget natura ut ignis ſol. Splendet ut aurum argentum.
¶ Mereri & Merere. Meret pretium. Meretur gratiam. Itaq; illud uectigale: hoc honoratum eſt.
¶ Pedale & Pedule. Pedale menſura eſt pedis. Pedule uero ſub pedibus præſtat utilitatem.
¶ Araneum & Araneam. Araneum quod textū eſt. Aranea quæ texit.
¶ Opinionem & Rumorē & Famā. Opinio hominē ſuſpectū facit. Fama uel cōmendat uel deſtruit. Rumor indicat. Opinio oſtendit. Fama indicat. Rumor tumultuatur.
¶ Querimoniā & Querelā. Querimonia certæ rei eſt. Querela ſuperuacua eſt. Itaq; Prior grauitatis: Poſterior leuitatis eſt.
¶ Transfugam & Perfugam. Transfuga ſuos reliquit & ad alios uenit. Perfuga ſupplex eſt. ergo transfuga ut adiuuetur.
¶ Hunc & Iſtum & Illum & Eum. Hūc & Iſtum in proximo notāt. Illū oſtendit qdem lōge ſtantem ſed in cōſpectu. Eum abſentē refert.
Glorius ¶ Glorium & Glorioſum & Gloriatorem. Glorius unius eſt gloriæ. Gloriator non habet cauſam gloriandi: ſed tamen gloriatur. Glorioſus pluribus de cauſis eſſe cogitur.
¶ Abrogantem & Adrogantem. Adrogat aliquid ſibi etiā ſi nō meruit. Abrogat qui alii aufert uel qui legem tollit.
¶ Cōtinue & Cōtinuate. Cōtinue facimꝰ. Cōtinuate ſine intermiſſione.
¶ Externum & Alienum & Extraneū & Extrariū. Externꝰ eſt exteræ gentis. Alienus nullo loco ſed re differūt. Extraneus qui extra eādem ianuā eſt. Extrarius qui extra eandem aream eſt.
¶ Lucidum & Luminoſum. Lucidum eſt quod aperto cœlo lumen accipit. Luminoſum quod multis foraminibus illuminatur.
¶ Expertum & Experrectum. Expertus eſt aliquid: aut in bona parte aut in

te aut in mala. Experrectus de ſomno.

¶ Delubrum & Sacellum & Templum & Lucum & Fanum & Bidental. Delubrum in quo homines pericula ſua deluunt. Ponunt eni uel Pilum uel ſcutum uel alia plura ſuſcepta uotis. Sacellum paruulum ædificium diis conſecratum. Templum in loco augurato. Lucus locus fulmine ictus & arborum ſpiſſitate tectus. Fanum Fauno conſecratum. unde Fauni appellabantur prius: & illi qui uagabantur Fanatici. Bidental locus fulmine tactus & expiatus oue. Bidentes eni oues appellant.

¶ Occidere & Interficere & Perimere: & Iugulare & Necare. Interficere & perimere priſca ſunt. Occidere ob cædem dictum eſt. Iugulare ob iugulum. Necare a nece. Interficere a facto.

¶ Uirtutem & Fortitudinem & Vigorem & Velocitatem & Vehementiam. Virtus hominis ſummum bonum eſt quæ in oratione & in curſu poteſt uideri. Fortitudo uis corporis ad ſuſtinendos labores. Vigor animi habet elationem. Uelocitas Corporalis celeritas: quaſi uelocita. Vehementia a ui & impetu mentis.

¶ Facultatem & Facilitatem. Facultas locupletis. Facilitas artificis eſt. Itaq; diues facultatem habet multam uel emendi: uel redimendi. Artifex opera perficiendi facilitatem.

¶ Silere & Tacere. Silet cuius loquentis ſermo comprimit ab ipſa ſignificatione lræ. S. Tacet qui nec loqui quidem cœpit.

¶ Ignoſcere & Concedere. Ignoſcit q diſſimulat ſe noſſe qđ cōperit. & ita ſilentio peccata īpunita fecerit. cōcedit qui omnia peccata cōdonat.

¶ Habere & Poſſidere. Habere poteſt etiam fur nequam: poſſidet nemo: niſi qui aut relictæ aut donatæ reiaut emptæ dominus eſt. Ita in habente onus: in poſſidente uſus eſt.

¶ Munus & Donum. Munus quod amicus uel cliens uel libertus officii cauſa mittunt: uel munus gladiatorium. Donum quod diis datur. inde ubi dona ponunt donarium appellat. Poſſunt & illa nihilominus dona dici: quæ donant pauperibus diuites uel potentes. Illud quoq; donū putandum eſt quod militibus donatur in caſtris. ut Vallaris corona.

¶ Noxam & Noxiam. Noxa pœna eſt. Noxia culpa.

¶ Scientem & Scitum. Sciens qui ſcit. Scitus qui ſcit uel feſtiuus.

¶ Animantia & Animalia. Animantia animus facit. Animalia animam habent.

¶ Viſum & Viſitatum. Viſum ſemel. Viſitatum ſæpius ſcito eſſe.

¶ Abſpulſum & Repulſum. Abſpulſus eſt a quo pulſus. Repulſus retropulſus.

¶ Metum & Timorem & Fortitudinem & Pauorem. Metus motus eſt animi. Timor tumor. Formido fert interdum ratonē. Pauor puerilis eſt.

¶ Repperire. Inuenire. Repperimus noſtra: Inuenimus aliena.

¶ Videte & Videtote. Videte imperat. Videtote mandat.

¶ Proprium & Priuatum. Proprium cuiuſq; proprium. Priuatum non publicum.

¶ Onus & Sarcinam. Onus uehiculorum & maius eſt. ſarcina hoium.

¶ Sumere & Accipere. Sumimus q̄ poſita ſunt. Accipim9 q̄ porrigunt̃.

¶ Locupletem & Diuidẽ & Opulentum & Potentem & Beatum & Fortunatum & Pecunioſum. Locuples a copia locoꝝ. Diues quia di facultatem habet. Opulentus ab opibus. Potẽs qui quod uult poteſt. Fortunatus cui forte aliquid contigit. Beatus uero qui apud græcos μακάριοσ eſt. pecunioſus qui habet pecuniam uel pecora.

¶ Grandem & Magnum & Immanem. Grandem in cremento. Magnũ amplitudine. Immane præcipuæ amplitudinis.

¶ Poeticen & Poeſin & Poema & Poeticum. Poetice eſt rei ut hiſtorice. Poeſis operum contextus. Poema certis pedibus & legitimis incluſa materia. Poeticum in poeta utile eſt.

¶ Homonymiam & Synonymiam. Homonymia una uoce multa ſignificat. Synonymia multis uocibus idem teſtat̃.

¶ Clupeum & Clypeum. Clupeum armorum. Clypeum imaginis.

¶ Paruum & Breue & Exiguum & Puſillum. Paruum in tempore. Breue in ſpatio. Exiguum in corpore iſtantis. Puſillũ in corpore pumilionis.

¶ Inuolare & Subripere. Inuolat q in die uenit. Subripit clã ideſt furtiue.

¶ Speciem & Specialitatem & Specietatẽ. Species diuiſio eſt generis. Specialitas ficta eſt ab Antonio grãmatico. Specietas qualitatis.

¶ Præuerbium & Aduerbium. Præuerbium eſt eufimiõ. Aduerbium & Vitioſum & fictum eſt. tamen in uſu nunc eſt receptum.

¶ Compendium & Diſpendium & Dapnum & Detrimentum & Iacturam. Compendium undiq; ad pondus pertinet. Diſpendium detexitur in ponderibus. Damnum dat omnibus. Detrimentum uſu tritum. Iactura quod iacitur ex onere nauis.

¶ Aegrum & Aegrotum. Aeger animo. Aegrotus corpore.

¶ Altitudinem & Alimentum & Alimoniam. Altitudo incrementum eſt corporis. Alimentum incrementum infantis. Alimonia deriuatiuum ab alendi uia: quaſi particula animi.

¶ Aequale & Aequabile. Aeq̄lis alteri9ſtaturæ par. Aeq̄bile qđ æq̄ri põt.

¶ Inſcium & Neſcium. Inſcius aliquid neſcit. Neſcius nil nouit. alter in parte errat: alter in toto.

¶ Glaciẽ & Niuẽ. Glacies ẽ q̄ ex cõitu aq̄ ↄſtagnat. Nix uẽtoꝝ ritu cadit.

¶ Contrarium & Aduerſarium. Cõtrariũ negociũ. Aduerſarius homo.

¶ Gallum & Gallicum. Gallus natione. Gallicus ex gallia.

¶ Acuere & Exacuere præpoſitione diſtingunt̃.

¶ Incertum & Dubium. Incertum nec tempus nec numerum recipit. Dubium a duobus incipit.

¶ Ambulare & Inambulare. Ambulare ĩcipiũt ĩſãtes. Inambulãt hoĩes.

Modulari

¶ Modulari & Moderari. Modulari eſt carmen. Moderari eſt modum imponere.
¶ Barbaram locutionem & Barbariſmon. Barbara locutio proprie peregrina eſt. Barbariſmos fit etiam in latini ſermonis locutione:
¶ Cadere & Decidere. Cadit etiam in plano, decidit ex alto.
¶ Subſidium & Præſidium & Auxilium. Subſidium quod ſubeſt deficientibus. Præſidium imponitur. Auxilium repentinum eſt. Ita ſubſidium ad ſecundos caſus præparatur. Præſidium ad cuſtodiam collocatur. Auxilium ut proſit ex inſperato uenit.
¶ Diſtrahere & Deducere & Diuellere. Diſtrahere a trahēdo. Deducere a ducendo. Diuellere a uellendo.
¶ Corruptelam & corruptionem. Corruptela ipſa res eſt. Corruptio corrumpentis adminiſtratio.
¶ Cærulum & Cæruleum. Cærulus naturæ color eſt. Cæruleus naturā fingit. Ita alterum eſt, alterum fit.
¶ Properare & Feſtinare. Qui properat paret non eſſe feſſus. Qui Feſtinat uidetur eſſe defatigatus.
¶ Polire & Nouare. Polimus rudia. Nouamus uetera.
¶ Nobilem & Generoſum. Nobilem nobilitate reꝝ. Generoſus qui græce ευγενής appellaᵗ. Ita alter ex te alter ex cognatione eſt.
¶ Nationem & Gentem. Natio ſolum patriū quærit. Gens ſeriē maioꝝ.
¶ Præparare & Cōparare. Præparare prius. Cōparare undiq; parare.
¶ Guttam & Stillam. Gutta manet. Stilla cadit.
¶ Conuenire & Coire. Conuenit in unum. Coit in
¶ Cauſam & Patrocinium & Orationem. Cauſa eſt de qua agitur. Patrocinium quod accōmodatur. Oratio quæ loquitur.
¶ Superbiam & Arrogantiam. Superbia eſt ab ſuperhabendo. Arrogantia etiam in pauperem cadit.
¶ Scrutari & Quærere. Scrutatur in te ille qui intercipit aliqua ſecreta. Quærere duo ſignificat uel qđ abeſt uel qđ ad patrimoniū ptinet.
¶ Annuere & Innuere. Innuit uel capite uel ſupercilio. Annuit ad quod dictum. uel
¶ Gnatum & Natum. Gnatus. F. Natus pullus.
¶ Inſimulare & Simulare. Qui inſimulat uel arguit uel fingit. Qui ſimulat ꝓbare uult quod non eſt.
¶ Prœlium & Bellum. Bellum etiam ſine prœlio eſt: cum indicitur. Prœlium ipſa pugna.
¶ Diligentiam & Curam. Diligentia a diligendo ſingula. huic negligentia opponitur: nec recipit errorem. Cura animi eſt: quæ anxium facit hominem: & tam honeſtæ q̄ inhoneſtæ rei eſt.
¶ Regium & Regale. Regium qđ regis. Regale qđ rege dignum eſt.
¶ Erraticum & Erraticium. Erraticus & poteſt errare & ſolet. Erraticius

animus eſt qui ſolet errare & deſinit. Erratio enim animi eſt repentina commotio.

Errorem & Errationem. Error eſt rei uitium. ut amor dolor. Erratio incertæ uiæ.

Erratrix & Erratica. Erratrix per ſe rapta eſt. ut uenatrix. Erratica Hedera uitis.

Notare & Adnotare. Notat uel locum quis uel perſonam uel noxiã. Adnotat qui notæ quid adiicit.

Salubre & Salutare. Salubre ad locum refertur: & ad cibum. Salutare conſilium eſt. Ita Salubre non nocet. Salutare prodeſt conſilio.

Cõmittere & Credere. Cõmittimus conſilia. Credimus pecuniam.

Sub In

Sub & In. Sub nonnunq̃ pro clam ponitur. ut ſubripuit clam rapuit aut fere notat aliquid ſubditum. In aut Intus ſignificat aut nimis aut ualde: & Interdum pro non ponitur.

Claritatem & Claritudinem. Claritas tam luminis eſt q̃ preſpicuitatis. Claritudo generis. Prior itaq̃ ſplendoris poſterior nobilitatis eſt.

Viciniam & Vicinitatem. Vicinia uicorum coniunctio. Vicinitas hominum conuerſatio eſt.

Communionem & Cõmunitatem. Cõmunitas eſt communicandi uoluntas. Cõmunio undiq̃ munitio.

Fultionem & Fulturam. Fulcio dum fit. Fultura cum facta eſt.

Ieiunium & Ieiunitatem. Ieiunium dies eſt. Ieiunitas cibi abſtinentia.

Elinguem & Elinguatum. Elinguis habet linguam ſed uſu eius caret. Elinguatus amiſit.

Suſpicacem & Suſpicioſum. Suſpicax arguit. Suſpicioſus recipit.

Reſtiarius Reſtio

Reſtiarium Reſtionem. Reſtiarius qui facit. Reſtio qui uendit.

Auſterum & Seuerũ. Auſterus græca cõſuetudine. Seuer9 ſæuo.

Eloquentiam & Eloquium. Eloquentia perfecta uis orationis. Eloquiũ pars ſuppoſita cõmode eloquendi.

Seruitutem & Seruitium. Seruitus eſt ſub domino ſerui patientia. Seruitium facit.

Vituperationem & Culpationem. Vituperatio uitium parat. Culpatio a culpa incipit.

Nominare & Appellare. Nominatio nominat quem appellat. Appellatio appellantis uox eſt in miniſterio. & Appellat uel a potentiore propter iniuriam. ut inuocat auxiliũ magiſtratus. uel cũ pecuniam repoſcit.

Tris

Tris & Tres. Tris in accuſatiuo caſu. Tres in nominatiuo & uocatiuo.

Neceſſitatem & Neceſſitudinem. Neceſſitudo uel ſanguinis uel meritorum cum præceptoribus cum amicis. Neceſſitas immutabilis res eſt. ut mori neceſſitatis eſt.

Serum & Sero. Serum ad negotiũ pertinet. Sero ad tẽpus.

Decus & Gloriã. Decus eſt inſtrũ cuiuſq̃. Gloria q̃ſi honoris merces.

Honorem

¶ Honorem & laudem: honor dignitatis cōſumatio uel priuatim uel publice. laus ſecūda exiſtimatio recte factorum.

¶ Familiare & Familiarium. Familiare ad dominum non refertur: cum amici familiares ſint. Familiarium quod ſeruo cōpetit: ut ſagum gladiū.

¶ Offectorē & infectorē. Infector colorē mutat. Offector officio obeſt.

¶ Certum & Verum. Certum recipit præpoſitionem & fit incertum. Certum uel pondus uel rei pretiū. Verū opponitur falſo.

¶ Figuram & Formam. Figura artis eſt opus. Forma naturæ bonum. unde etiam formoſus dicitur.

¶ Ignominiam & Infamiam. Ignominia imponitur ab eo qui poteſt animaduerſione innotare. Infamia ex multorum ſermone naſcitur.

¶ Nullum & Neminem. Nullus eſt tam in re q̄ in perſona. Nemo in perſona dicitur. ideſt nemo homo.

¶ Iratum & Iracundum. Iratus ex offenſa eſt. Iracundus natura.

¶ Periculum & Perniciem. Periculū cōtra necem timetur pernicies.

¶ Omnes & Cunctos & Vniuerſos. Omnes nullum excipit. ut omnes homines. Ita & res. Cuncti itaq; in pſonarū numero nominātur priſco dicti uerbo. Vniuerſi in unam ſententiā conuerſi dicēdi qd ſiue faciēdi.

¶ Feroces & Feros. Feroces animo. Feri leones cæteriq; ſimiles.

¶ Auferre & Eripe & Adimere. Aufert q dedit. Adimit īperio coact9. Eripit q plus ualet. Itaq; auferre poſſum9. Adimere iubemur. Eripe ualem9

¶ Studium & Diſciplinam. Studium animi eſt. Diſciplina artis.

¶ Incohare & Incipere. Incohat q īcertū facit. Incipit cuius exitū ſperat.

¶ Bonum & Commodum. Bonus opponitur malo. quam aliis uſu Cōmodus aliis neceſſario uriq; prodeſt.

¶ Decentem & Formoſum. Decens in geſtu eſt & motu corporis. Formoſus ab excellenti ſpecie dicitur.

¶ Decorem & Speciē. Decor cōis eſt omniū. is facit decētiā ſpeciei. Species ꝓpria eſt cuiuſq;. Itaq; decor in habitu eſt. Species in membris.

¶ Litem & Controuerſiam. Lis naſcitur. Pertinacia efficit Controuerſiam. Et litigant homines. Res in controuerſiam deducitur. Ita contrauerſia partus eſt. Lis ſummæ.

¶ Rixam & Pugnā. Rixa ſine armis eſt & habet defenſionē. Pugna legem habet uel naturalē uel moralē: aut enī paleſtrans exhibet uirtutē uel armis per ſumma uitæ pericula dimicat.

¶ Occulte & Clam. Occulte latent: clam cælant. Alteri non prodere: alteri Cælare naturali habitu ineſt.

¶ Nauum & Celerem. Nauus a præcipuo nauis curſu dicitur: uel alterius cauſa natus: qui ſtudet per officium ſuum. Et recipit comparationem ſuperlationemq;. quia cognomen eſt. Ita nauus operam nauat alteri. Celer ut ſuam remiſſa alterius quoq; celeriter perficit.

¶ Agilem & Strenuum & Fortem: Agilem actio facit. Strenuum mo-

tus.Fortem corpus.
¶ Contumeliam & Iniuriam. Contumeliam inferunt. Iniuriam patiunt.
¶ Spectacula & Spectamenta. Spectacula loca ſunt unde ſpectamus Spectamenta quæ ſpectantur.
Paſtores ſerui ¶ Paſcentia & Pabulantia. Paſcentia ſunt quæ ex ſe paſcuntur:ut prata & paſcentia mancipia quia paſcuntur:ideo etiam paſtores uocantur. Pabulantia uero quæ iis utuntur:ut iumenta.
¶ Voluentia & Volubilia. Voluentia q̃ uoluunt. Volubilia q̃ uoluunt.
¶ Animum & Animam. Animus qualitas uiuẽtis. Anima cauſa uitæ.
¶ Materiam & Materiem. Materies animi eſt. Materia arboris. Et Materies qualitas ingenii. Materia fabris apta.
¶ Hebeſcit & Hebeteſcit. Hebeſcit quod natura obſtupeſcit. Hebeteſcit quod amittit aciem.
¶ Da & Cedo. Cedo ſibi poſcit & ẽ imobile. Dat q nõ finite facit datũ
¶ Fidelem & Fidum. Fidelis fit.
✠ ¶ Laudem & Laudationem. Laus facti inſtrumentum eſt. Laudatio uero eſt rerum geſtarum relatio.
¶ Fere & Aliquando & Nonnunq̃. Fere futurum ſignificat. Aliquando & Nonnunq̃ quod intermittere non patitur.
¶ Aptum & Utile & Idoneum. Aptum loco uenit & tempore: quod habet ſuam materiã. Vtile fecit uti prudentis literæ. Idoneum ut amicum per conſilia dicimus:ut ſeruum in uſu hominis.
¶ Saxum & lapidem. Saxum naturale. Lapis qui ex ſaxo cæſus eſt.
¶ Certationem & Certamen. Certatio eſt adminiſtrantium. Certamen operis.
¶ Victimam & Hoſtiam. Victima maior eſt. Hoſtia minor.

¶ Expliciunt Cor. Frontonis Fragmenta de differentiis nominum & uerborum. ✠

¶ Phocæ grãmatici de aſpiratione.

Ph. OMnia nomina græca in capite ſuo φ literã habentia in medio loco cũ p & aſpiratõe adiũcta ſcribunt apud latinos. ut phœbꝰ ephebꝰ. ¶ Oĩa noĩa græca ſimiliter. υ. lr̃am in principio ſuo habentia præpoſita aſpiratione ſcribentur. ut
Hy. υακινθοσ hyacinthꝰ
Rh. υδρα hydra υπανισ hypanis. ¶ Omnia nomina græca in prima ſyllaba ρ literam habentia uocali poſt ipſam ρ aſpiratur. ut ρηνοσ rhenus. exceptis duobus
Remus
Romulus Remus & Romulus
Hir. ¶ Omnia nomina latina quæ it ſyllabam in principio ſuo habent:præpoſita aſpiratiõe ſcribi ſignificamus:ut hirſutus hircus hirpinus. ¶ Omnia nomina græca ab eo quod eſt ιπποσ græce dictam aſpirationem
Hippolytꝰ præpoſitam ſimiliter habent in ſcriptura:ut ιππολυτοσ Hippolytus ιπποταδησ hippotades. Si hoc in medio nominis loco fuerit iſta

ſyllaba

ſyllaba tum caret aſpiratione. ut φιλιπποσ Philippus αρίστιπ- Hic.
ποσ Ariſtippus. ¶ Omne pronomen articulare præpoſita aſpiratio- O. pnomẽ
ne ſcribi notamus. ut hic & hæc & hoc. Excepto uocatiuo. Si autem articulate
compoſita fuerint Daſian amittunt. ut iſtic iſtac iſtuc. Similiter enim
& omne aduerbium ex articulari pronomine deductum aſpiratur. ut hic Iſtic
huc hinc hac. In compoſitione hæc Daſian amittunt. ut illic illac Illic
illuc. ſolum uero adhuc & adhoc ſimplicium ſuorum ſcripturam ſer- Adhuc
uauerunt ideſt Daſian habent in compoſitione. ¶ Omnia nomina adhoc
græca uel latina e uocalem productam in principio ſuo habentia præ-
poſita aſpiratione ſcribentur græcum. ut ηρακλησ Heracles lati- Heracles
num. ut here heri. unde heſternus dictum eſt. ¶ Omnia nomina Here
græca initiata ſyllaba ισ . & . τ . litera ſtatim ſubſecuta Daſia præ po-
ſita proferuntur. ut Hiſtrio deſignatum eſt pronomen iſte. ¶ Om- Hiſtrio
nia nomina græca uel latina quorum er ſyllaba principium obtinet ſe-
quente ſtatim . μ . & . ν . aut . σ . litera cum aſpiratione ſcribi præ-
poſita notamus. ut ερμησ Hermes ερνοσ Hernus. Hercules.
¶ Omnia ſimiliter o incohata in duas conſonantes. R R. poſt ipſam Hermes
uocalem habentia propoſita aſpiratione erunt pronuncianda: ut Hor- Hercules
ror. ¶ Omnia nomina græca e uocalem breuem in prima ſyllaba ob- Horror
ſeruantia ſtatim e litera ueniente aſpiratur. ut helenus helymus. Excipi- Elis
tur unum elis elidis quod nomen eſt urbis & eliſſa & elephas ſimiliter. Eliſſa
¶ Omnia quæ es uel is uel os habentia fuerint ſyllabas & poſtea p li- Elephas
teram ſubſecutam ea cum aſpiratione præpoſita ſcribentur: ut heſperus
hiſpidus hoſpes. ¶ Omnia græca nomina ſi a litera fuerint incipien-
tia uel e uocalis ſubſecuta præpoſita aſpiratione ſcribas. ut & latina ſi-
militer. ut hiems deſignatum eſt iecur. ideo ꝙ i conſonantis uim ex-
plet in iſto nomine. ¶ Omnia quæ. o. uocalem in ſuo initio habebunt. Iecur
& poſtea. M. ſemiuocalem aſpirationem præpoſitam capiunt in ſcri-
ptura. ut homo. deſignatum eſt omen. ¶ Omnia quæ poſt on ſemi-
uocalem habent ſimiliter aſpirantur. ut honorius honos. deſignatum
eſt onus. ¶ Omnia quæ poſt a uocalem in principio nominis loca- Onus
tam. R. unam conſonantem habentia fuerint. R. eam aſpirant. ut hare-
na haruſpex. Excipiuntur ara ariſta & græca arion aratus. ¶ Omnia Haruſpex
quæ poſt or. T. mutam habent Daſian præpoſitam capiunt. ut horten-
ſius horror deſignatũ eſt ortus. H. diſcretionis cauſa amittit ꝑpter hor-
tus. ¶ Omnia nomina græca poſt e uocalem c mutam habentia aſpi- Hortus
rantur. ut hector. ¶ Omnia nomina latina poſt i uocalem b mutam Ortus
habentia aſpiratione præpoſite proferunt̃ ut hibernus hiberus. deſigna
tum eſt ibi aduerbium. ¶ Omnia quæ a uerbo habeo deriuantur ea cũ
aſpiratione præpoſita ſcribentur ut habitus. Similiter & compoſita ꝓ- Prohibeo
hibeo. ¶ Omnia quæ quæ poſt er ſyllabam b mutam ſequentem ha-
bent ea cum aſpiratione antecedente proferũtur: ut herba.

Pſila quid

¶ De Pſila ideſt Inaſpiratione.

Omnia nomina quæ poſt uocalem i literam habent Daſian negant. ut Ilium ilex. Excipiuntur hilatus & hilerda. ¶ Omnia quæ poſt or ſyllabam d moram habent ignorant aſpirationem. ut ordo deſignatum eſt hordeũ. ¶ Omnia quæ ia fuerint habẽtia: carẽt aſpiratione. ut Ianus. deſignatum eſt hiatus. ¶ Omnia ſimiliter poſt i cõſonantem. u. uocalem habentia pſilen amauerunt. ut iuno. nam hiulcus ab eo quod hiatus: de quo ſupradictum eſt: deducitur. ¶ Omnia quæ au diphthongon in prima ſyllaba habebunt Daſian reſpuerunt: ut audax: deſignatum eſt haud. unde hauſcio compoſitum ſimplicis habebit ſcripturã. nam aſpiratur. aduerbium autem diſcretionis cauſa Daſian habet præpoſitam: ut ne coniunctio fuerit ueluti legimus. aut portum tenet. ¶ Omnia quæ in prima ſyllaba eu diphthõgon locatam habebũt catent aſpiratione: ut Euandrus. Excipitur interiectio heu & heus cõpoſitum. ¶ Omnia quæ poſt a uocalem. m. habẽt: pſilen ſolũ in ſcriptura habere ſolent: ut amicus. excipitur hamus: & nomen propriũ hambo.

¶ Phocæ Grammaticæ de orthographia finit.

¶ Antonius Luſcus Iunior Vicetinus lectori. S. P. D.

Cum mihi Parrhaſiꝰ iniũxiſſet officiũ recognoſcẽdi quas impreſſorũ negligẽtia mẽdas iis effudit operibus: oſtẽdi quædã quæ tumultuariũ lectorẽ remorari potuiſſent: ea ſubiiciẽda curauimus: ipſe. tibi ſine criminis nota tuũ codicẽ caſtigato. quãdo nemo tã Lynceus inuentus unq̃ ſit: quin eius acumẽ aliqua non effugerint: utq; facilius hoc impetremus adiecimus Indicem rerũ cognitu dignarũ. Vale.

¶ Pagina tertia cætteriſue ſyllabis finiunt: emẽda finiũt. Itẽ Mnaſylus in antro. Mnaſylos. Cãpꝰ ager gemiꝰ. aget. iiii. p chaonũ pẽs portꝰ. corrige maris portꝰ. arbutꝰ ho. horrida. ſũmusq; ad. p. a. ſũmas. parrhaſio. Parrhaſio. Cauſus. caſus. noĩatiui accuſatiuũ. uocatiuũ. ntũs. actũs. uctũs. poſtea iis ſyllabis. us. V. Cycladas. cyclades. vii. nõ facilꝰ. eradẽda negatio nõ. ix. ceruicis amatæ amare. x. quæ admodũ. quẽadmodũ. xi. en age. Eia age. xii. ſup lõgã. ſemp. cõiũct. exẽpla: exẽplũ. xv. & arboris malo. arbore mali. uobis pnomẽ. uobiſcũ. xvii. ſõniq; ſpares. pares. O. terminãt, terminat. xix. tomo tomonis. uide ne potiꝰ temo. nã põi ciuitas temi declinatur. po ſyllaba. polyſyllaba. xx. in margine Vizzo. uizo. ſi. i i. terminaretſi. i. xx. in margine. ſiler flu. corrige frutex. xxii. belenor helpenor. ſoruris ſororis. xxiii. abaris. abãtis. puberes aut ĩterſecit ait. xxiiii. nõ. a. añ a n. caſtiga nõ ante. a. n. hñs. xxv. excipit tis. unũ tis hæc mimas ſi. martial. emẽda cucumis huiꝰ cucumeris & cucumis martial. maſculio gñe. i quo nec cucumis iacẽ rectꝰ. xxvi. eqs eqtis. eq̃s. quos qs. quos quus. xxxi. potis. poſitis. ſorpſi, ſorbſi. xxxii. id qđ. p. t. emẽda id qđ. p. t. Iãdiu efflagitat extincta atq; deleta ſit. xxxiii. hæderẽ hæredẽ ſuus iſte. ſus. xxxvi. poſſidẽte uſus ius eſt. ſortitudinem & pauorẽ formidinẽ Euſimiõ. Euphemũ.

¶ Expliciunt Inſtituta artium & Catholica Probi Corneliiq;
Frontonis De nominum uerborumq; differentiis unicus
& aureus libellus. Itemq; Phocæ grāmatici de aſpira
tione præceptio nondum publicata. Veicetiæ
xii. Februarii. M.D.ix. Per Henricum &
Ioannē Mariam eius. F. Librarios.

✠ ✠ ✠

¶ CVM PRIVILEGIO.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE